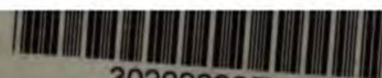

Mon

302096365Y

Professoren och Kommendören
Hr D:r Sv. Nilsson
med Wördnad och tacksamhet
af Förf.

FRÅN JERNÅLDERN.

AF

OSCAR MONTELIUS.

FIGURERNA TECKNADE OCH LITOGRAFIERADE

af C. F. LINDBERG.

FÖRSTA HÄFTET.

STOCKHOLM
IWAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI
1869.

FRÅN JERNÅLDERN.

AKADEMISK AFHANDLING

som

med vidtberömda Filosofiska Fakultetens i Uppsala tillstånd

för Filosofiska Gradens erhållande

kommer att offentligen försvaras

af

OSCAR MONTELIUS

Filosofie Kandidat af Stockholms nation, e. o. Amanuens hos Kongl. Vitterhets Historie och Antiqvitets Akademien

å större Gustavianska lärosalen Lördagen den 22 Maj 1869

p. v. t. f. m.

STOCKHOLM

IWAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI

1869.

TILL

MINA FÖRÄLDRAR.

TILL

RIKSANTIQVARIEN **BROR EMIL HILDEBRAND**

MED VÖRDNAD OCH TACKSAMHET

AF

EN TILLGIFVEN LÄRJUNGE.

Det arbete, hvars början nu lemnas i allmänhetens händer, kommer enligt planen att bestå af två afdelningar, svarande mot hvarandra, men för öfrigt fristående. I den ena ämnar jag meddela en så vidt möjligt är fullständig beskrifning på de i Sverige, Norge och Danmark gjorda fynd, som innehållit 1) Mynt preglade före år 850 e. Ch. f.; 2) Bracteater af guld och brons; 3) Spiralringar af guld samt 4) »Romerska fibulor» och de för midten af Jernåldern egendomliga bågformade spännen. Fynden äro inom hvarje grupp ordnade geografiskt, från Norr till Söder. I den andra afdelningen har jag sökt att, efter en allmän öfversigt öfver Jernålderns början och indelning, bearbeta det sålunda samlade materialet.

För att göra den vigtigaste delen af arbetet tillgängligt äfven för fornforskare utom Norden, tryckes fyndförteckningen på engelska språket.

Det har varit nödvändigt att låta beskrifningen på fynden åtföljas af åtskilliga afbildningar. De äro med vanlig omsorg och trohet utförda af Kongl. Vitterhets Historie och Antiqvitets Akademiens Tecknare Hr C. F. Lindberg, känd genom de vackra prof på sin konst, som han förut lemnat i Andra delen af Riks-Antiqvarien Hildebrands »Svenska Sigiller från Medeltiden» och dylika verk.

Kostnaderna för dessa plancher hafva blifvit i betydlig mon minskade derigenom, att jag fått begagna de af Vitterhets Akademien ombesörjda teckningar af sådana i Statens Historiska Museum förvarade fornsaker som jag för ändamålet behöft. Dessutom hafva flera på Akademiens bekostnad utförda teckningar af fornsaker tillhöriga andra Samlingar stått mig till buds.

I det jag uttrycker min varma tacksamhet till Vitterhets Akademien och Herr Riks-Antiqvarien Hildebrand för den utmärkta välvilja som jag rönt så väl häruti som på mångfaldiga andra sätt, begagnar jag detta tillfälle att särskildt tacka Riks-Antiqvarien Hildebrand för den aldrig tröttnande vänskap, hvarmed han städse omfattat mig.

För utförande af det nu föreliggande arbetet har jag äfven behöft biträde af flera andra vetenskapens vänner, och jag har aldrig förgäfves bedt om en sådan hjelp. I främsta rummet tackar jag D:r H. Hildebrand för de många vänliga upplysningar och råd han gifvit mig. Bland de andra personer, utan hvilkas medverkan arbetet blifvit vida mera ofullständigt än det nu

är, bör jag särskildt nämna Hr Professor O. RYGH i Christiania och Hr P. HYSING, Inspektör vid Bergens Museum: Hr V. BOYE och Hr Kammerråd C. F. HERBST i Köpenhamn; samt i Sverige: Hr Kapten C. T. VON BRAUN i Ystad, Hr G. BRUSEVITZ i Göteborg, Hr Rektor N. G. BRUZELIUS i Ystad, Hr Lektor M. C. J. EURENIUS i Malmö, Hr D:r G. LINDSTRÖM i Wisby, Hr Amanuensen A. RINGIUS i Lund, Hr D:r G. V. SYLVANDER i Calmar, Hr D:r K. TORIN i Skara, Hr Kyrkoherden L. C. WIEDE i Linköping och Hr Bataljonsläkaren J. A. WITTLOCK i Wexiö, m. fl. Jag tackar dem för den beredvillighet hvarmed de förskaffat mig alla begärda upplysningar, oaktadt det besvär de derigenom måst underkasta sig.

Hos Kapten von Braun, D:r Wittlock och Hr C. Hammer i Stockholm står jag dessutom i stor förbindelse för den välvilja, med hvilken de låtit mig begagna deras vackra samlingar och deraf afbilda hvad jag behöft.

Slutligen ber jag att få uttrycka min tacksamhet till Herr Professoren A. ERDMANN och Hr A. W. CRONQVIST för de intressanta bidrag jag erhållit genom de å Geologiska Byråns Laboratorium verkställda analyser.

Det nu färdiga första häftet innehåller större delen af den inledande allmänna öfversigten jemte den afslutade beskrifningen på de i Norden funna mynt preglade före år 850 e. Ch. Dessutom medföljer den första planchen, upptagande dels några af de här ifrågavarande mynten dels några guldbracteater, hvilka skola vidare afhandlas i nästa häfte. De återstående plancherna, af hvilka jag måst citera några redan nu, blifva troligen omkring tio till antalet. Fem af dem äro redan färdigtryckta.

Om allt går efter önskan, torde arbetet blifva färdigt inom detta års slut.

Stockholm den 12 Maj 1869.

Den Nordiska Jernåldern, eller tiden från jernets första uppträdande i Norden till kristendomens införande här, har under de senare åren varit föremål för ett särdeles lifligt interesse och mångsidiga undersökningar. För att lemna ett bidrag till kännedomen om denna långa och på mångfaldigt vexlande former rika period, har jag sökt att i en serie monografier sammanfatta de uppgifter jag kunnat samla om några af de vigtigare fornsaksgrupperna. Men innan vi börja dessa mera speciella undersökningar, är det nödigt att i en inledande öfversigt egna någon uppmärksamhet åt frågorna om periodens gränser och indelning samt att uppehålla oss några ögonblick vid andra hithörande frågor af allmännare art.

För oss, som se jernet alltmer bilda en oumbärlig grundval för den europeiska kulturen och som känna vårt lands utomordentliga rikedom på denna metall, är det öfverraskande att finna, huru detta land i många århundraden varit bebodt, och det af ett folk med ganska högt utvecklad konstskicklighet och smak, innan man här lärt sig att bearbeta ens den lätt åtkomliga myrmalmen. Och vi som se afstånden mellan jordens aflägsnaste länder nästan försvinna och en likformig kultur utbredd öfver en betydlig del af verlden, vi, som äro vane vid ett utomordentligt snabbt utbyte af idéer och upptäckter de olika folken emellan, kunna knappt föreställa oss, huru en i våra ögon så vigtig upptäckt som den af jernet och dess bruk kunde under århundraden tillgodogöras af de folk hvilka bodde vid Medelhafvets kuster, innan den nya uppfinningen letade sig väg till Östersjön.

På de **Egyptiska** monumenterna lär jernet uppträda redan under det 12:te århundradet f. Ch. f. Basreliefer från Ramses III:s regering visa oss nemligen Philistéernas eller andra främmande legotruppers vapen målade med blått, tydligen för att föreställa jern, under det att Egyptiernas egna vapen äro af brons, målade med rödt[1]). Egyptierna sjelfva skulle således vid denna tid ej ännu begagnat jernvapen; på yngre basreliefer ser man dock, att bronsvapnen äfven i deras händer gifvit plats för vapen af jern eller stål[2]).

Äfven **Hebreerna** och **Phenicierna** hafva tidigt känt jernet. I Gamla Testamentets böcker nämnes jernet redan i 4 Mos. 35: 16; 5 Mos. 3: 11, 19: 5 (yxa), 27: 5, 28: 48; Josua 6: 19, 17: 18 (vagnar); Job 20: 24 (jernrustningar) etc. Omkring år 600 f. Ch. meddelar Hesekiel en vigtig uppgift om jernet i vestra Europa[3]). Profeten säger nemligen till Tyrus: »Tarsis handlade med dig — — — och lät komma silfver, jern, tenn och bly in uppå din marknad».

Oaktadt således jernet omtalas på flera ställen i Judarnes äldsta heliga böcker, påstår dock Rougemont (p. 160, 193), att svärd af jern ej omtalas i någon bland Gamla Testamentets

[1]) Rougemont »L'Age du Bronze» (Paris 1866) p. 159; jfr p. 158 och 187, not 5. Jernsvärd funna i Egypten se »Congrès international d'anthropologie et d'archéologie préhistoriques» (Paris 1868) p. 297. Kan man afgöra, om pyramidernas stenblock äro huggna med jernmejslar eller bronsverktyg?

[2]) Rougemont l. c. p. 181.

[3]) Hesekiel 27: 12.

skrifter. Jag har ej haft tillfälle att kontrollera denna uppgift. Men äfven om den vore rigtig, synes det mig likväl föga troligt, att Hebreerna ej skulle hafva begagnat jernsvärd under hela den tid, hvarom dessa skrifter tala; i synnerhet som på de flesta ställen der deras vapen nämnas, intet säges om den metall af hvilken de voro.

Men icke blott Hebreerna skulle, enligt Rougemonts åsigt (p. 160, 207), hafva saknat jernsvärd, utan äfven Phenicierna, Carthagerna och Assyrierna skulle hafva försvunnit från historiens skådeplats, innan de utbytt sina bronssvärd mot svärd af jern. Hvad Assyrierna beträffar är denna åsigt, såsom strax skall visas, origtig; och äfven i afseende på de andra förefaller den mig högst otrolig. Den stöder sig hufvudsakligen derpå att man på det fält, der slaget vid Cannæ anses hafva stått (216 f. Ch.), har funnit bronssvärd. Hvarken Rougemont (p. 207) eller Nilsson (Br. Å. p. 48, 64), hvilken äfven lägger synnerlig vigt derpå, redogör för de närmare omständigheterna vid detta fynd och jag har ej haft tillgång till den källa, hvarur de hemtat sin berättelse derom. Man kan dock, såsom andra forskare redan anmärkt, anse de slutsatser som Nilsson och Rougemont dragit från denna omständighet vara alltför vågade. De förutsätta, att man noga känner till den plats der striden stått, att de funna bronssvärden kunna bevisas vara minnen af slaget och ej möjligen hafva ditkommit förut, samt att deras antal och andra omständigheter ej tillåta den förklaring, att de endast tillhört några af de halfbarbariska hjelptrupper, hvilka stredo i Karthagernas leder.

Huru denna fråga om metallen i de karthaginiensiska svärden än må blifva besvarad, är det dock klart, såsom äfven Rougemont medgifver, att de semitiska folken redan tidigt varit bekanta med jernet. Detta gäller äfven om **Assyrierna**. I Niniveh har man funnit mycket jern och det äfven i Nordvestpalatset i Nimrud, hvilket anses höra till de äldsta ruinerna och berättas hafva blifvit förstördt omkring år 700 f. Ch. för att lemna materialier åt Sydvestpalatset [1]). Layard fann i ett rum i förstnämnda palats, jemte en mängd kärl af brons, äfven lemningar af vapen, rustningar m. m. [2]). »Vapnen bestodo af *svärd*, dolkar, sköldar och spetsar till spjut och pilar, hvilka, emedan de hufvudsakligen voro af jern [3]), föllo sönder nästan i samma ögonblick som de utsattes för luften». Man har dock lyckats bevara några af dessa vapen och Layard afbildar (ibid. p. 194, 193) 1 stridsyxa af jern [4]) och 1 bronssköld med jernhandtag.

I det rum, der alla dessa saker funnos, påträffades äfven några tripoder, hvilkas ringar voro af jern men fötter af brons, gjutna öfver en kärna af jern [5]). Denna interessanta omständighet synes visa, att bronsen redan var dyrbarare än jernet. Detta jern som sålunda blifvit skyddadt för luftens inverkan, kan ännu mottaga politur (p. 191). Äfven i ett annat rum i Nordvestpalatset hade Layard under sin första expedition funnit en massa förrostadt jern jemte rustningar af jern och koppar, bland annat hjelmar af förstnämnda metall [6]). Nyligen

---

[1]) Lübke »Kunstgeschichte» (2:a uppl.) p. 29; Weiss »Weltgeschichte» 1: 147. På en inskrift, som omtalar Nordvestpalatsets byggande nämnes kanske jern bland materialen, se Layard »Nineveh and Babylon» (London 1853) p. 354.

[2]) Layard l. c. p. 194.

[3]) Svärdshandtagen synas till en del ha varit af brons.

[4]) 1 annan jernyxa från Nimrud omtalas ibid. p. 357; p. 195 är en såg af jern från Nordvestpalatset afbildad.

[5]) Layard l. c. p. 178 ff., 671.

[6]) Layard »Niniveh und seine Ueberreste, deutsch von Meissner» (Leipzig 1850) p. 180. En spjutspets af jern från Nimrud omtalas ibid. p. 365.

har Victor Place vid sina gräfningar i Khorsabad, norra delen af Niniveh, funnit i konung Sargons palats ett stort magasin för jern, innehållande flera kubikmeter tackor, verktyg m. m. af jern, tillsammans vägande 3—4,000 kilogramm (7—9,000 ℔). Nio sådana tackor, som nu finnas i Paris, visa att detta jern är af utmärkt beskaffenhet; och när man slår på det, klingar det ännu såsom stål, ehuru det minst är nära 2,500 år gammalt[1]).

Oaktadt de österländska kulturfolken redan från uråldriga tider kännt jernet, synas de dock hafva användt brons äfven till eggvapen under en vida längre del af sin »Jernålder», än fallet var i norra Europa, sedan kännedomen om jernet der blifvit utbredd. Egyptiernas bronssvärd äro redan nämnda; äfven i Niniveh har man funnit vapen af brons. Så omtalas t. ex. af Layard[2]) en i Nimruds ruiner funnen »koppar»-dolk, hvilken till formen liknar de på de assyriska skulpturerna afbildade.

Herodot anför ett interessant exempel på huru länge en fullständig Bronsålder kunde bibehålla sig i det omedelbara grannskapet af de stora kulturfolkens Jernålder. **Massageterna,** som innehade de stora slätterna öster om Kaspiska hafvet, hade intet silfver eller jern utan endast brons och guld; spjut, pilar och yxor göra de af brons; smycken af guld. Det är emellertid osäkert, om denna teckning af dem var grundad på förhållandena ännu vid Herodots tid, således omkring 450 år f. Ch., eller om den hade afseende på tillståndet under Massageternas krig med Cyrus, d. v. s. omkring 530 år f. Ch. Herodot omtalar dem i sammanhang med berättelsen om sistnämnda händelse. För jemförelsen med vår Bronsålder är det interessant att se, huru Massageterna samtidigt med jernet saknade äfven silfver[3]).

De **Greker** som Homer besjungit lefde i en öfvergångstid från Bronsålder till Jernålder. Hjeltarnes rustningar och vapen äro vanligen af brons (*χαλκός*). Af brons är hjelm[4]) och pansar[5]), lans[6]) och svärd[7]). Äfven yxor[8]) och offerknifvar[9]) af brons omtalas. Att ordet *χαλκεύς* nyttjas för att beteckna ej blott kopparsmed utan metallarbetare i allmänhet, ja till och med en jernsmed[10]), är äfven betydelsefullt. Jern deremot omtalas visserligen, men ganska få gånger i jemförelse med bronsen. *Σίδηρος* betecknar emellertid redan ej blott åkerbruksredskap[11]), utan äfven yxa[12]) och svärd[13]). Särskildt vill jag fästa uppmärksamheten på ett par interessanta ställen i Odysséen. I 1:sta sången, v. 178 ff., omtalas huru gudinnan Athene visar sig för

---

[1]) Rougemont p. 158, not; »Congrès international» etc. p. 297. Sargons palats torde visserligen vara bygdt under 8:de århundradet f. Ch., men här kunna vi ej försigtigtvis fästa afseende på någon annan tid än Ninivehs förstöring, omkring år 600 f. Ch.

[2]) »Niniveh und seine Ueberreste» p. 365; jfr p. 400. Den i Niniveh funna bronsen består, liksom bronsen under vår Bronsålder, af koppar och tenn; vanligen omkring 90 % koppar och 10 % tenn; se Layard »Nineveh and Babylon» p. 670 ff.

[3]) Herodot 1: 215.

[4]) Il. 11: 351.

[5]) Il. 2: 578; 4: 448; 8: 62; 11: 16 ff.; o. s. v.

[6]) Il. 7: 77; Od. 22: 278.

[7]) Il. 2: 417 etc.; Od. 13: 271. Pausanias omtalar (3: 3) Achilles' lans, bevarad i Minervas tempel i Phaselis, och Memnons svärd och lans, som man visade i Æskulaps tempel i Nicomedia! (»Congrès» etc. p. 298).

[8]) Il. 13: 180; Od. 8: 507.

[9]) Od. 10: 532. En metkrok af brons omtalas, Il. 16: 408.

[10]) Od. 9: 391.

[11]) Il. 23: 834.

[12]) Il. 4: 485; Od. 9: 391.

[13]) Il. 18: 34 etc.

Telemach såsom Mentes, konung på Taphos, en af de små Joniska öarne. Hon säger sig ämna segla till Temese (på Cypern) för att hemta koppar; sjelf har hon ombord »det glänsande jern». I 9:de sången, v. 391 ff., säger skalden i en liknelse: »Liksom då smeden (ἀνὴρ χαλκεύς) doppar den stora högt fräsande yxan i kallt vatten för att härda den; ty det är jernets kraft».

Om vi få antaga, med Herodot och flera nyare forskare, att de Homeriska sångerna erhållit den form hvari de nu föreligga omkring 400 år före Herodots lefnad, så skulle således Hellenernas egentliga Bronsålder varit slut i det 9:de århundradet f. Ch. Hesiodus, som i allmänhet anses vara omkring 100 år yngre än Homer, minnes ännu huru de gamla begagnade endast koppar, men ej hade »det mörka jernet» [1]). Emellertid var på hans tid jernet allmänt och Herodot omtalar i förbigående en jernsmedja i Arkadien, samtidig med Crœsus [2]).

När **Romarne** blefvo bekanta med jernet, torde vara svårt att bestämdt afgöra, emedan vi sakna samtida underrättelser om deras äldsta förhållanden. De sägner som blifvit bevarade genom Livius och Plinius antyda emellertid, att Romarne känt jernet åtminstone i 6:te seklet f. Ch. Livius berättar t. ex., att den yxa med hvilken Tarquinius Priscus mördades, ungefär vid midten af nämnda sekel, var af jern (Liv. 1: 41) [3]). Någon tid derefter inträffade det bekanta kriget med Porsenna, då romarne måste underkasta sig de fredsvilkor »att icke använda jern till annat än åkerbruksredskap» [4]). Dessa tryckande vilkor blefvo dock snart utan verkan. Emellertid synes det som om bronsvapen temligen länge blifvit begagnade i Italien äfven efter jernets införande. Bonstetten [5]) berättar nemligen, dels att man i grekiska grafvar vid Pæstum, hvilken koloni anlades 510 f. Ch., funnit hjelmar, pansar, lansar och svärd af brons; dels (p. 10) att man i Pompeji och Herculanum träffat svärd, lansar, knifvar och celter af brons. Jag har dock ej haft tillfälle att undersöka, huruvida dessa saker äro funna under sådana omständigheter, att de kunna anses vara samtidiga med nämnda städers förstöring.

Om jernets utbredning i det öfriga Europa föreligga ännu endast sparsamma underrättelser. De **Galler**, som stredo med Romarne nyss före det 2:a puniska kriget, hade visserligen svärd af jern, såsom vi finna af den nästan samtida Polybii berättelse [6]); men detta jern synes hafva varit mycket mjukt, emedan svärden lätt böjde sig för hvarje hugg. Dessa Galler bodde dels i norra Italien, dels på andra sidan Alperna.

För kännedomen om Jernålderns början i vestra och mellersta Europa äro vi nästan uteslutande hänvisade till fynden. Men de fynd som lemna någon direkt upplysning i denna fråga äro ännu blott få eller ofullständigt kända. Så har man t. ex. visserligen i Tyskland och de österrikiska länderna ofta funnit grekiska och macedoniska mynt samt barbariska efterhärmningar af sådana; men man har ej fästat tillbörlig uppmärksamhet vid den frågan, huruvida dessa mynt äro funna tillsammans med fornsaker från Brons- eller Jernåldern, eller om de endast träffats ensamma [7]).

---

[1]) Lubbock »Prehistoric times» (London 1865) p. 6.

[2]) Herodot 1: 67, 68; »Congrès» etc. p. 298.

[3]) Jag erkänner emellertid gerna, att bevisningskraften häraf är svag; det visar dock Livii egen tanke.

[4]) Plin. »Hist. nat.» 34: 39. Se Rougemont l. c. p. 237.

[5]) »Recueil d'Antiquités Suisses» (Bern 1855) p. 9; efter Rochette »3:ème mémoire sur les Antiq. Chrétiennes».

[6]) Polyb. Hist. 2: 33; 13: 210—228; »Congrès» etc. p. 291, not.

[7]) Detta sista synes vara fallet med alla de fynd af dylika mynt som Wiberg omtalar i »De klassiska folkens förbindelse med Norden» (2:a uppl., Stockholm 1868).

De vigtigaste bland de större fynd, som sprida något ljus öfver jernets första uppträdande norr om Alperna, äro de vid La Tène, Tiefenau och Hallstatt.

Vid **La Tène**, eller Marin, utmed stranden af Neuchâtel-sjön [1]), påträffades för omkring 10 år sedan lemningar af en vidlyftig pålbyggnad, som synes upptaga en yta af mer än 100,000 □-meter och som vanligen är betäckt af några fots vatten [2]). Här har man emellan pålarne uppfiskat ett stort antal vapen, verktyg, husgeråd och prydnader, de flesta af jern, kärl af bränd lera m. m. Alla här funna vapen, bland hvilka svärden i synnerhet förtjena uppmärksamhet, äro af jern. De hafva stor likhet med de jernvapen som anträffats vid Alise-Sainte-Reine, i departementet Côte-d'or, hvilket Alise antagits vara det från Cæsars krig beryktade Alesia [3]). Vid La Tène har man äfven funnit åtskilliga bronsbeslag; de äro hamrade, ej gjutna. Ett sådant bronsstycke har vid analys visat sig innehålla 86.3 % koppar, 13 % tenn, samt spår af bly, jern och nickel [4]). Detta stycke hade således samma kemiska sammansättning som bronsen från vår Bronsålder. För några år sedan lyckades man erhålla några mynt från denna pålbyggnadsruin; nemligen 5 galliska bronsmynt af samma typ, framställande på ena sidan ett menniskohufvud i profil och på den andra en behornad häst. De sakna alldeles inskrift [5]). Men slutligen har man också funnit här 1 bronsmynt af kejsar Claudius [6]). Det synes emellertid vara mer än troligt, att sistnämnda mynt fallit ned på sjöbottnen senare än hufvudmassan af de här funna fornsaker.

Att detta fynd vid La Tène hör till den äldre delen af Jernåldern i Schweiz, blir tydligt vid ett noggrannt studium af de särskilda sakernas form, arbetets beskaffenhet och stilen i ornamenterna. Men under hvilket århundrade före eller efter Ch. f. lefde detta lilla samhälle? Desor tvekar ej att hänföra dess tillvaro till tiden före vår tideräknings början [7]). För ögonblicket kan det vara nog att fästa uppmärksamheten derpå, att det tydligen var ungefär samtidigt med de händelser, hvarom fyndet vid Tiefenau talar.

Vid anläggning af en väg mellan Bern och **Tiefenau** (1849), upptäcktes på ett fält, som beherskar Aar, en stor massa olika vapen, ringbrynjor, vagnsdelar; betsel och ben af hästar; en mängd bitar af fina och grofva lerkärl; glasperlor, mynt; knappar och bågfibulor af jern och brons; knifvar etc. [8]). Alla dessa föremål lågo utan någon ordning blandade i jorden och buro obestridliga spår af eld. De intogo en sträcka af omkring 24 meter (12 toises), på 2 eller 3 fots djup. Gräfningar som sedermera anställdes utom denna fläck lemnade intet resultat. Svärdsklingorna voro böjda i eld och några hade dervid sprungit sönder. Det var lätt att vid första ögonkastet finna, att ett sådant sammanhopande af vapen på en så ringa rymd

[1]) Keller i »Mittheilungen der Antiquar. Gesellschaft in Zürich» 12: 151; 15: 293 ff. Troyon »Habitations lacustres» (Lausanne 1860) p. 191 ff. Desor »Les palafittes du lac de Neuchâtel» (Paris 1865) p. 76 ff.

[2]) Desor l. c. p. 78, not, och p. 77.

[3]) Desor l. c. p. 79, 105; Verchère de Reffye, »Les Armes d'Alise» i »Revue Archéologique» 1864 Nov.

[4]) Desor l. c. p. 97.

[5]) Ett sådant mynt är afbildadt hos Desor l. c. p. 98.

[6]) Desor l. c. p. 98, 99.

[7]) »Congrès» etc. p. 293. Samma åsigt uttalar v. Sacken i »Halstatt» p. 131, not.

[8]) Jahn i »Mémoires de la Soc. Histor. du Canton de Berne», 2: 350. Bonstetten »Notice sur des armes et des chariots de guerre découverts a Tiefenau», 1852; och samme författares »Supplément au Recueil d'Antiquités Suisses» (Lausanne 1860) p. 15 ff. De båda förstnämnda arbetena har jag ej haft tillfälle att begagna.

ej kunde förklaras genom ordentliga och successiva begrafningar, utan måste härröra från en strid, efter hvilken bytet blifvit i hast samladt och öfverlemnadt åt lågorna [1]).

Liksom vid La Tène äro alla här funna vapen af jern och svärden äro ganska lika dem från förstnämnda ställe. För båda fynden gemensamma äro äfven bågfibulorna med spiraltorn. Men det för vårt nuvarande ämne vigtigaste i fyndet från Tiefenau är mynten. Dessa äro: *a)* 2 bronsmynt, som Saulcy anser vara helvetiska; på ena sidan ett behornadt fyrfota djur, på den andra en sköld; ingen inskrift [2]); *b)* 15 cisalpinska efterhärmningar i silfver efter Marseilles mynt; *Adv.* Dianas hufvud, *Rev.* ett lejon och ordet *Massali* [3]); *c)* 1 massaliotiskt silfvermynt (obol); *d)* 1 massaliotiskt bronsmynt med inskriften *Massalipton* i grekiska bokstäfver; *e)* 1 belgisk efterhärmning i silfver af Philipperna; *f)* 1 annat belgiskt silfvermynt från Leukernas land; *g)* 2 sequanska bronsmynt och *h)* 1 bronsmynt från Paris [4]). Äfven vid Tiefenau har man funnit ett romerskt mynt från första kejsartiden (af Faustina) [5]); men äfven här, liksom vid La Tène, talar allt för att detta mynt tillkommit under en senare tid.

Bonstetten stadnar vid den åsigt, att striden vid Tiefenau stått under slutet af Augusti regering eller under Tiberii [6]). Desor, hvilken vid den Archeologiska Congressen i Paris 1867 sysselsatte sig med denna fråga, sökte der visa [7]), att fynden från La Tène och Tiefenau äfvensom åtskilliga schweiziska grafhögar (t. ex. de vid Saint-Aubin och i synnerhet Vauroux) höra till »le premier âge du fer» [8]), men att man inom denna period kan urskilja 2 olika tider, nemligen dels den »galliska tiden», som sträcker sig åtminstone till början af vår tideräkning, och dels en äldre tid som bildar öfvergången från Bronsåldern. Högarne vid Vauroux och dylika grafvar höra till den sistnämnda äldsta delen af Jernåldern, under det att fynden från La Tène och Tiefenau böra hänföras till den »galliska tiden», och således till slutet af »le premier âge du fer». Om denna åsigt är rigtig, och den synes hafva goda skäl för sig, skulle således jernets införande i Schweiz hafva skett ganska lång tid före Ch. f., och följakteligen äfven före utbredningen af Romarnes välde öfver Alperna.

Ja utan tvifvel –

Till ett dylikt resultat i afseende på sydöstra Tyskland ledas vi af det storartade fyndet vid **Hallstatt** [9]). Hallstatt är en köping, belägen vid en liten sjö af samma namn i Ober-Österreich. Stället, som är mycket svårtillgängligt, har sin enda betydelse genom sina outtömliga saltgrufvor. Dessa torde redan under mycket aflägsna tider hafva varit begagnade, hvilket synes framgå bland annat deraf, att man här har upptäckt ett stort graffält, hvarest, på en rymd af ungefär 9,200 □-meter (2,300 □-famnar), nära 1,000 grafvar under de sista

[1]) Till de af Bonstetten (»Supplément», p. 15, not) anförda ställen hos Livius (8: 30 och 10: 29) kan man lägga Plutarchs berättelse om, huru Marius efter segern vid Aquæ Sextiæ med egen hand påtänder det bål dit han låtit samla en stor del af de slagna Teutonernas vapen (Plut., »Marius», cap. 22). Jfr äfven de danska mossfynden här nedan.

[2]) Afbild. af Bonstetten i »Supplément» Pl. 8 f. 16, 17.

[3]) Afbild. ibid. Pl. 9 f. 5.

[4]) Bonstetten l. c. p. 16.

[5]) Ibid. p. 18, not.

[6]) Ibid. p. 20. I »Jahrb. des Vereins v. Alterth. Freunden im Rheinlande» 21: 140 uttalar sig Jahn bestämdt för, att Tiefenau-fyndet härstammar från något af de sista årh. f. Ch.

[7]) »Congrès» etc. p. 292 ff.

[8]) Jag begagnar med afsigt denna benämning för att undvika förvexling med den Nordiska »Äldre Jernåldern». Desor's framställning afser närmast förhållandena i kantonen Neuchâtel, men den torde äfven kunna tillämpas på tillgränsande delar af Schweiz och Frankrike.

[9]) v. Sacken, »Das Grabfeld von Hallstatt», Wien 1868, med 26 plancher.

20 åren blifvit med omsorg undersökta. Dessa grafvar voro icke synliga ofvan jord, i det att intet spår af grafhögar kunnat upptäckas. Deras djup vexlar mellan 1 och 5 fot; vanligen är det 2 eller 3 fot. 525 af dessa grafvar innehöllo obrända lik; i 455 voro liken brända; och i åtminstone 13 grafvar fann man till sin öfverraskning, att en del af liket blifvit brändt, men de återstående delarne begrafna obrända [1]). Bredvid lemningarna af liken lågo en stor mängd vapen af brons och jern; verktyg af samma metaller; smycken af guld, brons, glas och bernsten; kärl af bränd lera, brons och glas m. m. Men bland hela massan af det funna träffades intet mynt, intet silfver, ej heller något spår af skrifkonst [2]); hvilka tre elementer för en högre kultur eljest pläga visa sig i så stora fynd från den äldre delen af Jernåldern. Saknaden deraf antyder således redan, att vi här hafva för oss en stor begrafningsplats från den för öfrigt så litet kända öfvergångstiden från Bronsåldern till Jernåldern; och för att visa rigtigheten häraf, är det nog att kasta en blick på några af de första plancherna i v. Sackens nyss anförda arbete. Vi finna der svärd, celter, spjut- och pilspetsar af brons; svärd af jern, bland hvilka ett, ehuru af mycket ovanlig form, alldeles liknar ett bland bronssvärden (Pl. 5 f. 1 och 2); andra svärd och dolkar med klingor af jern (Pl. 5 f. 11—14; Pl. 6 f. 2, 5 etc.) men med fästen af ungefär samma form som man annars funnit på bronssvärd [3]); celter af jern, likaledes af samma former som de vanliga bronscelterna m. m. Bland de öfriga sakerna är det i synnerhet en som förtjenar särskild uppmärksamhet, nemligen ett stort, rundt bronskärl med 2 parallela, rörliga hankar och ett lock med djurfigurer i vackert, drifvet arbete. Djuren äro 4 och följa efter hvarandra i denna ordning: 1 hjort, 1 bevingad tiger, 1 gasell och 1 annan bevingad tigergestalt, men med skägglöst menniskohufvud; dessutom finnas några decorativa trädfigurer [4]). Detta lock, som bildar en stark kontrast mot de vanliga konstprodukterna från Hallstatt, påminner deremot mycket både genom sitt förträffliga arbete och sin teckning om fornetruriska bronser, men äfven om de äldsta grekiska målade vaserna i bränd lera, till och med om några fynd från Niniveh [5]).

Flera af de vid Hallstatt funna bronsarbetena äro analyserade af Fellenberg m. fl. Bland dessa visade 18 prof följande förhållanden: 85.2—93.1 % koppar, 13.2—6.9 % tenn, samt spår eller obetydliga qvantiteter af bly, jern, nickel och silfver. Tvenne andra prof (1 nål och 1 ring)

[1]) Det torde förtjena uppmärksamhet att i de 455 grafvar, der hela liken voro brända, funnos 91 vapen af brons och 348 af jern; i dessa grafvar voro således 20.7 % af alla vapnen af brons. I de återstående 538 grafvarne lågo deremot endast 18 vapen af brons och 165 af jern; af alla vapnen i dessa grafvar voro således endast 9.8 % af brons. v. Sacken l. c. p. 115.

[2]) Ett tvifvelaktigt undantag bildas af de på några bronskärl förekommande tecken som äro afbildade l. c. Pl. 20. Dessa synas emellertid snarare vara siffror än bokstäfver; så vida de öfverhufvud hafva någon dylik betydelse.

[3]) Se t. ex. Lindenschmidt »Alterthümer» I: VII, Pl. 2 f. 2. En dylik jerndolk är funnen i en grafhög vid Niederaunau i Bayern; Lindenschmidt »Hohenzollern» Pl. 22 f. 1. Deremot bör man icke såsom bevis för den nämnda öfvergångstiden anföra den omständigheten i och för sig, att svärdens klingor äro af jern men handtagen af brons, utan att fästa afseende vid formen eller bronsens sammansättning; se t. ex. v. Sacken l. c. p. 129. Jernsvärd med bronsfästen förekomma nemligen ofta långt fram i Jernåldern, såsom svärden i Ultuna- och Snösbäck-fynden i Sverige, Bildsö-mose i Danmark, samt de liknande hos Akerman »Remains» Pl. 24 och Kemble »Horæ ferales» Pl. 26 afbildade m. fl., och i synnerhet svärden från Kragehul Mose.

[4]) v. Sacken l. c. Pl. 20 f. 4 och Pl. 21 f. 1; jfr Pl. 21 f. 2.

[5]) Utom de af v. Sacken (p. 96, 97) anförda analogierna kan man jemföra en bronspiedestal från Polledrara i Etrurien, afbildad af Layard i »Nineveh and Babylon» p. 189, 190, samt de derstädes omtalade bronskärlen från Niniveh med alldeles dylika, drifna figurer. Några sådana bronskärl funnos i Nordvestpalatset i Nimrud, i samma rum som de här ofvan p. 2 först omtalade vapen af jern.

innehöllo deremot, det ena 93.7 % koppar, 3.1 tenn och 2.1 nickel, och det andra 90.8 % koppar, 8.5 nickel och 0.7 tenn [1]). Således visade det sig, att bronsen från Hallstatt i allmänhet har samma beståndsdelar som den vanliga från Bronsåldern, under det att den yngre zink- och blyblandade bronsen saknas här. Denna omständighet är af vigt för oss, emedan äfven den hänvisar på den förut nämnda öfvergången från Bronsåldern.

Med dessa ord hafva vi visserligen bestämt fyndets ålder efter den archeologiska chronologien, om jag så får uttrycka mig. Men ännu vigtigare är att känna dess ålder räknad i år eller sekler efter den vanliga tideräkningen. Att de olika grafvarne på detta stora graffält ej äro så samtidiga sinsemellan som de särskilda delarne i det ofvan omtalade fyndet vid Tiefenau, det är lätt att se och det har äfven blifvit erkändt [2]). v. Sacken sysselsätter sig naturligtvis i sin förut omtalade berättelse om fyndet äfven med frågan om dess ålder [3]). Han fäster härvid först och främst uppmärksamheten derpå, att mynt, inskrifter och silfver alldeles saknas. Ehuru vi härigenom gå miste om en säker ledning vid frågans direkta besvarande, hänvisas vi dock redan genom denna omständighet till en relatif åldersbestämning. Den fullkomliga frånvaron af mynt och romerska arbeten, åtminstone sådana som höra till tiden omkring Ch. f., visar oss nemligen, att graffältet vid Hallstatt icke mera begagnades, då Romarnes välde närmade sig mellersta Donau; och detta är så mycket säkrare som romerska mynt och andra fornsaker från den tiden ofta blifvit funna i sjelfva köpingen vid Saltbergets fot. Det sålunda vunna resultatet är redan af stor vigt för oss; det antyder, att kännedomen om jernet blifvit utbredd i det nuvarande Österrike oberoende af Romarnes politiska inflytande der. Och omständigheterna i öfrigt göra det troligt, att det skett oberoende äfven af Romarnes fredliga inverkan. Vi hänvisas deremot till den etruskiska handelns blomstringstid; hvarvid vi påminnas om det förut beskrifna bronskärlet med drifna figurer på locket. Detta jemte några andra förhållanden, på hvilka v. Sacken fäster uppmärksamheten, men hvilkas utvecklande här skulle föra oss för vida, gör det troligt att grafvarne vid Hallstatt höra till det 3:dje eller 4:de århundradet f. Ch. f. Emedan, såsom förut är anmärkt, detta graffält måste anses hafva varit begagnadt under en längre tid, inskränker sig emellertid v. Sacken till det försigtigare omdöme, att grafvarne tillhöra andra hälften af första årtusendet f. Ch. Jag tror att vi för närvarande måste åtnöjas med detta resultat [4]).

För frågan om Jernålderns början i **Norra Tyskland** är det af interesse att undersöka de klassiska författarnes berättelser om Kimbrernas och Teutonernas beväpning under det krig som Romarne hade att utkämpa mot dem omkring 100 år f. Ch. f. Dessa båda folk [5]) sägas hafva utvandrat från länderna vid Östersjöns södra kust och sökte, såsom vi veta, intränga i Italien. Plutarchus, som i Marii lefvernesbeskrifning omtalar kriget med dem, yttrar emellertid intet annat om metallen i deras vapen, än att Kimbrernas rytteri, en trupp på 15,000 man, i slaget vid Vercellæ (år 101 f. Ch.) buro »ståtliga pansar af jern» [6]). Men då hade de under flera år

---

[1]) v. Sacken l. c. p. 116. 117.

[2]) »Congrès» etc. p. 296, af Carl Vogt och de Mortillet; samt af v. Sacken, i hans beskrifning p. 145.

[3]) v. Sacken l. c. p. 144, 145.

[4]) A. de Longpérier har fästat uppmärksamheten på de vid Hallstatt funna svärdfästen af elfenben, hvilka han tror sig kunna hänföra till det 5:te århundradet f. Ch.; »Congrès» etc. p. 307.

[5]) Mommsen (»Römische Geschichte», 3:dje uppl., 2: 174) betraktar dem båda såsom Germaner.

[6]) Plut. »Marius» c. 25. Af hela Plutarchi berättelse framgår det emellertid tydligt att äfven svärden m. m. voro af jern.

genomströfvat länderna i södra Europa och slagit mer än en romersk här. Man kan derföre ej af denna berättelse draga någon säker slutsats om förhållandet i deras hemland.

Omkring 200 år efter slaget vid Vercellæ säger Tacitus om Germanerna, att de väl begagnade jern till sina vapen, men att de ej hade rik tillgång på denna metall [1]).

Att Germanerna, åtminstone de som bodde utmed Rhen, redan vid Cæsars tid hade vapen af jern, torde vi kunna med säkerhet antaga, emedan Cæsar i sin berättelse om krigen med dem dels ej nämner något om metallen i deras vapen [2]), dels talar om dem på ett sådant sätt att man måste anse, att de kunde mäta sig med Romarne äfven i afseende på beväpningen.

Härvid bör jag icke underlåta att påminna om några fynd hvilka, om berättelserna äro fullt tillförlitliga och noggranna, skulle visa att i vestra Tyskland, äfvensom i norra Frankrike, vapen och verktyg af brons begagnats på en tid vida yngre än den, under hvilken vi måste antaga att jernet först blifvit kändt i denna del af Europa. Bonstetten [3]) uppgifver, att man har påträffat i Rhenprovinsen och Hessen flera grafvar, i hvilka lansar, celter, dolkar och svärd af brons legat jemte romerska mynt och lerkärl. På samma sätt lär man äfven i Frankrike, i departementet Somme, hafva funnit svärd och celter af brons tillsammans med romerska mynt af Caracalla och Maxentius; samt vid Langres 3 bronscelter jemte romerska kärl. Dessutom skall man på flera andra ställen i norra och vestra Frankrike påträffat bronsvapen tillsammans med romerska arbeten [4]). De sistnämnda fynden skulle väl emellertid kunna tillhöra tiden f. Ch.

Af Cæsars berättelse se vi, att jernet på hans tid var kändt i **Britannien,** ehuru det synes hafva stått högt i värde. Han säger nemligen om innevånarne der, att de till betalningsmedel använde brons eller jerntenar efter vigt; något jern frambragtes äfven inom landet, men dess mängd var ringa [5]). Bonstetten uppgifver [6]) att ännu på Herodiani tid (omkring år 200 e. Ch.) jernet var så sällsynt och högt värderadt i Britannien, att höfdingarne der prydde sig med halsband och bälten af jern såsom lyxartiklar; samt berättar att man i Cornwallis funnit bronsyxor tillsammans med mynt af Alexander Severus och Constantin. Den senare berättelsen förefaller dock misstänkt; jag har emellertid ej haft tillfälle att närmare undersöka dess rigtighet. Vid congressen i Paris 1867 förklarade Franks, att Jernåldern i England ej börjat före år 200 f. Ch.; och det var först genom de nyaste fynden som man kunnat föra den så högt upp i tiden [7]).

---

[1]) Tacitus »Germania» cap. 6, »Ne ferrum quidem superest, sicut ex genere telorum colligitur. Rari gladiis aut majoribus lanceis utuntur; hastas gerunt angusto et brevi ferro». Om »Fenni», hvilka synas hafva bott på sydöstra kusten af Östersjön, hade Tacitus hört att de ej hade några egentliga vapen; »Sola in sagittis spes, quas inopia ferri ossibus asperant» (»Germania», c. 46).

[2]) Så egnar Cæsar i 6:te boken af Bell. Gall. flera capitel (21 och följ.) åt beskrifning af Germanernas seder och inrättningar; men om metallen i deras vapen talar han ej ett ord. Utan tvifvel hade han icke iakttagit en sådan tystnad, om de varit af brons.

[3]) »Recueil» p. 11.

[4]) Bonstetten l. c. p. 10; efter »Mémoires des Antiq. de l'Ouest» 2: 129; Caumont »Cours d'Antiq. monumentales» 1: 232, 240; Mauduit »Emploi de l'airain à défaut du fer».

[5]) »Utuntur aut ære aut taleis ferreis ad certum pondus examinatis pro nummo. Nascitur in maritumis regionibus ferrum, sed eius exigua est copia; ære utuntur importato». Läsarten taleis är osäker; några läsa annulis. Bell. Gall. 5: 12.

[6]) »Recueil» p. 10; Herodianus 3: 14.

[7]) »Congrès» etc. p. 290.

De nu anförda förhållanden och andra omständigheter gifva oss rätt att säga, att kännedomen om jernet hunnit till Nordsjöns kuster *åtminstone* under det sista århundradet f. Ch. f.

Sedan jag i denna öfversigt sökt sammanföra de spridda uppgifter som varit mig bekanta om jernets äldsta förekomst i några andra länder, kunna vi nu vända vår uppmärksamhet på

Jernålderns början i Norden.

Det är interessant att se, huru åsigterna om tiden för den Nordiska Jernålderns början småningom utvecklat sig under den korta tid, som denna fråga kunnat vara föremål för någon egentlig vetenskaplig behandling.

I »Ledetråd til Nordisk Oldkyndighed», tryckt i Köpenhamn år 1836, säger Thomsen (p. 60): »Antager man, at en Indvandring er skeet her til Norden af sydligere Landes Folkeslag, omtrent ved Julius Cæsars Tid, er det rimeligt at de Indvandrede, som hade kjendt jernet, der i den Tid var i almindelig Brug i Syden, have indbragt det med sig her til Norden».

Redan 5 år derefter framställer deremot Worsaae[1]) den mening, att »Redskaber og Våben af Bronce i Danmark ere blevne anvendte langt ned i Hedenskabet, ja måske endogså til henimod Christendomens förste Begyndelse (826)». Han utvecklar denna åsigt närmare i sin, år 1843 utgifna, »Danmarks Oldtid», der han (p. 58, 59) säger, att Jernåldern visserligen redan omkring det 5:te eller 6:te århundradet e. Ch., och troligen ännu tidigare, hade börjat i det nuvarande Sverige och Norge, men att den icke »kan være grundfæstet tidligere i Danmark, end omtrent i det 8:de eller 9:de Århundrede». Skälen till denna, såsom det först synes något egendomliga, åsigt[2]) äro hufvudsakligen hemtade derifrån, att man *då* kände ett så ringa antal Danska fornsaker, som man ansåg sig kunna hänföra till Jernåldern, under det att nästan hvarje grafhög i det egentliga Sverige och Norge visat sig höra till denna tid.

Worsaae modifierar något denna åsigt så vidt den rör Danmark redan i »Blekingske Mindesmærker fra Hedenold», tryckt 1846. Han antager här (p. 77), att Svear och Norrmän omkring början af 6:te årh. e. Ch. allmänt begagnade jernet; att bronskulturen möjligen gick under i Götaland i 6:te eller början af 7:de årh.; men i Danmark först omkring år 700, sedan brons- och jernvapen varit begagnade der vid sidan af hvarandra under ett eller två århundraden.

De närmast följande åren sysselsätter sig Worsaae fortfarande med denna fråga. I »Jernalderens Begyndelse i Danmark»[3]), der han fasthåller sin öfvertygelse om jernets senare inträngande i Danmark än i den öfriga Norden, framlägger han grunderna för denna öfvertygelse genom att meddela en detaljerad beskrifning på (enligt planen) alla då kända fynd från Jernålderns grafvar i Danmark. Samtidigt redogör han i AnO. 1849 (p. 390 ff.) för några fynd af romerska fornsaker i Danmark, i synnerhet fynden från Nörre-Broby och Byrsted. Worsaae fann redan nu, att de vid sistnämnda båda ställen anträffade romerska saker borde hänföras till »de förste århundreder e. Ch., eller rettere til den senere keisertid», samt att de till dessa

---

[1]) I AnO. 1840—41: 159, 160.

[2]) Detta Worsaaes äldsta yttrande om Jernålderns sena uppträdande i Danmark har ännu under de sista åren blifvit citeradt af utländska författare, hvilka endast känt »Dänemarks Vorzeit» men ej de nyare Nordiska arbetena i samma ämne, t. ex. Rougemont (1866) l. c. p. 450.

[3]) Införd i AnO. 1847: 376 ff. och 1850: 358 ff.

fynd hörande fornsaker hade en mycket stor öfverensstämmelse med dem som vanligen finnas i de större begrafningsplatserna från Jernåldern i Danmark [1]). Det behöfdes således endast ett litet steg för att han redan då hade funnit den rätta åldern för dessa allmänna graffält; men märkvärdigt nog tog han ännu ej ut detta steg [2]).

Han såg väl, att dessa fynd antydde en länge fortsatt betydlig och direkt inverkan af den romerska kulturen på Norden, i synnerhet dess sydliga del [3]). Men emedan han trodde att Bronsåldern då ännu fortfor der, var det endast en rigtig conseqvens, då han ansåg, att det var Bronsåldern som rönte följderna af denna inverkan. Denna conseqvens uttalar han klart i »Meddelelser fra Normandiet og Bretagne» [4]), der han säger: »Adskillige af Broncealderens Zirater i Norden (navnlig Bölgeziraterne) röbe endog Indvirkning af romersk Cultur, en Indvirkning, som vi også ligefrem kunne påvise i de mange romerske Oldsager fra de förste Århundreder e. Ch., som nu efterhånden opgraves rundtom i de danske Lande». »Det er Tilfældet her», heter det vidare, »som i Tydskland, Frankrige og England, at der mellem Levningerne fra Broncealderen og Jernalderen, hvilken sidste hos os först ret træder fuldt utviklet frem i det 5:te, 6:te Århundrede e. Ch., ikke findes noget andet Mellemled, end Levningerne af den romerske Cultur, der også åbenbart har dannet Grundlaget for hele Jernalderens påfölgende nyere Udvikling rundtom i Europa».

Samma år (1852) säger Holmberg i »Nordbon under Hednatiden», att Göterna invandrat till Södra Sverige under 2:dra eller 3:dje seklet f. Ch., att de känt jernets bruk, men att de troligen ej utbredt sig öfver de Danska öarne, der den Keltiska stammen och kulturen bibehållit sig längst (p. 57, 58).

Vid denna tid eller från och med år 1848 [5]) inkommo årligen till Museet i Köpenhamn en mängd fornsaker från en torfmosse vid Allesö nära Odense på Fyn, den sedan så bekanta **Viemosen** [6]). De här funna sakerna utgjordes till en stor del af jernvapen. Men under flera år kunde man icke blifva ense om deras ålder, dels af brist på material för jemförelse, dels derföre att man, åtminstone ej då ännu, i denna mosse funnit något romerskt mynt eller andra främmande saker af känd ålder. Man hänförde derföre i början detta fynd till den äldre medeltiden [7]). Då erhöll Museet i Köpenhamn år 1853 ånyo en betydlig sändning af fornsaker från Viemosen. Genom en serie undersökningar och jemförelser funno nu Worsaae och Herbst, såsom det synes samtidigt, att Allesösakerna måste vara från ungefär samma tid som de stora gemensamma begrafningsplatserna från Jernåldern, att dessa graffält genom de ofta der funna romerska sakerna visade sig tillhöra de första årh. e. Ch., och att således Jernålderns början och herravälde i Norden inträffat mycket tidigare än man der förut antagit.

---

[1]) AnO. 1849: 397.

[2]) Jfr »Om Jernalderen i Danmark» p. 5.

[3]) AnO. 1849: 399.

[4]) I »Oversigt over det Danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger» för 1852; särsk. aftryck p. 25, 26.

[5]) A. T. 1848: 203; 1849: 44.

[6]) Så skrefs namnet förr; nu vanligen Vimosen. V. Boye har fästat min uppmärksamhet derpå att en mosse på Sjæland, hvars namn nu likaledes skrifves Viemose, i »Valdemars Jordebog» kallas Withæmosæ, hvilket antingen bör härledas från fornnord. viðr = silva, eller från viðja, viðir = salix; jfr AnO. 1863: 279. Annars vore man benägen, efter theorien om offringar i sjöarne, att tänka på verbet vie = consecrare.

[7]) A. T. 1849: 44; AnO. 1861: 308.

Denna vigtiga upptäckt af en Jernålder äldre än den man förut känt till och äldre än den som i synnerhet var så rikt representerad i Sverige och Norge, visade sig snart vara af stor betydelse för vår kännedom om Nordens äldsta kulturutveckling [1]).

Den nya upptäckten offentliggjordes första gången i Worsaae's »Afbildninger fra det Kongel. Museum for Nordiske Oldsager i Kjöbenhavn», tryckt 1854 (p. 58); äfvensom den samtidigt användes vid det då pågående omordnandet af detta Museum. I »Afbildningerne» yttrar Worsaae sig emellertid ganska försigtigt: »Endskjönt Danmark ikke blev erobret af Romerne, kom det dog altså fra Christi Tid af til at föle stærke Indvirkninger af Romernes höiere Civilisation. Hvorlænge Broncealderens forældede Cultur har kunnet modståe den indtrængende romerske Culturströmning, er endnu ikke fuldkommen bragt på det Rene. Heelt nye Opdagelser — — — give dog bestemte Vink om, at Broncealderen må være sluttet nogle Århundreder tidligere, end man forhen har turdet troe, ja at Jernalderen vistnok kan siges at være fuldstændig trådt i Kraft her endnu *forinden* det romerske Herredömme (ved år 400) gik tilgrunde i Britannien».

I afhandlingen »Om Jernalderen i Danmark» (1857) öfvergifver Worsaae sin äldre mening, att Jernåldern skulle hafva utvecklat sig senare i Danmark än i det öfriga Norden [2]), hvarjemte han der räknar dess början i Danmark från tiden omkring Ch. f. [3]); en åsigt hvarvid äfven andra forskare stadnat [4]). Worsaae och Engelhardt hafva emellertid i sina sista arbeten ytterligare något modifierat denna åsigt. I »Slesvigs Oldtidsminder» (1865) räknas Jernåldern från tiden omkring 200 à 300 e. Ch. (p. 45); under det att Engelhardt i »Guide illustré du Musée des antiquités du Nord à Copenhague» (1868) säger, att jernet blifvit allmänt i Danmark först mot midten af 3:dje årh. e. Ch. (p. 14).

Ett par år efter upptäckten af den äldre Jernåldern tillkom ett märkligt fynd, hvilket snart gaf nytt stöd åt det uppställda systemet. Viemosefyndet hade knappt lemnat en enda romersk fornsak och det stod ännu alltför ensamt. Men 1856 väcktes första uppmärksamheten på en annan »antiqvarisk mose», nemligen den vid **Thorsbjerg** i Sönder Brarup socken, i sydöstra delen af Sönder-Jylland, nära staden Slesvig. Nämnda år gjordes i Thorsbjerg Mose ett dyrbart fynd bestående dels af vapen, eller rättare vapendelar, som på ett slående sätt liknade de i Viemosen funna, och dels några prägtiga saker af bestämd romersk härkomst. Under åren 1858—1861 företogs sedan en omsorgsfull undersökning af denna torfmosse, hvarvid hela fornsakslagret uppgräfdes.

Samtidigt började äfven undersökningen af en tredje stor mosse, vid **Nydam** i nordöstra delen af Sönder-Jylland, midt emot ön Als. Gräfningarne der, som begyntes år 1859, bragte i dagen en förvånande mängd dyrbara fornsaker, men blefvo afbrutna i slutet af 1863 genom det då utbrytande kriget med Tyskland, innan ännu hela undersökningen hunnit fulländas. Så vidt jag vet hafva sedan dess inga systematiska gräfningar företagits i denna mosse.

[1]) Om sättet för denna upptäckt och striden om äran deraf se Worsaae's »Om Jernalderen i Danmark» intagen i »Oversigt over det Danske Vidensk. Selsk. Forhandl.» 1857, och »Om en ny Deling af Steen- og Broncealderen», i »Oversigt» etc. 1859; Herbst »Varpelev Fundet» i AnO. 1861; Worsaae och Herbst »Om Opdagelsen af den ældre Jernalder» i Årb. 1866 samt »Slutningsbemærkninger» i Årb. 1867.

[2]) Särsk. aftryck p. 14.

[3]) Ibid. p. 9.

[4]) T. ex. V. Schmidt, »Congrès» etc. p. 305.

Det är i synnerhet de stora samlade fynden i Thorsbjerg, Nydam och Allesö mossar som satt oss i stånd att utvidga vår kunskap om Jernålderns första tider i Norden[1]). Vi skola derföre under några ögonblick uppehålla oss vid dessa fynd. Emedan man vid en noggrannare jemförelse mellan dem blifvit ense om, att Viemosefyndet måste tillhöra en något yngre tid än de båda andra[2]), anser jag det emellertid vara bäst att nu hufvudsakligen fästa oss vid dessa två.

Thorsbjerg Mose är en skogsmosse, på alla sidor omgifven af höjder; vid den tid, när de nu funna sakerna nedlades der, var den naturligtvis en liten insjö. Nydam Mose var då en vik af det sedan sista danska kriget bekanta Als-sundet. Innehållet af båda fynden är i det hela likartadt[3]). Hufvudmassan utgöres af vapen af alla slag: hjelmar, ringbrynjor, sköldar, svärd, spjut, yxor, bågar, pilar, pilkoger. Äfven de delar af dessa vapen som äro af trä hafva bibehållit sig utmärkt väl. Alla svärdsklingor, spjut och andra eggvapen äro af *jern*. Detta förhållande, hvilket så vidt jag känner ej lider något enda undantag, är naturligtvis af synnerlig vigt för frågan om Jernålderns början. Utom vapen har man äfven funnit: kläder och smycken, såsom fibulor, armband, fingerringar, perlor m. m.; diverse verktyg; kärl af trä och bränd lera; betsel, sporrar och andra seldon; vagnsdelar; räfsor, liar; fisknät; en stor mängd djurben, i synnerhet af hästar, men äfven af en ko; deremot är det tvifvelaktigt om det i någondera af dessa två mossar funnits menniskoben[4]). I Nydam Mose lågo några stora, öppna båtar, eller rättare fartyg; bland dem en ek-båt, 24 m. (nära 80 fot) lång, för 14 par åror. Slutligen har Thorsbjerg Mose lemnat 37 romerska silfvermynt, det yngsta pregladt år 194 e. Ch.; de flesta äro, såsom vanligt, mycket nötta, flera hafva varit i stark eld[5]). I Nydam Mose funnos 34 dylika romerska silfvermynt, det yngsta pregladt år 217; om äfven dessa voro slitna, finnes ej antecknadt[6]). 13 lågo på ett ställe; 10 på ett annat; de öfriga träffades ensamma, en omständighet af vigt för oss, emedan den styrker åsigten om myntens och de öfriga sakernas samtidiga nedläggning. Jemte dessa mynt funnos, i synnerhet i Thorsbjerg Mose, flera andra fornsaker af romersk härkomst, hvilken bland annat bevisas af de inskrifter med romerska bokstäfver som förekomma på några af dem[7]). Dessa fynd äro dessutom högst interessanta genom de på flera vapen inristade runor[8]).

[1]) Dessa fynd äro på ett mycket förtjenstfullt sätt offentliggjorda af Engelhardt, de två förstnämnda i särskilda arbeten, »Thorsbjerg Mosefund» (1863) och »Nydam Mosefund» (1865), under det att Viemosefundet tillsvidare endast är beskrifvet i Årb. 1867: 233 ff. Härtill sluter sig det yngre »Kragehul Mosefund, et overgangsfund mellem den ældre Jernalder og Mellem-Jernalderen», äfven utg. af Engelhardt (1867). Dessutom har han gjort de två förstnämnda af dessa interessanta arbeten tillgängliga för en större krets af läsare genom en engelsk bearbetning »Denmark in the early iron age, illustrated by recent discoveries in the peat mosses of Slesvig» (London 1866); detta arbete har jag emellertid ännu ej haft tillfälle att se.

[2]) Engelhardt hänför Viemosefyndet till det 5:te årh. e. Ch., Årb. 1867: 256.

[3]) Se öfversigten öfver de 4 stora mossfynden i E. Krag. p. 28, 29.

[4]) I Viemosen hafva några menniskoben anträffats.

[5]) »Fynd» № 92.

[6]) »Fynd» № 90.

[7]) I Thorsbjerg Mose, 1 sköldbuckla af brons med AEL· AELIANVS (E. Th. Pl. 8 f. 11). I Nydam Mose, svärdsklingor med fabriksstämplarne: COCILLVS, RICCIM, ··RICVS etc. (E. Nyd. Pl. 7); i Thorsbjerg voro nästan alla svärdsklingorna förstörda af rost.

[8]) I Thorsbjerg Mose, på 1 sköldbuckla och 1 dobbsko till en svärdskida, båda af brons (E. Th. Pl. 8 f. 16; Pl. 10 f. 41). I Nydam Mose, på åtskilliga pilskaft af trä (E. Nyd. Pl. 13); Stephens p. 285 ff.; 299. Dessa runor tillhöra den »fornnordiska runraden», och således det äldsta kända slag af runor.

Nästan alla saker från dessa mossar bära de mest tydliga spår af att hafva blifvit *med flit* förstörda. Kläder och ringbrynjor äro sönderslitna; smycken, vapen och andra saker af metall, till och med af guld och silfver, sönderhuggna, genomstuckna med spjut och pilar, afbrutna, hoprullade, sammanböjda i eld, ja! halfsmälta. Dylika spår af eld synas ock på träsakerna, af hvilka dessutom några äro sönderságade. Äfven djurbenen bära tydliga märken af att hafva varit föremål för den vildaste framfart. Allt detta ökade i början betydligt svårigheten att förklara den gåtolika anledningen till så många, och ofta så dyrbara, fornsakers förekomst under sådana omständigheter. Slutligen lyckades det dock Worsaae att framställa en förklaring som synes vara tillfredsställande. I närheten af mossen har, enligt hans åsigt, ett slag stått, efter hvilket den segrande hären åt sina gudar offrat det eröfrade bytet, eller en stor del deraf, genom att kasta det ned i en helig sjö, den nuvarande mossen, sedan det förut blifvit med flit ödelagdt [1]). Denna theori, som förklarar alla de egendomliga omständigheterna vid mossfynden, har vunnit starka stöd genom liknande religiösa bruk, iakttagna hos flera andra folk [2]). Den mest slående likheten erbjuder dock Orosii berättelse om huru Kimbrerna och Teutonerna efter segern vid Arausius (Orange) år 111 f. Ch. offrade hela det från Romarne tagna bytet [3]). När man ser Orosii teckning af detta offer, är man nästan benägen att tro, att han haft segerfesten vid Thorsbjerg eller Nydam för sina ögon.

Om denna åsigt är rigtig, och om den gäller för fyndets alla särskilda delar, så skulle således alla de i hvardera mossen anträffade fornsaker, som nu äro i fråga, hafva blifvit der nedlagda vid samma tillfälle [4]). Denna slutsats torde vinna styrka deraf, att sakerna ej träffades spridda öfver hela mossen utan lågo inom en jemförelsevis obetydlig del af den, hvilket område ofta hade mycket tydliga gränser. Härtill kommer, att i allmänhet fornsakerna från hvarje mosse sjelfva tala för en sådan samtidighet genom sin inbördes likhet i arbete, form och zirater.

Men om vi få antaga, att alla delar af samma mossfynd blifvit på en gång nedlagda, visa oss mynten [5]) att denna nedläggning i Thorsbjerg Mose icke kunnat ske före år 194, i Nydam Mose ej före år 217 e. Ch. Detta är lätt att se; deremot är det icke lika lätt att bestämma, huru långt efter nämnda år de strider stått, af hvilka dessa fynd bevara minnet. Af skäl som närmare utvecklas här nedan i afdelningen om Myntfynden kan man nemligen lätt tänka sig, att sådana smärre samlingar af romerska silfvermynt som äro anträffade i Thorsbjerg och Nydam mossar, i synnerhet om mynten äro mycket nötta, blifvit nedlagda i

---

1) Denna åsigt framställdes först i »Slesvigs Oldtidsminder» (April 1865) och utvecklades vidare i Worsaaes föredrag i Videnskabernes Selskab (Febr. 1867) »Om Betydningen af vore store Mosefund fra den ældre Jernalder» (»Oversigt» etc. 1867: 242 ff.). Jag bör tillägga att den stora ekbåten i Nydam Mose hade blifvit med flit sänkt genom hål huggna i botten.

2) Se »Slesvig» p. 57 ff. och »Oversigt» etc. 1867: 255 ff.; jfr äfven fyndet vid Tiefenau, här ofvan p. 6.

3) Orosius »Histor.» 5: 16; han lefde i 5:te årh. e. Ch. Detta märkliga citat är först framdraget af en fransk archeolog, E. Beauvois. »Oversigt» etc. 1867: 253; E. Krag. p. 17.

4) Härvid böra vi kanske icke alldeles förbise den af Worsaae (»Oversigt» etc. 1867: 259) framkastade tanken, att det möjligen vid den heliga sjön funnits eller uppförts någon fortvarande helgedom. Om detta varit fallet vid någon mosse, kan man väl tänka sig att en eller annan offersak blifvit nedkastad efter det öfriga, men på samma ställe. Ehuru jag icke vill förneka *möjligheten* häraf, eller af andra anledningar till att enstaka saker icke nedkommit i mossen samtidigt med de öfriga, tror jag dock att detta ej kan utöfva något märkbart inflytande på hufvudfrågan.

5) Utom mynten skulle äfven de andra der funna romerska arbeten kunna användas vid bestämmandet af mossfyndens ålder. Men emedan jag hvarken sett dessa saker i original, eller eger tillräckliga studier för att kunna begagna dem såsom chronologiska hjelpmedel, måste jag här lemna dem åsido.

jorden långt efter det 3:dje århundradets början, utan att ett sådant förhållande behöfver utvisas genom närvaron af yngre mynt. Mynt från de tvenne årh. närmast efter 217 äro nemligen, om man undantager det hittils ensamt stående Brangstrup-fyndet, mycket sällsynta i Danmark; de finnas t. ex. icke ens i de stora fynden från Allesö och Kragehul mossar, ehuru dessa utan tvifvel äro något yngre än den Constantinska tiden, från hvilken dock på andra ställen i Danmark ett och annat mynt anträffats. Å andra sidan utvisa flera fynd bestämdt, att de romerska denarerna från 2:dra årh. förekommo i rörelsen ganska länge. Jag vill här endast påminna om ett fynd på Gotland af 28 sådana denarer och 5 solidi från 5:te årh.[1]); ett annat fynd på samma ö af 1 denar och 1 solidus af Anastasius[2]); samt om fyndet i den frankiska konungen Childeriks graf der man jemte en mängd andra dyrbarheter äfven anträffade åtskilliga romerska silfvermynt från 1:sta och 2:dra årh. e. Ch.[3]). Denna Childerik dog år 481.

Ehuru vi således icke genom mynten allena kunna säkert bestämma, huru lång tid efter det 3:dje århundradets början nedläggningen i Thorsbjerg och Nydam mossar skett, ledas vi dock genom ett noggrannt studium af de öfriga i samma mossar funna sakerna till den åsigt, att nedläggningen ej kunnat ega rum särdeles långt efter samma århundrades slut. Detta är äfven det resultat till hvilket Worsaae kommit. Han säger nemligen i »Slesvigs Oldtidsminder» (p. 55) om fynden i dessa två mossar: »Nedsænkningen må upåtvivlelig, efter Alt at dömme, være skeet noget för eller snarest vel noget efter år 300 e. Ch.»[4])

Den stora likheten mellan de i Thorsbjerg och Nydam mossar funna saker gör det troligt, att båda fynden tillhöra i det närmaste samma tid. Dock torde vi icke, såsom man har velat[5]), få såsom bevis för denna samtidighet anföra den ringa skilnaden mellan de yngsta myntens preglingsår. De yngsta mynten i Thorsbjerg Mose voro 3 af Commodus och 1 af Sept. Severus; i Nydam Mose funnos 5 Commodi mynt och 1 af Macrinus; på intetdera stället lågo några mynt från de andra kejsarne efter Commodus. Derför kan det mycket väl bero på en tillfällighet, att på ena stället ett enstaka mynt af Severus, på det andra ett mynt af Macrinus kommit att medfölja de öfriga. Detta är så mycket mera antagligt, som mynt från Commodi närmaste efterträdare äro mycket sällsynta i Danmark. Om man derjemte på samma gång antager, att nedläggningen ej skett före år 300, visar redan detta, att man icke kan draga någon slutsats af den lilla tidsskilnaden mellan de båda fyndens yngsta, då omkring 100 år gamla mynt.

Om vi således kunna antaga, att nedläggningen af de i Thorsbjerg och Nydam mossar funna sakerna egt rum omkring år 300 e. Ch., och ungefär samtidigt på båda ställena, samt om Worsaaes förklaring af orsaken till denna nedläggning är rigtig, så följer deraf, att både vid Thorsbjerg och Nydam, liksom något senare vid Allesö, Kragehul och på andra ställen, större eller mindre härar blifvit slagna som varit i besittning af den fullt utvecklade jernkulturens förmåner. Men hvilka voro dessa härar? Var det landets egna innevånare som der

1) »Fynd» № 51.
2) »Fynd» № 59; jfr äfven N:ris 33, 39 och 64.
3) Cochet »Le Tombeau de Childeric I» (Paris 1859) p. 412 ff.
4) Engelhardt hänför, eller åtminstone hänförde 1863, Thorsbjerg-fyndet »og lignende Fund til Tiden omkring det 3:dje årh. e. Ch.»; detta nästan uteslutande på grund af mynten (E. Th. p. 73). Det synes mig dock som om han dervid icke fästat tillbörlig uppmärksamhet vid den ofvan antydda sällsyntheten af mynt från den närmast följande tiden.
5) »Slesvigs Oldtidsminder» p. 55.

blefvo slagna? När man ser, huru i synnerhet de äldre mossfynden innehålla åtskilliga föremål af tydligen främmande ursprung, kunde man blifva benägen att häruti söka ett bevis för den slagna härens främmande nationalitet. Men om vi från dessa mossar föra blicken öfver hela hopen af de andra samtidiga fynd, som äro kända från Norden, måste vi medgifva, att sådana främmande fornsakers förekomst i ett fynd ingalunda i och för sig bevisar, att de blifvit af utländsk egare nedlagda här. Romerska och halfromerska arbeten äro funna i mångfaldiga grafvar i Norden [1]); och det finnes icke den ringaste anledning antaga, att andra än landets egna barn hvila i dem. Om vi sedan betrakta de öfriga, icke-romerska sakerna som utgöra hufvudmassan i fynden från Thorsbjerg och Nydam mossar, finna vi snart, att äfven dessa fullkomligt likna dem som träffas öfver hela Norden på marker, i mossar och i grafvar. Jag anser derföre, att mossfynden i och för sig icke gifva något skäl för påståendet, att det slagna folket *icke* byggde och bodde i landet. Å andra sidan måste jag tillstå, att jag ej känner något som *bevisar*, att de verkligen voro bofasta här. Äfven i andra länder i Europa har man nemligen anträffat en mängd fornsaker lika dem som funnits i de Sönderjytska mossarne [2]).

Detta om de besegrade. Äfven segrarne kunna lika väl tänkas vara främmande som infödingar och äfven om dem måste jag medgifva att jag icke kan *bevisa* hvilketdera de voro; så mycket hellre som man endast kan vänta få spår af dem bland det funna. Det synes dock vara mer än sannolikt att de voro bosatta i landet.

Således om vi betrakta den besegrade och den segrande hären hvar för sig, kunna vi ej med säkerhet afgöra deras nationalitet. Deremot kunna vi bestämdt säga, att åtminstone *endera* måste vara bofast i landet; och detta är äfven enligt min åsigt nog för frågan om Jernålderns början här. Ty lika klart som det är, att de besegrade tillhört ett jernåldersfolk, om jag så får uttrycka mig, lika klart anser jag det vara, att äfven segrarne varit i full besittning af jernkulturen. Dels vore det väl föga tänkbart, att ett folk utrustadt med de ypperliga jernvapen som nu uppgräfvas ur mossarne, och i besittning af den betydande öfverlägsenhet som den nya kulturen hade att erbjuda, skulle gång på gång besegras af ett bronsåldersfolk; dels hade vi väl haft rätt att i sådant fall vänta, att åtminstone i någon mosse något enda vapen af brons eller någon af Bronsålderns andra lätt igenkänliga lemningar skulle hafva förrådt segrarnes kultur. Men såsom redan är anmärkt har man ej ens i de äldsta nu ifrågavarande mossfynden anträffat något spår af Bronsåldern. Det finnes dessutom ett annat ännu mera talande skäl för en sådan åsigt. Om segrarne varit ett bronsåldersfolk, måste vi antaga att de varit bosatta i landet; och då skulle de grafvar som visat sig höra till samma tid innesluta lemningar från Bronsåldern. Men så är icke fallet. I de grafvar, hvilka innehålla romerska mynt, andra romerska arbeten eller i allmänhet fornsaker samtidiga med våra mossfynd, har man aldrig funnit saker från Bronsåldern [3]). Ej heller

---

[1]) Se Wiberg »De klassiska folkens förbindelse med Norden» och fyndförteckningen i E. Nyd. p. 48 ff.

[2]) Bland sådana fynd förtjenar det vid Horschowitz i Böhmen att nämnas. Man fann der jemte en mängd andra fornsaker af brons och jern flera »bröstplåtar» och »skulderspännen», hvilka mycket påminde om dem som äro afbildade i E. Th. Pl. 6 och 7. De böhmiska bröstplåtarne äro dock enklare; men äfven på dem är yttre randen prydd med många djur- och menniskofigurer. Den här funna bronsen innehåller 85.75 % koppar och 14.25 tenn. »Anzeiger für Kunde der deutschen Vorzeit» 1863: 450 och 1864: 348.

[3]) De få skenbara undantagen härifrån, hvilka finnas omnämnda här nedan, äro enligt min åsigt äldre än Thorsbjergsfyndet. Dessa undantag omfatta intet fall der romerska arbeten förekomma.

utanför grafvarne har man någonsin funnit någon sak från Bronsåldern tillsammans med romerska mynt.

Slutligen vill jag fästa uppmärksamheten på en liten omständighet som synes gifva godt stöd åt åsigten, att segrarne varit i besittning af jern. I Nydam Mose har man såsom förut är nämndt funnit delar af hästskeletter bland de öfriga sakerna. En af dessa hästar har erhållit ett djupt sår i öfversta delen af venstra skulderbladets bakkant; hvilket sår har uppkommit genom en fyrkantig pilspets af *jern*, såsom man alldeles tydligt ser af E. Nyd. p. 42 figur F. Sådana fyrkantiga pilar äro i stort antal funna i Nydam Mose. I bakkanten på ett refben af *samma* häst är ett något mindre nästan tresidigt hål åstadkommet genom ett spetsigt kastvapen. I begge hålen, som tydligen äro beklädda med rost, lära jernspetsarne hafva setat qvar tills benen upptogos ur mossen[1]). Om denna häst tillhört den slagna hären, för hvilket antagande all sannolikhet talar, torde vi således häruti hafva ett interessant bevis för att äfven den fiendtliga segrande hären begagnat vapen af jern[2]).

På grund häraf tror jag icke, att man kan, såsom Worsaae gjort[3]), tänka sig möjligheten af, att de stora samtidiga mossfynden från den äldre Jernåldern äro minnen från den tid, då »den sydfra til Norden fremtrængende Jernalders Cultur er forsögt hurtig gjennemfört ved Våbenmagt af et nyt, erobrende Folk, som da overalt er blevet slaget af de tidligere Indbyggere (der jo så alligevel efter Seirsrusen ad fredelig Vei og lidt efter lidt have optaget den nye Cultur)». Jag anser deremot, att de två stora Sönder-Jytska mossfynd, med hvilka vi nu sysselsatt oss, icke äro minnen efter de strider, genom hvilka Jernkulturen tillkämpade sig fast fot i Norden, utan att de tillhöra en senare tid, då denna kultur redan hunnit blifva ensam herskande åtminstone i sydvestra delen af Skandinavien.

Ehuru således dessa fynd, lika litet som några andra nu kända, direkt visa oss, när jernets bruk *började* intränga i Norden, blir det dock af dem troligt, att Jernålderns början här infaller minst några mansåldrar före slutet af det 3:dje årh. e. Ch., omkring hvilken tid de händelser troligen inträffade från hvilka dessa fynd förskrifva sig. Ty äfven om jernkulturen blifvit hit införd af ett nytt, invandrande folk, måste vi väl på vetenskapens nuvarande ståndpunkt antaga, att den förändring i de nordiska folkens kultur ej plötsligt kunnat genomföras, som visar sig, om vi jemföra de yngsta alstren af bronskulturen med innehållet i de grafvar som vi anse samtidiga med fyndet i Thorsbjerg Mose. Och att denna förändring kanske försiggått mindre hastigt, än man varit böjd att antaga, det anser jag bli troligt vid betraktande af de många förhållanden häntydande på en sådan öfvergångstid, hvilka under de senare åren blifvit uppvisade och åt hvilka vi strax skola egna särskild uppmärksamhet. Att i bestämda tal söka uttrycka, huru lång tid förflutit mellan jernets första uppträdande i Norden och den tid till hvilken våra mossfynd höra, då den fullt utvecklade jernkulturen möter oss och intet spår af Bronsåldern längre är synligt, det torde emellertid ännu icke kunna ske utan att lemna ett stort utrymme åt godtycket. Efter allt hvad vi för närvarande veta synes

---

[1]) Jap. Steenstrup i E. Nyd. p. 42.

[2]) Har striden vid Nydam utkämpats till lands, hvilket dock är ovisst, skulle man emellertid kunna tänka sig möjligheten af att hästen under kampens vimmel af våda blifvit sårad genom skott från den här till hvilken han sjelf hörde. Jag tror dock att detta är föga antagligt; närmare undersökningar kunna möjligen bättre utreda allt detta.

[3]) I »Oversigt over Danske Vidensk. Selsk. Forhandl.» 1867: 263.

det dock vara sannolikt, att Jernålderns början i sydvestra delen af Skandinavien infaller *senast under det 2:dra århundr. e. Ch.* Detta är dock endast en tidsgräns, *hitom* hvilken denna början ej gerna kan tänkas. Men det finnes intet hinder, att tänka sig jernets första uppträdande i Norden temligen långt före det nämnda århundradet; tvertom är det mycket som talar för sannolikheten af ett sådant antagande.

Vi måste härvid väl ihogkomma, att hvad som hittils är sagdt egentligen endast gäller om den sydvestligaste delen af Skandinavien, och närmast om Jytska halfön. När den öfriga Norden tillegnade sig den nya kulturen, derom få vi ej upplysning genom några så stora och afgörande fynd som dem vi nu betraktat. De många fynden af romerska mynt från de 3 första årh. e. Ch., och andra romerska arbeten från ungefär samma tid, i synnerhet på de Danska öarne samt Öland och Gotland, göra det dock sannolikt, att Jernålderns kultur utbredt sig i östra Danmark och södra Sverige föga senare än i Sönder-Jylland. Det är väl sannt, att dessa romerska saker vanligen träffats enstaka eller utan att vara åtföljda af några lemningar som utvisa den inhemska kulturens dåvarande ståndpunkt. Men dels har man, såsom förut är anmärkt, aldrig i någon del af Norden funnit romerska saker tillsammans med spår af Bronsåldern; dels hafva de romerska sakerna några gånger funnits under sådana förhållanden, att de tydligen visa sig hafva blifvit nedlagda under den första delen af Jernåldern. Såsom bevis härför vill jag anföra följande fynd från Gotland: vid Suderby i Vesterheide socken funnos 55 mynt (Trajanus—Clod. Albinus) jemte 2 små silfverringar; vid Sanda kyrka: 5 mynt (Hadrianus—Commodus) jemte 3 små silfverringar och 1 guldfingerring, hvilka bestämdt tillhöra Jernåldern (Pl. 8 f. 5); vid Bjers i Gulldrupe socken: 108 mynt (Otho—Commodus) och 1 oval brynsten, hvilken form är mycket vanlig i fynd från den Äldre Jernåldern; vid Valla i Klinte socken: 1 guldmynt af Titus, 2 guldringar (Pl. 8 f. 3) och 1 guldtacka, hvilka saker likaledes bestämdt tillhöra Jernåldern; vid Bjerges i Lye socken: 5 mynt (Hadrianus—Commodus) jemte 1 celt af jern [1]); i Linde socken: botten till ett romerskt bronskärl, 1 romersk bronsfibula (Pl. 4 f. 8), funna jemte jernvapen m. m. (St. M. 3706; se »Fibulor»). Dertill kommer från hela södra hälften af Sverige [2]) en betydlig mängd icke-romerska fornsaker som äro alldeles lika dem från Thorsbjerg och Nydam mossar. Allt detta synes mig bevisa, att vid samma tid som Jernåldern började i Sönder-Jylland den nya kulturen ganska hastigt utbredde sig öfver hela det öfriga Danmark och södra Sverige.

Deremot torde man ännu icke kunna säga, när Jernåldern började i Norge. Der äro inga romerska mynt från de första årh. e. Ch. funna; och äfven andra saker som kunde hänföras till samma tid äro sällsynta der [3]). Det är derföre sannolikt att jernkulturen inträngde i Norge något senare än i södra Skandinavien.

Vi hafva i det föregående flera gånger berört en interessant fråga, åt hvilken vi nu vilja egna någon särskild uppmärksamhet:

---

[1]) Se »Fynd» N:ris 43, 52, 58, 63 och 65.

[2]) Och vissa delar af Norrland; se H. Hildebrand i A. T. f. Sv. 2: 222.

[3]) Wiberg (l. c. p. 56, 57) upptager 5 fynd af romerska och byzantinska fornsaker från det n. v. Norge. Ett af dessa (Nedra Hoen) förskrifver sig från tiden omkring år 1000 e. Ch. Då Wiberg uppgifver, att i fyndet från Avaldsnæs socken 1 bronssvärd skulle hafva legat tillsammans med saker från den Äldre Jernåldern, beror detta på ett misstag; svärdet var af jern (se N. 343). Flera andra norska fynd från den Äldre Jernåldern äro väl kända, men de flesta af dem synas tillhöra en senare afdelning af denna period.

Har ett nytt folk invandrat i Norden vid Jernålderns början?

Den nya tid som började med jernets införande här erbjuder vid jemförelse med Bronsåldern flera synpunkter af stort interesse. För första gången uppträda nu i Norden jernet, silfret och den nya bronsblandning[1]) som är egen för Jernåldern. Samtidigt visa sig här de första glaskärl. Ehuru de då genom sin dyrhet icke kunde vara af någon synnerligen stor kulturhistorisk betydelse, är dock deras första uppträdande nu af interesse för oss som se hvilken vigtig rol glaset spelar i våra dagar[2]).

Men den nyhet som åtminstone genom sina följder visat sig vara af största vigt var bokstafsskriften. Bronsåldern med sin ovanligt stora konstskicklighet och smak, samt sin ej obetydliga materiella utveckling i öfrigt, saknade dock skrifkonsten. På de många tusen lemningar från Bronsåldern som nu äro kända från Nordens olika delar finnes ej ett enda spår af inskrift[3]). Deremot träffa vi runor redan i de äldsta fynd från Jernåldern, som nu äro bekanta. Och hvad som är ännu vigtigare, dessa fynd icke blott visa att skrifkonsten då var känd, utan de antyda att bekantskapen med runornas bruk varit ganska allmänt spridd, när de kunnat användas till inskrifter på vapen och smycken så som skett.

Jemte dessa nya elementer för en högre kultur, framträder en väsendtligt ny smakrigtning, och en öfverlägsen konstskicklighet som var främmande för Bronsålderns sista tider. Bronsålderns stil var väl under periodens bästa tid utmärkt vacker och ren, men den var stel och ofruktbar. Långt ifrån att man under Bronsåldern i detta afseende finner något kraftfullt lif och något framåtskridande i konstfärdighet, har man trott sig kunna uppvisa ett betydligt tillbakaskridande mot periodens slut. Då visar sig vid Jernålderns början en helt ny konststil och en oväntad skönhet och finhet i arbetet. Det är väl sannt, att man i afseende på åtskilliga detaljer kan spåra en viss likhet med den närmast föregående tidens arbeten, såsom vi snart skola vidare utveckla; men vi kunna icke, åtminstone för närvarande, uppvisa, huru den Äldre Jernålderns stil kunnat organiskt utveckla sig ur den senare Bronsålderns. Om ett sådant organiskt samband mellan de båda tiderna verkligen funnits, skulle man naturligtvis vänta att träffa den högsta utvecklingen af konstskickligheten och den yppersta behandlingen af de nya materialerna icke vid Jernålderns början, såsom nu synes vara fallet, utan först sedan den nya kulturen under en längre tid hunnit stadga sig[4]).

Slutligen måste vi taga i betraktande att äfven grafskicket förändras samtidigt med jernets införande. Detta anses åtminstone gälla såsom regel, ehuru man äfven i afseende

---

[1]) Dess hufvudbeståndsdelar äro koppar och zink eller bly. Den äldsta nordiska bronsen är såsom flera gånger förut blifvit nämndt alltid sammansatt af koppar och tenn.

[2]) Man känner endast ett fynd i Norden från Bronsåldern i hvilket glas förekommit. I »Skelhöi» nära Randers på Jylland fann man nemligen 1866 i en stenkista: brända menniskoben; 1 syl, några ringar och 1 spänne, af brons samt 1 liten perla af mörkgrönt, nästan svart glas (Årb. 1868: 118).

[3]) Ett enda undantag skulle kunna anföras, nemligen 1 celt eller pålstaf af brons, på hvilken finnes inristad en figur, som möjligen är en dubbel-runa; afbildad af Nilsson, Br. Å. Pl. 3 f. 31. Denna pålstaf, som är funnen *ensam* under dikesgräfning vid Gimrings i Hamra socken, Gotland (1859), förvaras nu i St. M. (№ 2615). De ristade strecken äro ergiga och hafva således troligen tillkommit innan fyndet gjordes. Det finnes emellertid ingenting som bevisar, att pålstafven blifvit i sitt nuvarande skick nedlagd under Bronsåldern. Härvid bör jag påminna om de båda stenyxor med inristade runor som omtalas af Stephens p. 204 och i A. T. 1852: 8. Ingen kan dock vilja i dem finna bevis för skrifkonst under Stenåldern.

[4]) Såsom äfven Engelhardt anmärkt i E. Th. p. 5.

härpå under den sista tiden framdragit flera beröringspunkter mellan de båda perioderna. Under senare delen af Bronsåldern brändes liken, hvarefter askan och benen nedlades i grafhögar, ofta af ganska betydlig storlek. Under den första delen af Jernåldern var det deremot vanligt att begrafva liken obrända, men icke i konstgjorda högar, utan i stora gemensamma graffält som erbjuda en betydlig likhet med vår tids kyrkogårdar. Denna skilnad kan anses i allmänhet gälla för södra delen af Skandinavien, och det är väl der som vi böra vänta den starkast framträdande kontrasten emellan båda perioderna, *om* någon ny invandring verkligen egt rum vid denna tid.

Alla dessa samtidigt uppträdande nya förhållanden kunna väl knappt förklaras, om vi ej antaga, att den nya kulturen har fullt utvecklad blifvit införd till Norden af ett dit invandrande folk. Denna åsigt är äfven den sedan länge vanliga [1]). I sina äldre arbeten antog dock Worsaae, att det folk som bodde här under Bronsåldern småningom tillegnade sig jernet och en derpå grundad högre civilisation, om också endast under fremmande, förnämligast romerskt, inflytande [2]). På senare åren har han emellertid åtminstone medgifvit möjligheten af en ny invandring vid Jernålderns början [3]); ehuru han icke, så vidt jag vet, någonstädes har bestämdt uttalat sig för en sådan åsigt.

Då vi antaga en invandring samtidig med Jernkulturens utbredande i Norden, måste vi äfven antaga, redan på grund af traditionen, styrkt genom det i de äldsta runinskrifterna framträdande språket, att det var en Germanisk stam som nu bosatte sig här. Deremot vågar jag icke säga om, såsom man vanligen föreställt sig, våra Germaniska förfäder då *för första gången* uppträdde i Norden. Det är möjligt, till och med troligt att så verkligen är, men ännu har intet afgörande bevis blifvit framlagdt för ett sådant antagande. Och det är vida lättare att afgöra, om en ny invandring egt rum vid Jernålderns början, än att bestämma huru nära den inflyttande stammen var beslägtad med landets gamla befolkning; i synnerhet då man icke med visshet vet, om det var Germaner eller Kelter eller något annat folk som bodde här under Bronsåldern. Frågan om närmare eller fjermare slägtskap mellan landets gamla och nya herrar torde endast kunna afgöras på archeologisk väg, och på den vägen finner man det säkraste svaret på sådana frågor med tillhjelp af språklemningarne och cranierna. Men vi inse lätt, att ingendera af dessa methoder kan användas i detta fall. Om språket under den Äldre Jernåldern kunna vi visserligen bilda oss en föreställning, men Bronsåldern synes, såsom nyss är anmärkt, alldeles hafva saknat kännedom om skrifkonst och har icke lemnat efter sig något spår af sitt språk [4]). Och i afseende på cranierna möter oss ett likartadt förhållande. Under slutet af Bronsåldern brändes liken nästan alltid; således kan man icke vänta att få många cranier från den tiden. Man har visserligen några hela cranier från den Äldre Bronsåldern [5]); men dels är antalet af dem, åtminstone af de i tryck beskrifna, alltför ringa, dels kan man icke af dem vänta något svar på ifrågavarande fråga i annat fall, än att de visa sig vara lika med cranierna från Jernålderns början. Äro de olika, kan detta bero lika väl

---

[1]) Se här ofvan p. 10, 11. Jfr äfven Engelhardt i Th. p. 73 och »Guide illustré» etc. p. 15.

[2]) AnO. 1847: 382 etc.

[3]) »Slesvigs Oldtidsminder» p. 45; »Oversigt» etc. 1867: 263.

[4]) Möjligen i ortnamn. Vi hoppas vid ett annat tillfälle få återkomma till en undersökning af denna interessanta fråga.

[5]) Se t. ex. AnO. 1854: 347 ff. (från Halland); A. T. f. Sv. 1: 238 ff. (från Småland).

på en invandring under sjelfva Bronsåldern som vid periodens slut. Jag känner emellertid icke, att någon undersökning af dessa cranier ännu är gjord.

Vi antaga, att en invandring egt rum vid Jernålderns början; men å andra sidan måste vi medgifva, att många omständigheter utvisa ett betydligt fortfarande inflytande af det under Bronsåldern herskande folket, som möjligen äfven efter den nya invandringen utgjorde en ansenlig del af landets innevånare. Om vi betrakta Frankrike, England eller något annat land, der den ena folkstammen bosatt sig efter den andra under historisk tid, få vi en klarare föreställning om huru förhållandet mellan de olika stammarne kunnat vara äfven i Norden.

Orsaken hvarföre vi nu måste inrymma åt den gamla befolkningen ett vida större inflytande på utvecklingen af landets kultur äfven efter Bronsålderns slut, än man förut velat antaga, är den att man på sista tiden lyckats uppvisa åtskilliga beröringspunkter mellan Bronsåldern och Jernåldern, hvilka perioder förut ansetts stå nästan oförmedlade bredvid hvarandra. Jag skall söka att här sammanställa de vigtigaste af de fynd och andra omständigheter, som kunna bidraga att sprida ljus öfver den interessanta frågan om

Öfvergången mellan Bronsåldern och Jernåldern.

Bland hithörande **fynd** äro i synnerhet följande af vigt.

Vid Smedeby i Siversted socken, Sönder-Jylland (Flensborg amt), har man på ett flygsandsfält, Balbæk kalladt, funnit en mängd lerurnor fyllda med brända menniskoben. Dessa urnor stodo tätt bredvid hvarandra, 15—30 ctm. (½—1 fot) djupt. Under de flesta låg en flat sten och många voro omgifna af dylika stenar. Ofvan jord syntes inga högar och intet annat spår af att grafvar funnos derunder. Särskildt är anmärkt, att man icke påträffade några kol. I urnorna lågo bland benen: romerska bågfibulor af jern och brons, pincetter af jern, pincetter och örslefvar af brons, saxar af jern och brons (= W. 362, 363), simpla knifvar af jern, 1 genomborrad probersten (= E. Th. Pl. 16 f. 19), 1 bronssked; jernmidtbeslag till en svärdsskida (= E. Th. Pl. 10 f. 29), sammanbrändt med en bit af en hjernskål etc. Alla pincetterna hafva den form som är vanlig under den Äldre Jernåldern (E. Nyd. Pl. 5 f. 4, 7, 8); ingen finnes af den från Bronsåldern kända bredare formen (W. 271, 272). Äfven de andra nu omtalade sakerna tillhöra tydligen Jernåldern. Men jemte dem funnos i urnorna 1 simpel bronsknif af samma form som W. 171, samt 1 jernknif med skaftet hoprulladt i spiral (afbild. E. Nyd. p. 61) och således genom sin form påminnande om Bronsålderns arbeten [1]).

Vid Sörup i Nimtofte socken, Nörre-Jylland (Randers amt), funnos i en hög: 1 bronspincett, 1 jernhandtag med flätad silfvertråd (till en dolk eller knif), 1 *bronsknif*, bitar af sporrar, bronskärl o. s. v. [2]).

I en naturlig backe vid Vester-Egesborg, mellan Næstved och Vordingborg i sydligaste delen af Sjæland, har man flera gånger funnit grafvar från Bronsåldern; 3 af dem bestodo endast af lerkärl med brända ben, som utan något skydd voro nedsatta i jorden 60 ctm. (2 fot) djupt. I ett af dessa kärl låg 1 bronsknif (= W. 168); i ett annat fanns 1 öppen, vriden ring af bronstråd. Icke långt från och i samma djup som dessa lerkärl upptäcktes två

[1]) Flensborgs M. och den aflidne Mechlenburgs nu skingrade samling. »Neunter Bericht der K. Slesvig-Holstein-Lauenb. Gesellschaft für Vaterl. Alterthümer» p. 33 ff.; Pl. 2—4; Worsaae »Slesvig» p. 48; Engelhardt »Nydam» VIII: 21.

[2]) K. M. MDCCCLXXII. E. Nyd. VII: 18.

tätt bredvid hvarandra liggande små högar af brända ben, som likaledes voro nedlagda i jorden utan något skydd; i den ena af dem låg 1 knif, hvars handtag slutar i en ögla, och en bit af 1 syl, båda af *brons;* i den andra 1 pincett af brons och 1 lancettformig pilspets af *jern* [1]).

På Glemminge gårds egor, nära Hoby bys gräns i Skåne, fann N. G. Bruzelius i en hög af 3 m. (10 fot) höjd en lerurna, som stod c. 1.2 m. (4 fot) djupt och innehöll brända ben och spetsen af en *bronsknif.* Dels på samma djup som denna urna, dels något djupare anträffades flera *jernbitar,* bland hvilka voro 6 spikar med stora hufvuden, c. 8 ctm. långa, samt en liten jernbit med hål etc. »På jernbitarne qvarsitta ännu fastrostade delar af trä och ett annat ämne, hvilka lag, att sluta efter fibrernas riktning, gå på olika håll, så att de troligen utgöra lemningar af en sköld eller dylikt». I samma hög påträffades äfven en annan lerurna, 1.2 m. djupt. Den var fylld med brända menniskoben, bland hvilka lågo några bitar af en mörk hartsartad massa och 1 stycke af en *bronsknif* [2]).

År 1868 fann en arbetare i skogen till Qvie hemman i Endre socken, Gotland, följande båda saker »liggande bland ben uti en af 4 på kant ställda flisor bildad graf, c. 60 ctm. (2 fot) i fyrkant»: *a)* 1 litet *bronssvärd,* af 36.5 ctm. längd; klingan är nästan rak; spetsen var afbruten och brottet ergigt. Af fästet finnes endast den fyrkantiga fästetenen qvar; dess längd är 11.5 ctm.; i spetsen är ett 16 m.m. långt stycke omböjdt i rät vinkel. *b)* 1 *jernyxa* af ungefär samma form som E. Nyd. Pl. 15 f. 12. L. 16 ctm.; bredd vid eggen 8 ctm. [3]). Stenkistans obetydliga storlek visar, att benen måste hafva varit brända. Det interessantaste vid detta fynd är, att bronssvärdet vid analys visat sig bestå af 85.45 % koppar, 1.59 tenn och 12.70 *zink,* jemte starkt spår af bly och ringa spår af jern [4]). Denna bronsblandning är alldeles fremmande för Bronsåldern; den tillhör deremot Jernåldern. Bland de analyserade fornlemningar af brons, som äro mig bekanta, äro följande två närmast lika svärdet från Qvie: 1 mynt af Hadrianus (år 120 e. Ch.), hvilket innehöll 85.67 % koppar, 1.14 tenn, 10.83 zink och 1.73 bly; samt 1 »skålformadt spänne från Jernåldern» (K. M. 5500), som bestod af 84.44 % koppar, 11.0 zink, 3.77 bly och 0.66 silfver (men intet tenn) [5]). Det nu omtalade svärdet torde vara det första kända bronsvapen från Norden med sådan chemisk sammansättning. Detta förhållande ökar betydligt det interessanta i omständigheterna vid sjelfva fyndet.

Bland de fynd der fornsaker från Bronsåldern förekommit under sådana omständigheter, att vi måste antaga dem hafva blifvit nedlagda i jorden först efter den tid jernet blef kändt här, kunna vi kanske räkna den här ofvan (p. 19, not 3) omtalade Gotländska pålstafven af brons med en inristad runlik figur.

På den sista tiden har uppmärksamheten blifvit riktad på flera förhållanden, hvilka lika

---

[1]) K. M. 16800—3. V. Boye i Årb. 1866: 231.

Till dessa fynd bör *kanske* räknas det som gjordes år 1832 i en torfmosse kallad Balsmyr, Clemensker socken, på Bornholm. Under torfgräfning fann man här 1 lerkärl; åtskilliga armringar, 2 nålar och 1 *celt,* alla af *brons;* samt några spjutspetsar, dolkar och 1 hammare, af *jern.* Jernsakerna voro temmeligen väl bevarade, men bronssakerna syntes hafva lidit af eld. Det är emellertid ej klart, om alla dessa föremål lågo *tillsammans* i mossen (N. T. O. 2: 263; Årb. 1868: 134).

[2]) A. T. 1855—57: 74, 75.

[3]) St. M. 3814. Vid ett besök på Gotland förliden sommar, kort efter det fyndet skett, uppsökte jag hittaren och efterhörde de närmare omständigheterna vid detta märkliga fynd. På min fråga förklarade han bestämdt, att båda sakerna legat inom stenkistan. Det finnes ej ringaste anledning att betvifla uppgiftens tillförlitlighet.

[4]) Denna analys är verkställd i Geologiska Byråns laboratorium af Hr A. W. Cronqvist. Profvet vägde 0.2126 gr.

[5]) Berlin i AnO. 1852: 264, 249.

väl som de nu omnämnda fynden förmedla öfvergången mellan Bronsåldern och Jernåldern. Många fornsaker äro i afseende på formen mycket lika under båda perioderna; andra antyda genom sina zirater beröringspunkter som man förut förbisett; åter andra äro genom sjelfva sitt arbete af interesse vid utredandet af frågan om denna öfvergång, o. s. v.

Bland de **fornsaker** som genom sin **form** utvisa en förbindelse mellan de båda åldrarne böra vi i synnerhet märka följande:

a) *»Tutulus-formade» bronsspännen.*

I Maj 1847 fann man under stenbrytning å utmarken till Ullevi i Gårdby socken, Öland: *a)* 2 runda, nästan alldeles lika *spännen* af *brons*, af 110—112 m.m. Diam.; det ena är afbildadt Pl. 8 f. 1. De likna till formen mycket de från Bronsåldern kända »tutuli» (W. 207, 209) och »sköldplåtarne» (W. 205). De hafva nemligen i midten en c. 35 m.m. hög, uppstående spets, omkring hvilken hela den öfra ytan är prydd med en mängd fina, concentriska ringar. På undre sidan finnes den vanliga inrättningen för nålen, nemligen en ögla i hvilken nålens bakre ända varit fästad och en hake för dess spets. Af sjelfva nålen qvarsitta på båda spännena betydliga lemningar, som visa att den varit af *jern*. *b)* 1 liten öppen, slät *bronsring*, nu afbruten; yttre Diam. 30, Tj. 3 m.m.; och *c)* 1 liten ring af *bronstråd*, hvars ändar troligen varit hopknutna; Diam. 20, Tj. 1.5 m.m.

Det ena af dessa spännen har vid analys befunnits innehålla [1]) 93.52 % koppar, 2.98 tenn, 1.99 bly och 1.40 zink, samt starkt spår af jern [2]). Äfven denna bronsblandning var okänd under Bronsåldern i Norden. Bland de af Wibel [3]) anförda analyser af nordiska föremål från den tiden finnes intet exempel på en så stark tillsats af bly och zink. Deremot häntyder den chemiska sammansättningen af spännet från Ullevi på Jernåldern [4]), hvilket äfven styrkes deraf att nålarne varit af jern.

På ön Helgö i Helgasjön, Öijaby socken, Småland, hittades 1861 vid kanten af ett dike, 30 ctm. under jordytan: *a)* 1 *bronsspänne* af samma form som de nu beskrifna, 110 m.m. i Diam. (afbildad Pl. 8 f. 2). Den uppstående konen i midten är c. 35 m.m. hög. De concentriska ringarne äro mycket gröfre än på Ullevi-spännena, och tillfölje deraf äfven mycket färre, nemligen endast 7. Den yttersta randen är tätt besatt med runda knappar och i kanten sitta 2 öglor; allt detta saknas på dem från Ullevi. Deremot ser man äfven på detta spännes baksida spår af en nål, nemligen *jernrost*. Vid samma tillfälle fanns dessutom *b)* fragment af ett *dylikt bronsspänne;* detta är dock mindre. Det hela lär vara af ädel stil, påminnande om Bronsåldern [5]).

Äfven i Danmark har man funnit dylika runda spännen. I Gallerhöi vid Stokkemarke nära Maribo, på Låland, funnos tillsammans *a)* 3 sådana *bronsspännen*, 101 m.m. ($3^7/_8$

---

[1]) Äfven denna analys är utförd i Geologiska Byråns laboratorium af Hr A. W. Cronqvist. Resultatet är vunnet såsom medium af 2 prof, det största å 0.2253 gr.

[2]) En del af detta jern kan möjligen härröra från den ofvan nämnda rosten af nålen.

[3]) F. Wibel »Die Cultur der Bronze-Zeit Nord- und Mittel-Europas» i »26:ster Bericht der Schl. Holst. Lauenb. Gesellschaft für Vaterl. Alterthümer» (Kiel 1865).

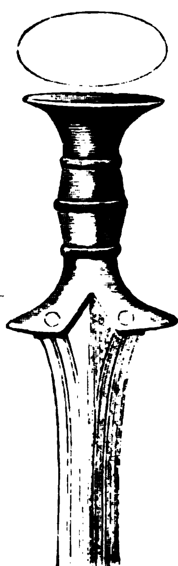
[4]) Det torde förtjena anmärkas att bronsmynt af kejs. Tacitus och Probus (275 e. Ch.) visa en bronsblandning mycket lik vårt spännes. Två mynt af sistnämnde kejs. innehöllo, det ena 90.7 % koppar, 2.0 tenn, 2.3 bly, 1.4 zink och 2.2 silfver; det andra 92.15 % koppar, 3.5 tenn, 3.65 bly och 0.6 zink. (Berlin i AnO. 1852: 264, N:ris 66, 68).

[5]) Förvaras i D:r Wittlocks vackra samling i Wexiö.

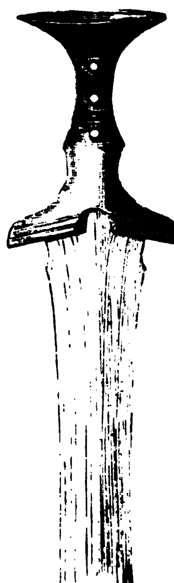
tum) i Diam. (afbildade Årb. 1868: 127 f. 17, 18). Konen i midten synes på dessa hafva blifvit reducerad till en obetydlighet; ringarne äro mycket breda och deras antal endast 3, utom randen som är fullsatt med stora runda knappar. I kanten sitter en ögla. »Nålarne äro bortfallna, men synas hafva varit af *jern*»; *b)* bitar af ett *dylikt bronsspänne; c)* 1 *hårring* af brons (afbildad ibid. f. 16), som något liknar W. 219; Diam. 150 m.m. (knappt 5¾ tum). Ringen kan öppnas derigenom, att den ena fjerdedelen är rörlig kring en gångled[1]); och *d)* flera lösa länkar af en *kedja* af sammanböjda, flata *bronsband.*

Man har således på 3 olika ställen i Norden funnit dessa runda spännen, hvilka på grund af sin form utan tvifvel skulle hänföras till Bronsåldern, om icke de på dem alla synliga lemningar af jernnålar visade, att de åtminstone icke blifvit *nedlagda* i jorden förr än kunskapen om jernet hunnit hit. Den chemiska sammansättningen af Ullevi-spännet är, enligt min åsigt, ett bevis för att detta icke heller blifvit *tillverkadt* under Bronsåldern. Så vidt jag vet, äro de vid Helgö och i Gallerhöi funna ännu ej analyserade. En chemisk undersökning af dem vore dock af synnerligt stort interesse.

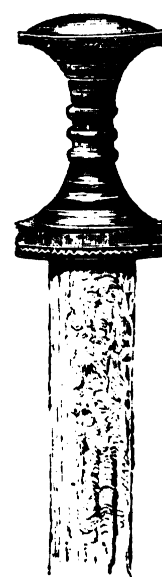
b) *Svärdfästen.*

a. Bronssvärd funnet vid Rud i Wermland.

b. Bronssvärd funnet vid Hannas i Skåne.

c. Jernsvärd med bronsfäste funnet i Kragehul Mose på Fyn.

De till Bronsålderns blomstringstid hörande svärd utmärka sig, såsom bekant är, ej blott genom en egendomlig form på klingan utan äfven derigenom, att fästet är ovanligt kort, alldeles saknar hvarje spår af parerstång och äfven i öfrigt betydligt afviker från handtagen på de till Jernåldern hörande svärden. Vid närmare undersökning af förhållandet finna vi emellertid, att äfven i detta afseende ett sammanhang mellan de båda perioderna kan uppvisas.

---

[1]) I St. M. förvaras 2 nästan alldeles dylika bronsringar, båda funna å Gotland. Den ena (St. M. 2450) påträffades år 1858 »under stenbrytning å en i Wamlingbo socken belägen allmänning, kallad Walarne: ringen låg uti en hop af blandad gråsten och kalkstenssand». Den var sönderbruten i flera delar då den inkom till Museum, men är nu hopsatt så att jag ej kan afgöra om brotten voro gamla. I. Diam. 11.5—12 ctm. — Den andra ringen (St. M. 2484) hittades samma år »i Wamlingbo socken å en betesmark kallad Walarne, liggande under en enbuske». Denna var hel; I. Diam. 12—12.5 ctm. — Båda ringarne hafva kunnat öppnas på samma sätt som den i texten beskrifna. Det finnes ej uppgifvet på huru stort afstånd från hvarandra de båda fynden gjordes. Intet annat hittades på samma ställe.

Vid Rud i By socken, Näs härad i Wermland, har man vid plöjning och gräfning i en äng, vid olika tillfällen men på samma plats, funnit: *a)* 2 *bronssvärd*, nästan alldeles lika hvarandra. L. 66 och 70 ctm.; det förstnämnda var nemligen sedan länge afbrutet vid spetsen. Det utrymme som fästet lemnar åt handen är 9.75 och 9 ctm.; parerstångens L. 7 och 7.5 ctm. Öfre delen af det ena är afbildad å föregående sida figur *a*. Den ovala ringen utmärker omkretsen af fästets öfversta yta. *b)* 1 *hufvudring* af samma form som W. 220, men någon lös dubbelhake finnes ej; I. Diam. 20—21 ctm. *c)* 5 bitar af en tjock *halsring* med spiralränder. *d)* 1 långt *spiralarmband* = W. 261, men af en smalare ten. *e)* 1 bit af ett *armband*, platt på undersidan och med snedgående streckzirater på den öfra kullriga sidan. *f)* Bitar af 3 *spännen* = W. 231. *g)* 20 små obetydligt böjda, åt ändarne spetsade, *smala band* af 5—7.5 ctm. längd. *h)* Några bitar af 1 *urna* med spår af vackra zirater; samt *i)* några andra mindre betydliga bitar. *Allt af brons;* men denna är full med blåsor och arbetet i öfrigt dåligt, åtminstone på svärden (St. M. 1056, 1314 och 3825). Fyndets alla särskilda delar visa sig tillhöra Bronsåldern; men svärdfästet närmar sig till formen mycket mera handtagen på Jernålderns svärd än på de vanligaste och vackraste från Bronsåldern.

Ett bronssvärd, som i detta afseende står ännu närmare Jernålderns svärd, fanns år 1868 vid Hannas № 7 i Hannas socken, Ingelstads härad i Skåne, under mergeltagning på en äng, c. 9 ctm. under ytan. Dess längd är 60 ctm.; äfven på detta svärd är en obetydlig bit vid spetsen för längesedan afbruten. Det utrymme som fästet lemnar åt handen är 9.5 ctm.; parerstångens L. 8.5 ctm. På hvardera sidan af fästet stå 3 stift, kring hvilka tydligen knappar af ben eller dylikt fordom sutit. Svärdets öfversta del är aftecknadt å föregående sida figur *b*. (St. M. 3934).

Om vi jemföra de vid Rud och Hannas funna svärden med dem från den Äldre Jernåldern, måste vi medgifva att skilnaden mellan deras fästen icke är synnerligen stor. För att visa detta har jag på föregående sida låtit afbilda äfven ett jernsvärd. Det tillhör en ganska framskriden del af Jernåldern, emedan det är funnet i Kragehul Mose[1]); men det oaktadt är dess parerstång föga eller intet längre än på de båda bredvidstående bronssvärden.

Sådana bronssvärd med mer eller mindre utvecklad parerstång äro ej sällsynta i Norden[2]). De kunna alla anses tillhöra slutet af Bronsåldern. Bland dem är W. 135 i det afseendet af särskildt interesse, att det genom spiralerna vid fästets öfverkant kan sägas representera en tidigare länk i utvecklingskedjan, än svärden från Rud och Hannas.

Äfven utom Norden äro bronssvärd med dylika fästen ofta funna. I Kemble's »Horæ Ferales» är ett sådant från närheten af Dijon i Frankrike afbildadt (Pl. 8 f. 5) och ett från Brandenburg (Pl. 8 f. 2). Hos Lindenschmit i »Alterthümer unserer heidn. Vorzeit» finna vi flera dylika: B. I: 1 Pl. 2 f. 2, troligen från Bayern; f. 3 och 4, båda troligen funna i trakten af mellersta Rhen; f. 10—12: en gjutform för sådana svärdfästen, funnen i Italien. Ibid. I: 8 Pl. 3 f. 1 hafva vi ett dylikt bronssvärd från Bayern, hvilket är synnerligen interessant, emedan fästet är *inlagdt med jern*. Denna omständighet ger stöd åt den åsigt vi redan på grund af

[1]) E. Krag. Pl. 1 f. 2. Formen är ej ovanlig, se E. Nyd. Pl. 6; AnO. 1836—37 Pl. 4 f. 19.

[2]) W. 133, 135; jfr Atlas Pl. 3 f. 21 (3 stift!), Pl. 4 f. 40. Det af Nilsson i Br. Å. Pl. 2 f. 9 afbildade svärdet hör kanske hit, jfr ibid. Pl. 5 f. 60 och p. 61.

fästets form hafva framställt, att sådana svärd tillhöra Bronsålderns slut och öfvergången till Jernåldern; en åsigt som ytterligare vinner styrka deraf, att vi på bronssvärd från det förut omtalade fyndet vid Hallstatt återfinna samma form å fästet [1]).

Till en utförligare behandling af frågan om sambandet mellan Bronsåldern och Jernåldern torde vi få återkomma i nästa häfte, då vi i synnerhet skola fästa oss vid de beröringspunkter som grafskicket och mossfynden [2]) erbjuda.

---

[1]) v. Sacken l. c. Pl. 5 f. 10, alldeles = W. 135.

[2]) Jfr Årb. 1866: 313 ff.

I. Coins anterior to A. D. 850, found in Scandinavia.

A. Greek coins.

Sweden.

1. In the isle of **Gotland,** the exact place unknown, 1 greek coin of copper is found. It is worn, but seems to be struck at Panormus, Sicily. *Obv.* Female head to the right. *Rev.* Horse, galloping to the left; no punic letter. Diam. 15 m. m. W:t 5.61 gr. (1.32 ort). See Mionnet, »Description de Médailles antiques» 1: 275. — [In the collection of Captain C. T. von Braun, at Ystad.]

2. In the isle of **Gotland** 2 macedonian coins of silver are also found. The exact place is not known, but they are said to have been found together. — *a)* One of them is a diobole of king Philip II, similar to the coins described in Müller, »Den macedoniske Konge Philip II:s Mynter», p. 3 Nos. 14—16 and engraved Pl. 1. Diam. 14 m. m. W:t 2.42 gr. (0.57 ort). See ibidem p. 6—17 the reasons of Mr. Müller for ascribing these coins to king Philip II, the father of Alexander the Great, and not to any one of the later kings of the same name. — *b)* The other is said to be similar to *a)*. — [Both were once in the beautiful collection of Captain v. Braun, at Ystad. Now only *a)* remains there.]

No other greek coin from the times before Augustus is found i Scandinavia.

B. Roman coins anterior to Augustus.

Norway. No such coin is found in Norway.

Sweden.

3. In **Nerike** or **Östergötland** are found together, about 100 years ago: *a)* 1 silver coin of the familia Lucretia; Ramus p. 67 No. 6 (but XXXIX instead of VIII). — *b)* 1 silver coin of the familia Nævia; Cohen p. 225 No. 1, Pl. XXIX (with CCV). — *c)* 1 silver coin of the familia Sulpicia; Ramus p. 101 No. 6. They are all unusually well preserved, but shorn in the border. — [In the collection of Captain v. Braun, at Ystad.]

4. In **Gotland** are found, probably not together: *a)* 1 silver coin of the familia Furia (Probably Cohen Pl. XIX f. 4). — *b)* 1 silver coin of the familia Poblicia; Ramus p. 84 No. 14. Worn. — *c)* 1 subærate coin of the familia Postumia; Ramus p. 90 Nos. 9—10. — *d)* 1 silver coin of the familia Procilia; Ramus p. 91 Nos. 1—3. A 卐 is engraved on the Reverse in old times. — *e)* 1 silver coin of the familia Tituria; Ramus p. 104 No. 20. — *f)* 1 silver coin of the familia Veturia; Ramus p. 108 No. 1. — [In the collection of Captain v. Braun.]

5. In **Gotland** is found: 1 silver coin of the familia Nævia; Almost similar to Ramus p. 76 No. 23. — [Given by Captain v. Braun to the Museum at Uddevalla.]

6. In **Gotland** are also found, but I don't know if they are found together: *a)* 1 silver coin of the familia Opeimia (Cohen p. 235 No. 13, Pl. XXX f. 2). W:t 3.635 gr. — *b)* 1 silver coin of the familia Coponia-Sicinia (Cohen Pl. XIV f. 1). W:t 3.66 gr. Both well preserved. — [Visby M. Nos. 151, 152; formerly in the collection of Mr. P. A. Säve.]

Denmark. No Roman coin from this period is found in Denmark.

C. Roman coins from Augustus to the

All these coins are denarii of silver.

No.	Where found.	Parish.	Locality.		When found.	Augustus 29 B. C.—A. D. 14.	Tiberius 14—37.	Claudius 41—54.	Nero 54—68.	Galba 68—69.	Otho 69.	Vitellius 69.	Vespasianus 69—79.	Titus 79—81.	Domitianus 81—96.	Nerva 96—98.	Trajanus 98—117.
	Norway.			No coin from this period is found in Norway.													
	Sweden.																
7	**Upland**	Stafby	Husby	In ditching	1848	—	—	1 AV	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	„	Gamla Upsala	Close by the Church	In examinating one of the tumuli close by the church, in the presence of king Charles XI	1689	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	**Vestergötland**	——	——	Locality unknown	bef. 1841	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	**Småland**	Moheda	Vitteryd	1 m. under the surface of the ground	1866	—	—	—	—	—	—	—	1 Æ	—	—	—	—
11	**Halland**	Söndrum	Mellby	In the field of flying sand at the strand of Mellby	1854, in June	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
12	**Skåne**	——	——	Locality unknown; probably at Dalby, found together with No. 99	bef. 1843	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	„	——	——	In »Kullen» (Luggude H:d) 3 roman silver coins of Trajanus and Gordianus (ɔ: Hadrianus?) were found	bef. 1845	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	x
14	„	Hoby	Qvarnby	In a tumulus	——	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	„	Borreby	Flatebjer.		——	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	„	——	——	Near the town of Lund	——	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	„	Silfåkra	——	In this parish 14 Roman coins of brass were found, from the 1:st and 2:nd Century p. C.	——	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	„	Ö. Torp	Smye (or Smyge)		——	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	„	Löderup	Sandhammar	Here are often found Roman silver coins of Antoninus Pius and the both Faustinæ, scarcely any one later than Septimius Severus	bef. 1828	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	„	——	——	Near the town of Christianstad	1743	—	—	—	—	—	—	—	1 Æ	—	—	—	—
21	„	»Lindby» (ɔ: Lyngby?)	——	In this parish were found more than 24 Roman coins of brass; only 4 of them are known.	bef. 1843	—	—	1 Æ	—	—	—	—	—	—	—	—	1
				Sweden (except Öland and Gotland), Total		—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	1

lexander Severus (29 B. C.—A. D. 235).

7, 10, 12, 17, 20, 21, 22, 63, 82, 84, 85, 89.

of																							
M. Aurelius 161—180.	Faustina Junior, the wife of M. Aurelius.	L. Verus 161—169.	Lucilla, the wife of L. Verus.	Commodus 180—192.	Crispina, the wife of Commodus.	Pertinax 193.	Manlia Scantilla, the wife of Didius Julianus.	Clodius Albinus † 197.	Septimius Severus 193—211.	Julia Domna, the wife of Sept. Severus.	Caracalla 211—217.	Geta 211—212.	Macrinus 217—218.	Elagabalus 218—222.	Julia Soemias, the mother of Elagabalus.	Julia Mæsa, the mother of Julia Soemias.	Alexander Severus 222—235.	Effaced or uncertain.	Barbarian imitations.	Total.	Remarks on the coins.	Found together with	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Of gold; Claudius and Nero of the year 51 (Cohen 1: 211 No. 5). Not worn. W:t 7.116 gr. F:ness 97 %.	——	St. M. 1460.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	With a loop.	In the tumulus was found an urn of clay, wherein the coin lay.	Rudbeck »Atlantica» 3 p. 99 No. 6, and p. 333. — Salvius »Upland» p. 304.
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	——	St. M. 908.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Large brass, of the year 71; worn. Diam. 30 m. m.	A twisted goldpiece, which was soon destroyed.	The collection of Dr. Vittlock, Vexiö.
—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1*)	—	—	—	—	—	5	Unusually well preserved. *) Cohen No. 16.	——	St. M. 2053.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1*)	—	—	—	—	—	—	1**)	—	—	2	*) of base silver. Diam. 16 m. m. **) Large brass; Cohen No. 250. Diam. 30 m. m. Worn.	See No. 99.	St. M. 2109.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	——	See No. 98.	Lunds M. — Bihang till Lunds Veckoblad 1845 19/3.
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Worn.	——	} The collection of Mr. Brorström, Borreby.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Very worn.	——	}
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Worn.	——	The collection of Captain v. Braun, Ystad.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	14	Of brass. No nearer notice:	——	St. M. 3765; formerly in the collection of Count Stenbock.
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	——	The collection of Mr. Ståhle, Trelleborg. — Bruzelius »Sv. Fornlemningar» 2: 98 not.
—	x	—	—	—	—	—	—	—	x	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	x	——	——	A. A. 4: 393.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Of brass.	——	St. M. by the year 1744. Lilj. »Fynd» No. 132.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	Large brass; Diam. 27—31 m. m.	——	St. M. 2109: 277. Formerly in the collection of Baron A. Kurck.
2	—	—	1	2	—	—	—	—	1	1	1	—	—	1	—	—	1	17	—	x + 37	1 of gold, 15 of silver, 21 of brass.		

No.	Where found.	Parish.	Locality.		When found.	Coins: Augustus 29 B. C.—A. D. 14.	Tiberius 14—37.	Claudius 41—54.	Nero 54—68.	Galba 68—69.	Otho 69.	Vitellius 69.	Vespasianus 69—79.	Titus 79—81.	Domitianus 81—96.	Nerva 96—98.	Trajanus 98—117.
22	**Öland**	Gräsgård	Qvinsgröta		1842	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	„	Hulterstad	Hulterstad	In ditching; the coins lay in a roll	c. 1800	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2
24	„	Stenåsa	S. Qvinneby		1868	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	„	Vickleby	——	In the East from the village of Carlevi, upon »Landtborgen», are found in destroyed tumuli: »Roman silver coins of Antoninus Pius, Faustina, M. Aurelius»	bef. 1797	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	„	Runsten	Hylta	In that part of the village, which Jon Nilsson possessed	1862	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
					Öland, Total	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2
27	**Gotland**	——	——	Place unknown. I don't know if they are found together.	——	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	„	——	——	Locality unknown. They are found together, close by a heap of stones.	——	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
29	„	——	——	Locality unknown. Probably not found together.	——	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
30	„	——	——	Locality unknown. I don't know if they are found together.	——	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	„	——	——	Place unknown. I don't know, if they are found together.	——	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2
32	„	——	——	Place unknown	1854	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	„	——	——	Place unknown	1817	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	„	——	——	Localily unknown. Here is said to have been found »some Roman silver coins from the 2:nd and 3:rd Century»	——	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35	„	Lärbro	Klockarbostället		——	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	„	Lummelunda	Kams	In a field, named »Leråker», close by the dam of the »Martebo Myr» c. 300 silver coins were found by several persons, in digging. The coins lay c. 0.3 m. under the surface of the ground, upon a bed of char-coal. No traces of bones.	1842, October	—	—	—	—	—	—	—	—	1 ?	—	1	17
37	„	Tingstäde	Träskväller	In a cornfield, close by a great stone	(1844)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
38	„	Bro	——	In digging were found amidst stones, between 2 of whieh some burnt charcoals were observed; no bones or other remarkable.	(1836)	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	7
39	„	Bähl	Gahne	In ditching, close by a stone	(1835)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40	„	——	——	Close by the town of Visby was found in digging	1868	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41	„	Endre	Endregårda	After a rain was found on the »Endregårdabacke», upon the surface af some earth thrown up by digging	c. 1865	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

of																								
Faustina Senior, the wife	M. Aurelius 161—180.	Faustina Junior, the wife of M. Aurelius.	L. Verus 161—169.	Lucilla, the wife of L. Verus.	Commodus 180—192.	Crispina, the wife of Commodus.	Pertinax 193.	Manlia Scantilla, the wife of Didius Julianus.	Clodius Albinus † 197.	Septimius Severus 193—211.	Julia Domna, the wife of Sept. Severus.	Caracalla 211—217.	Geta 211—212.	Macrinus 217—218.	Elagabalus 218—222.	Julia Soemias, the mother of Elagabalus.	Julia Mæsa, the mother of Julia Soemias.	Alexander Severus 222—235.	Effaced or uncertain.	Barbarian imitations.	Total.	Remarks on the coins.	Found together with	
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Of brass.	——	Hildebrand »Anglos. Mynt» p. VI note.
6	19	5	3	4	8	-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	6	—	79	——	——	Ahlqvist »Öland» 2: s. 62—70.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Not worn.	——	St. M. 3946.
x	x	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	x	No further description.	——	Ahlqvist »Öland» 2: s. 228. — Lilj. »Fynd» Nos. 292 and 573.
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	——	St. M. 2987.
7	19	5	3	4	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	6	—	x + 82	81 of silver, 1 of brass.		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	101	—	101	No further notice.	——	The collection of Mr. C. J. Bergman, Visby.
1	5	2	1	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	The coin of Sept. Severus is of the year 194.	——	See St. M. archiv Fasc. »Gotland».
—	3	1	2	2	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	16	The coin of Augustus is well preserved. The others worn.	——	Visby M. 153—156, 158—169.
1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	——	——	St. M. 777.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	All very worn. The coin of Otho is gilt.	——	The collection of Captain v. Braun, Ystad.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Perforated, worn.	——	Ups. M.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	Perhaps together with a great quantity of Anglosaxon coins (Æthelræd).	Lilj. »Fynd». No. 85.
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	x	No further notice.	1 Egyptian ossuary with ashes, burnt bones and the coins.	The collection of Mr. Hammer, Stockholm; formerly in the possession of General Hårdh.
	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	——	Visby M. 157.
	68	28	4	9	43½	5	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	289½	Some coins injured by fire; all very worn.	——	198 coins in St. M. No. 1021. The others in Visby M. See »Visby Elem.-Läroverks Program» 1843.
	10	7	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	63	Almost effaced. Some of them are subærati.	——	13 of these coins in St. M. No. 1140.
	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	——	——	St. M. 725.
	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	2 gilt bronse bracteates, 2 armillas of silver etc. See »Bracteates».	St. M. 712.
	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Worn.	——	St. M. 3816.
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Of the year 197; well preserved.	——	St. M. 3916.

No.	Where found	Parish.	Locality.		When found.	Augustus 29 B.C.—A.D. 14.	Tiberius 14—37.	Claudius 41—54.	Nero 54—68.	Galba 68—69.	Otho 69.	Vitellius 69.	Vespasianus 69—79.	Titus 79—81.	Domitianus 81—96.	Nerva 96—98.	Trajanus 98—117.
42	Gotland	Ekeby	Röstäde		1862	—	—	—	—	—	—	—	1*)	—	—	—	3
43	„	Vesterheide	Suderby	In opening a grave-mound	(1852)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
44	„	Follingbo	Hallfrede	In a stony hill were found in cultivating a meadow, amidst »fragments of bones»	(1858)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
45	„	Akebäck	Folkedarfve	In cultivating a meadow, close by the houses, 22 coins were found lying near the surface of the ground and mixed with char-coals. Some of them are injured by fire, probably in recent times by burning leaves.	1847 $\frac{2}{12}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
46	„	Roma	Roma Kungsgård	In ploughing	1867	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
47	„	Halla	Hallegårda	In a newly for the first time cultivated field named »Kilen», c. 15 ctm. deep	1867, in July	—	—	—	2	—	—	—	14	—	5	1	47
48	„	„	D:o	In ploughing a field situated near »Sjonhems Rum»	(1867)	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1
49	„	Ganthem	Hartvik	In ditching	(1867)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
50	„	Eskelhem	Bringsarfve	In a cornfield, in a cairn (»stenkarm»)	(1834)	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	1	1[illegible]
51	„	„	Sigvards	On a path-way by a cairn (»stenvass») or an old stone-fence	1703 $\frac{1}{6}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
52	„	Sanda	Near the Church	In levelling a small mound for widening the parish-road	(1857)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
53	„	Väte	Thune	In ploughing close by the houses	1841	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
54	„	„	D:o	On the road near the houses	(1847)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
55	„	„	D:o	In digging in the garden	(1867)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
56	„	Hejde	Löfves	Close by the houses	(1858)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
57	„	(Viklau)	——	1 Roman silver coin, found by Schoolmaster Lavergren, was offered to St. M., but not bought.	(1864)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
58	„	Gulldrupe	Bjers	In cultivating a meadow the following things were found under a stone, forming a part of a double stone circle, that enclosed a small cavity or valley in the earth (»kämpagraf»). This valley was perhaps the usual trench around the foot of a tumulus.	(1859)	—	—	—	—	—	1	—	3*)	—	1	—	11
59	„	Vänge	Norbys	On a cornfield close by the houses were found by the harvest	1844	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60	„	(„	Suderbys)	»Olof Jakobsson Suderbys in Vänge found»	(1866)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
61	„	„	Vifungs	In a cornfield	(1868)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1

	of																							
	M. Aurelius 161—180.	Faustina Junior, the wife of M. Aurelius.	L. Verus 161—169.	Lucilla, the wife of L. Verus.	Commodus 180—192.	Crispina, the wife of Commodus.	Pertinax 193.	Manlia Scantilla, the wife of Didius Julianus.	Clodius Albinus † 197.	Septimius Severus 193—211.	Julia Domna, the wife of Sept. Severus.	Caracalla 211—217.	Geta 211—212.	Macrinus 217—218.	Elagabalus 218—222.	Julia Soemias, the mother of Elagabalus.	Julia Mæsa, the mother of Julia Soemias.	Alexander Severus 222—235.	Effaced or uncertain.	Barbarian imitations.	Total.	Remarks on the coins.	Found together with	
	1?	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	All worn. — *) or Titus.	——	St. M. 2985.
	13	3	—	1	6	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55	All very worn.	2 small rings of fine square silver-wires; Int. Diam. 17—18 m. m.; Br. 1—2 m. m.	St. M. 1853.
-	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3*)	—	7	The coin of Alexander is the best preserved of these coins. *) 1 of them is clipped so that the Diam. not exceeds 12 m. m.	——	St. M. 2480.
2	10	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	Almost effaced.	——	St. M. 1427.
-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	——	St. M. 3817.
3	63	14	3	1	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	312	Worn. — One of the coins of Commodus is pierced.	——	St. M. 3701.
-	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	Worn.	——	St. M. 3746.
-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Well preserved.	——	St. M. 3743.
3	22	6	3	3	11	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	124	Worn.	4 small copper rings and a fragment of copper.	St. M. 664.
	x	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	—	28	Worn and effaced.	5 Roman gold-coins from the 5:th Century; see No. 201.	St. M. under the year 1708. — Lilj. »Fynd» No. 64.
-	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	Unusually well preserved.	*b)* 1 golden finger ring fig. Pl. 8 f. 5; Int. Diam. 20 m. m.; Br. 6.5. — *c)* 1 Silver finger ring, fig. Pl. 8 f. 6. — *d)* 1 simple finger ring of silver. — *e)* 1 very small ring of silver.	St. M. 2409.
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	——	St. M. 955.
-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	——	St. M. 1400.
-	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1*)	—	2	*) Has been pierced, but the hole is now filled.	——	St. M. 3740.
-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	Well preserved.	——	St. M. 2516.
-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	No nearer notice.	——	See St. M. Inv. by No. 3272.
7	28	6	3	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	108	All very worn. *) or Titus.	Small fragments of bones and 1 oval whetstone (= W. 343); L. 66 m. m.; Br. 47; Th. 27 m. m.	St. M. 2590 and 2616.
-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Almost effaced.	1 gold coin of Anastasius; see No. 205.	St. M. 1153.
-	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Well preserved.	——	St. M. 3541.
-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Almost effaced.	——	St. M. 4017.

No.	Where found.				When found.	Coins												
		Parish.	Locality.			Augustus 29 B.C.—A.D. 14.	Tiberius 14—37.	Claudius 41—54.	Nero 54—68.	Galba 68—69.	Otho 69.	Vitellius 69.	Vespasianus 69—79.	Titus 79—81.	Domitianus 81—96.	Nerva 96—98.	Trajanus 98—117.	[illegible]
62	**Gotland**	Buttle	Buttlegårda	In ploughing near the houses, close by a cairn (»stenrör»)	(1847)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
63	„	Klinte	Valla	In a cornfield, at the depth of 1.5 m.	(1844)	—	—	—	—	—	—	—	—	1AV	—	—	—	-
64	„	Ejsta	Thomasarfve	In ploughing in a cornfield, where a small mound had been levelled	1838	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
65	„	Lye	Bjerges	In ploughing a field near the houses	(1851)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
66	„	Nähr	Bomunds i Burgen	In cultivating a meadow. The coins lay between human bones. They were offered to St. M., but not bought.	(1858)	—	—	—	—	3*)	—	—	—	—	—	—	11	1
67	„	Alfva	Gandarfve	In cultivating a field for the first time Roman silver coins, weighing »6 Lod» (c. 80 gr.), were found in a grave	1824	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-
68	„	Habblingbo	Lukase	....	(1866)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-
69	„	Öija	Allmänningen	In digging for peat 5 Roman silver coins were found and a fragment of such a coin. They were offered to St. M., but not bought.	(1847)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-
70	„	„	Öija	The following things are found »by Christian Levander in Öija»	(1863)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	x	
71	„	„	D:o	The following coins are found »by Gustaf Söderberg in Öija»	(1864)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	13	1
					Gotland, Total	1	—	—	2	3	2	—	23	5	7	5	157	1?
	Denmark.																	
72	**Bornholm**	Vester Marie	——	In Borresö near Lilleborgen in »Almindingen» several Roman silver coins were found; only 16 of them are known.	bef. 1836	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	
73	„	„	——	In the ruins of Lilleborgen in »Almindingen»	bef. 1821	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-
74	„	„	Smörenge	....	bef. 1834	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-

						o f																			
	Faustina Senior, the wife of Antoninus Pius.	M. Aurelius 161—180.	Faustina Junior, the wife of M. Aurelius.	L. Verus 161—169.	Lucilla, the wife of L. Verus.	Commodus 180—192.	Crispina, the wife of Commodus.	Pertinax 193.	Manlia Scantilla, the wife of Didius Julianus.	Clodius Albinus † 197.	Septimius Severus 193—211.	Julia Domna, the wife of Sept. Severus.	Caracalla 211—217.	Geta 211—212.	Macrinus 217—218.	Elagabalus 218—222.	Julia Soemias, the mother of Elagabalus.	Julia Mæsa, the mother of Julia Soemias.	Alexander Severus 222—235.	Effaced or uncertain.	Barbarian imitations.	Total.	Remarks on the coins.	Found together with	
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	Both very worn.	——	St. M. 1345.
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Gold; Cohen 1: 349 No. 60. W:t 6.83 gr.	*b)* 1 open gold ring; Diam. c. 130 m.m.; fig. A. T. f. Sv. 2: 234. W:t 189 gr. F:ness c. 96 %. — *c)* 1 similar ring of electrum, broken and incomplete; fig. Pl. 8 f. 3. W:t 53 gr. F:ness 49 %. — *d)* 1 thick hammered square bar of gold. L. 77; Br. 12; Th. 9 m. m.. W:t 119 gr. F:ness 92.7 %.	St. M. 1152 and 1195. — A. T. f. Sv. 2: 233.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	——	*b)* c. 2000 other silver coins, viz. German, Anglosaxon etc. The youngest coin was of king Henry I (1100—1135). — *c)* several ornaments and fragments of silver.	St. M. 814. — Hildebrand »Anglos. Mynt» p. LVII.
—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	All worn.	*b)* 1 celt of iron = W. 338. — *c)* 1 small fragment of a thin bronze plate.	St. M. 1748.
7	3	7	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	Very worn. *) or Vespasianus.	——	St. M. by No. 2538.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—	c. 30	No nearer notice.	——	Lilj. »Fynd» No. 549.
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Worn.	——	St. M. 3581.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	6	No nearer notice.	——	St. M. by No. 1378.
[illegible]	x	?	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	9	Almost effaced; the portraits of Trajanus, Anton. P., Faustina Senior and perhaps M. Aurelius are with pains to be known.	Some beads and ornaments of bronze were perhaps found in the same place. But this circumstance not being certain, I may not describe these things.	St. M. 3053.
	4	11*)	7	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66	All very worn. *) Some of them uncertain.	——	St. M. 3272.
	96	251	87	19	18	86	11	1	1	1	4	—	—	—	—	—	1	—	1	184	4	1423	1 of gold, 1422 of silver.		
	1	3	1	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	The coins of Commodus are of the years 183, 186 and 191.	Some gold spiral rings; see »Spirals».	K. M. 2567. — N. T. O. 2: 259. B. 357.
	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Very worn.	——	K. M. CCCLII. — A. A. 4: 167.
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	——	N. T. O. 2: 260; E. Nyd. III: 9.

No.	Where found.	Parish.	Locality.		When found.	Coins: Augustus 29 B.C.—A.D. 14.	Tiberius 14—37.	Claudius 41—54.	Nero 54—68.	Galba 68—69.	Otho 69.	Vitellius 69.	Vespasianus 69—79.	Titus 79—81.	Domitianus 81—96.	Nerva 96—98.	[illegible]
75	**Bornholm**	Knudsker	Udmarken	In taking up some stones in the common of the parish	(1853)	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	
76	„	„	12:th Selveiergård	In a ploughed field	1853	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
77	„	„	——	No further notice	——	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
78	„	Ibsker	——		——	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Sjæland																
79	Præstö Amt	Herfölge	Gunnerupgård	In a bank by a skeleton	1817	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
80	Kjöbenhavns A.	Bagsværd	Bagsværd	In a field under a large stone; the coins lay together in a lump	1850	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	
81	Holbeks Amt	Skamstrup	Bennebo	In a low gravel-bank. See »Spirals«	——	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
82	„	——	——	In the neighbourhood of Holbek	——	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
83	Sorö Amt	Solbjerg	Rov-mose	In cutting peat in the »Rov-mose«, near Slagelse	1782	—	x	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Fyn																
84	Svendborg Amt	Årslev	Close by the Church	In a gravel-bank by a skeleton	——	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
85	„	Flödstrup	Rörbæk	Near Kjerteminde; close by a tumulus. The coin lay in the earth thrown out by digging in the tumulus.	1859	—	1 AV	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
86	Odense Amt	Fangel	——	In a peat-moss	bef. 1820	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
87	„	——	Viemosen	Near the town of Odense	1848—66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
88	„	Fraugde	Fraugdegård	In a bank; see »Fibulæ«	——	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
	N. Jylland																
89	Hjörring Amt	——	——	Near Frederikshavn. In breaking up stones. The coins lay in the depth of 1.8 m.	bef. 1833	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
90	Åbenrå Amt	——	Nydam Mose	See Engelhardt »Nydam Mosefund«	1859—63	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	

of																								
Faustina Senior, the wife	M. Aurelius 161—180.	Faustina Junior, the wife of M. Aurelius.	L. Verus 161—169.	Lucilla, the wife of L. Verus.	Commodus 180—192.	Crispina, the wife of Commodus.	Pertinax 193.	Manlia Scantilla, the wife of Didius Julianus.	Clodius Albinus † 197.	Septimius Severus 193—211.	Julia Domna, the wife of Sept. Severus.	Caracalla 211—217.	Geta 211—212.	Macrinus 217—218.	Elagabalus 218—222.	Julia Soemias, the mother of Elagabalus.	Julia Mæsa, the mother of Julia Soemias.	Alexander Severus 222—235.	Effaced or uncertain.	Barbarian imitations.	Total.	Remarks on the coins.	Found together with	
6	47	8	8	2	24	1	—	—	—	1?	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	157	Very worn.	——	K. M. 13100. — B. 358. E. Nyd. III: 6.
1	22	2	1	1	7	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53	Very worn.	——	K. Mönt S. or K. M. — E. Nyd. III: 6.
—	—	—	—	—	x	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	7	Antoninus P. — Commodus; very worn.	——	K. Mönt S. — E. Nyd. III: 6.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	——	K. M. 21771. — Årb. 1868: 132.
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	1 globular vessel of copper with a foot; 1 wooden bucket with bands of brass; 1 fingerring of gold (B. 275); some beads of amber and a square bit of glass-mosaic.	The coin in K. Mönt S.; the other things in K. M. XCIII—XCVI. — A. A. 3: 370. E. Nyd. I: 44.
2	5	4	1	—	3	3	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	45	Worn.	——	K. Mönt S. or K. M. — A. T. 1850: 122. E. Nyd. I: 7.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	1 gold spiralring, 1 roman silver fibula etc.	K. M. 16385. — B. 261.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Of brass. Diam. 19—20 m. m.	It is set in a fingerring of bronze, engraved Årb. 1868: 133 f. 19. This is the same as the ring mentioned AnO 1860: 35.	K. M.; formerly in the collection of king Frederik VII. — Årb. 1868: 133.
	x	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	428	—	428	From Tiberius to M. Aurelius. Well preserved.	——	K. Mönt S.; formerly in »Kunstkammeret«. — A. T. 1843: 38.
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 AV	—	—	—	—	—	—	—	1	Of gold with a loop. W:t 2.74 gr. ($\frac{3}{4}$ qv.). Probably a barbarian imitation of a gold quinarius of Geta or some later Emperor.	Many interesting and precious antiquities; see »Fibulæ«.	K. M. 8571. — A. T. 1845: 210. B. 288.
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	A solidus of gold.	In the tumulus a human skeleton was found in a stone cist.	K. M. 18380. — E. Nyd. V: 23.
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Of silver; has been overlaid with a thin gold plate.	——	K. M. CXIX. — A. A. 3: 376. B. 359.
	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	A great mass of antiquities.	E. Krag. p. 28. Årb. 1867: 233.
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	Many antiquities; see »Fibulæ«.	Odense M. — E. Nyd. V: 17. Årb. 1868: 346.
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	•—	—	—	—	•—	1	Large brass; Ramus No. 123.	——	N. T. O. 1: 200.
	7	1	2	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	1*)	—	—	—	—	—	—	34	No subærate coins. *) Of the year 217.	A great quantity of precious antiquities.	E. Nyd. p. 36.

No.	Where found.	Parish.	Locality.		When found.	Coins: Augustus 29 B.C.—A.D. 14.	Tiberius 14—37.	Claudius 41—54.	Nero 54—68.	Galba 68—69.	Otho 69.	Vitellius 69.	Vespasianus 69—79.	Titus 79—81.	Domitianus 81—96.	Nerva 96—98.	Trajanus 98—117.	Hadrianus 117—138.	Hadrianus.
91	Flensborg Amt	Bov	Volmerstoft	In a longish earth-bank	——	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
92	Gottorp Amt	——	ThorsbjergMose	See Engelhardt »Thorsbjerg Mosefund»	1858—61	—	—	—	1	—	—	1	4	—	1	—	7	6	
				Denmark .... Total		—	1	—	2	—	—	2	7	—	2	1	23	33	
				Sweden, except Gotland „		—	—	2	—	—	—	—	4	—	—	—	3	6	
				Gotland..................... „		1	—	—	2	3	2	—	23	5	7	5	157	175	
				Scandinavia .... Total		1	1	2	4	3	2	2	34	5	9	6	183	214	
				Of gold		—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	
				„ silver		1	—	—	4	3	2	2	32	4	9	6	182	213	
				„ brass		—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	1	1	

of																							
M. Aurelius 161–180.	Faustina Junior, the wife of M. Aurelius.	L. Verus 161–169.	Lucilla, the wife of L. Verus.	Commodus 180–192.	Crispina, the wife of Commodus.	Pertinax 193.	Manlia Scantilla, the wife of Didius Julianus.	Clodius Albinus † 197.	Septimius Severus 193–211.	Julia Domna, the wife of Sept. Severus.	Caracalla 211–217.	Geta 211–212.	Macrinus 217–218.	Elagabalus 218–222.	Julia Soemias, the mother of Elagabalus.	Julia Mæsa, the mother of Julia Soemias.	Alexander Severus 222–235.	Effaced or uncertain.	Barbarian imitations.	Total.	Remarks on the coins.	Found together with	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	1 bead of red mosaic.	Flensburg M. — E. Nyd. VIII: 17.
3	2	—	—	3	–	—	—	—	1*)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	Most coins are very worn; some of them subærati. *) Of the year 194.	A great quantity of precious antiquities; many of them are roman works.	E. Th. p. 62.
88	19	14	5	45	6	—	—	—	3	—	—	(1)	2	—	—	—	—	435	—	790	2 of gold, 786 of silver, 2 of brass.		
21	5	3	5	11	—	—	—	—	1	1	1	—	—	1	—	1	2	23	—	119	1 of gold, 96 of silver, 22 of brass.		
251	87	19	18	86	11	1	1	1	4	—	—	—	—	—	1	—	1	184	4	1423	1 of gold, 1422 of silver.		
360	111	36	28	142	17	1	1	1	8	1	1	(1)	2	1	1	1	3	642	4	2332	4 of gold, 2304 of silver, 24 of brass.		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	(1)	—	–	—	—	—	—	—	4			
360	111	36	28	142	17	1	1	1	8	1	1	—	2	1	1	1	2	628	4	2304			
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	14	—	24			

D. Roman coins from the death of Alexander Sevei

All of gold, except

No.	Where found.	Parish.	Locality.		When found.	Coins: Gordianus.	Trajanus Decius 249—251.	Postumus 258—267.	Gallienus 260—268.	Aurelianus 270—275.	Tacitus 275—276.	Probus 276—282.	Carus 282—283.	Numerianus 283—284.	Carinus 283—285.	Magnia Urbica, the wife of Carinus.	Diocletianus 284—305, † 313.
	Norway.																
93	Buskeruds Amt	Haug	Nedre Hoen	In a bog	1834	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
94	Listers and Mandals Amt	Vanse	Vestre Houe (or Hauge)	In digging, close by a tumulus	1867	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
				Norway, Total		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Sweden.																
95	**Upland**	Girista	Staby	Here is found »an urn with bones, charcoal, ashes and 1 constantinopolitan coin of brass»	1827	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
96	**Södermanland**	Hammarby	Hammarby	In digging in the earth	1863	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
97	„	Gåsinge	Ella	In taking up potatoes in a newly for the first time cultivated field, near the sea of Klemmingen	1848	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
98	**Skåne**	——	——	Place unknown	bef. 1858	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
98½	„	——	——	In »Kullen»; see No. 13	bef. 1845	? AR	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
99	„	Dalby	——	Near the town of Lund. Found in the earth.	——	—	—	—	1 Æ	—	—	—	—	—	—	—	—
100	„	Ingelstad	Ingelstad No. 1	In digging	1857	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
101	**Öland**	——	——	Locality unknown, probably in the parish of Thorslunda.	bef. 1849	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
102	**Gotland**	——	——	Locality unknown	——	1 AR	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
103	„	——	——	Locality unknown; uncertain if they are found together.	——	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
				Sweden, Total		1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—
	Denmark.																
104	——	——	——	Locality unknown; probably in Denmark	——	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Sjæland																
105	Præstö Amt	Faxö	Faxö	In a field	1768	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
106	Sorö Amt	Kværkeby	Kværkeby	Near Ringsted. In labouring on a field.	(1850)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
107	**Fyn**	——	——	Locality unknown	——	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

death of Theodosius the Great (A. D. 235—A. D. 395).

)8½, 99, 102, 103, 114.

of														
Licinius Senior 307–323.	Licinius Junior.	Constantinus Magnus 306–337.	Constantinopolis.	Constantinus Junior 337–340.	Constantius II 337–351.	Constans 337–350.	Valens 364–378.	Valentinianus I 364–375.	Effaced or uncertain.	Barbarian imitations.	Total.	Remarks on the coins.	Found together with	
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	With a loop of gold.	Several later coins and other antiquities; see »Bracteates».	Chr. M. 719–750. — N. 160.
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	A gold medaillon with a frame and a loop. Diam. 36 m. m.; W:t 18.921 gr. Cohen does not know this medaillon.	Some fragments of a bronze vessel, = Pl. 8 f. 9, and 3 beads of glass and amber.	Chr. Myntk. — N. Årsb. 1867: 96.
—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	Both of gold.		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1Æ	—	1	No nearer notice.	———	Lilj. »Fynd» No. 668.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	With a hole. W:t 5.95 gr. F:ness 97 %.	———	St. M. 3088.
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	W:t 4.25 gr. F:ness 97 %.	———	St. M. 1500.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2Æ	—	2	»Roman coins of brass, quite effaced.» They belong perhaps to this period.	———	St. M. 2549. Formerly in the collection of Mr. J. Bruzelius.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	———	See No. 13.	Lunds M.
—	1Æ	3Æ	2Æ*)	—	3Æ	1Æ	—	—	—	—	11	Of brass; worn. Diam. 14—23; Th. 1—2 m. m. *) 1 of them with a wide hole.	Probably found together with No. 12.	St. M. 2109: 1797. Formerly in the collection of Baron Kurck. — Viberg p. 55. No. 13.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	With a loop of gold. W:t 6.16 gr. F:ness 95 %.	———	St. M. 2346.
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	———	———	St. M. 1546.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Of silver, worn. Ramus p. 71 No. 1.	———	In the collection of Captain v. Braun, at Ystad.
—	—	—	—	2Æ	1Æ	—	—	—	—	—	3	Of brass, not worn. Diam. 17—19 m. m.	———	Visby M.
—	1	5	2	2	4	1	—	—	3	—	22	4 of gold, 1 of silver, 17 of brass.		
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	With a frame and a loop of gold. Struck at Smyrna. W:t 7.3 gr. (½ L.).	———	K. M. CXVI. — A. A. 3: 376. B. 286, 533. Fig. A. 18.
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	A medaillon with a loop of gold; very worn. Struck at Antiochia. W:t 18.3 gr. (1 L. 1 kv.).	———	K. M. 8511. — A. T. 1845: 217. B. 287.
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	Of the year 337.	———	K. Mönt S. 1850: 99. — E. Krag. 7.
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	With a loop.	———	K. Mönt S. 1863: 257. — E. Krag. 37.

No.	Where found				When found.	Coins											
		Parish.	Locality.			Gordianus.	Trajanus Decius 240—251.	Postumus 258—267.	Gallienus 260—268.	Aurelianus 270—275.	Tacitus 275—276.	Probus 276—282.	Carus 282—283.	Numerianus 283—284.	Carinus 283—285.	Magnia Urbica, the wife of Carinus.	Diocletianus 284—305, † 313.
108	**Fyn**	——	The isle of Thorseng	In a ploughed field by Vornæs-Skov	(1852)	—	—	—	—	—	—	(1)	—	—	—	—	—
109	Svendborg Amt	——	Kværndrup	In harrowing	(1861)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
110	„	Ringe	Brangstrup	In ploughing	1865, in Sept.	—	1	1	—	2	1	3	1	1	1	2	5
111	„	„	Ringe	In digging in a garden	(1863)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
112	„	Gudme	Broholm	In ploughing	1832	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
113	Odense Amt	Brenderup	——	On the bank of a rivulet (»Åbanken») in Broskov	——	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Jylland																
114	Veile Amt	Öster Nykirke	Kollemorten	Near the town of Veile	——	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
115	„	Randböl	Frederikshåb on Ahlheden	In ploughing	1846	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
116	Ribe Amt	Lunde	Prestgården	In a sty	(1850)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
				Denmark, Total		—	1	1	—	2	1	4	1	1	1	2	5
				Sweden „		1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—
				Norway „		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
				Scandinavia, Total		1	1	1	1	2	1	6	1	1	1	2	5
				Of gold		—	1	1	—	2	1	6	1	1	1	2	5
				„ silver		1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
				„ brass		—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—

o r														
Licinius Senior 307–323	Licinius Junior.	Constantinus Magnus 306–337.	Constantinopolis.	Constantinus Junior 337–340.	Constantius II 337–361.	Constans 337–350.	Valens 364–374.	Valentinianus I 364–375.	Effaced or uncertain.	Barbarian imitations.	Total.	Remarks on the coins.	Found together with	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	With a loop. Probably a barbarian imitation of a coin of Probus.	——	K. Mönt S. 1852: 110. — E. Krag. 27.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	With a loop. Seems to be an imitation of a coin of Maximianus.	——	K. Mönt S. 1861: 229. — E. Krag. 26.
2	—	14	—	2	2	—	—	—	—	—	46	All with a loop or a hole, except one of the coins of Constantinus Magnus.	Many other precious pieces of gold; see »Bracteates«.	K. M. 22259. — Arb. 1866: 327—349. E. Krag. 35.
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Struck at Treves (Trier).	——	K. Mönt S. 1863: 242. — E. Krag. 36.
—	—	—	—	—	—	(2)	—	—	—	—	2	Barbarian imitations of the coins of Constans. With loops of gold.	Many other precious things of gold; see »Bracteates«.	K. M. 2809, 2810. — N. T. O. 2: 184. B. 523, 524. E. Krag. 31. Fig. A. 6.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Imitation of a roman coin from about the time of Maximianus.	——	K. Mönt S. 1855: 141. — E. Krag. 25.
—	—	1 Æ	—	—	1 Æ	—	—	—	—	—	2	Of brass.	——	K. M. C. 56. — Arb. 1868: 131.
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	With an original loop (not soldered on); figures only on one side.	——	K. M. 9409. — A. T. 1846: 26. B. 284. E. Nyd. VII: 37. E. Krag. 60. Fig. A. 1.
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	Almost = Ramus p. 299 No. 29.	——	K. M. or K. Mönt S. — A. T. 1850: 122.
2	—	18	—	3	4	(2)	—	2	—	—	60	58 of gold, 2 of brass.		
—	1	5	2	2	4	1	—	—	3	—	22	4 of gold, 1 of silver, 17 of brass.		
—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	Both of gold.		
2	1	23	2	5	8	(3)	1	3	3	—	84			
2	—	19	—	3	3	(2)	1	3	—	—	64			
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1			
—	1	4	2	2	5	1	—	—	3	—	19			

E. Roman and Byzantine coins from the death of Theod

All these coins ar

No.	Where found.				When found.	Coin					
		Parish.	Locality.			Honorius 395–423.	Placidius Valentinianus III 423–455.	Justa Grata Honoria, the sister of Valentin.	Petronius Maximus 455.	Majorianus 457–461.	Libius Severus 461–465.
	Norway.			No Roman or Byzantine coin from this period is found in Norway.							
	Sweden.										
117	**Medelpad**	Skön	—	Place unknown; in a tumulus	1807	—	—	—	—	—	—
117½	„	„	Gudmundsbyn	Perhaps is a gold coin with a loop from this period found here	—	—	—	—	—	—	—
118	„	Timrå	Skottgård	In a cornfield belonging to Per Erik Tillberg, in a heap of stones (»stenröse»)	1866, in May	—	—	—	—	—	—
119	**Upland**	Alunda	Jortslunda	In ditching; the coin lay on the surface of the earth	1851	—	—	—	—	—	—
120	„	Ekerö	Kaggeholm	In ditching in a bog; the coins lay c. 60 ctm. under the surface. Liljegren (»Fynd» No. 245) names the place erroneously »Krageholm».	1783, in Sept.	—	—	—	—	—	—
121	**Södermanland**	Grödinge	Vester Bröta	In an old cornfield, belonging to Jan Jansson	1848	—	—	—	—	—	—
122	**Småland**	Hylletofta	Holmåkra Dragontorp	In taking up potatoes; the coin lay on the surface of the earth, after a newly fallen rain	c. 1807	1	—	—	—	—	—
123	„	Elmeboda	Guleboda	In ploughing a field belonging to P. M. Svensson	1854	—	—	—	—	—	—
124	„	Hosmo	Rinkaby	In ditching, 30 ctm. under the surface	bef. 1850	—	—	—	—	—	—
125	**Calmar Län**	—	—	Sold by Rev. A. G. Elfström of Mönsterås in 1834	—	—	—	—	—	—	—
126	„	—	—	Found at different times; sold by O. Trägårdh, Esq., of Fliseryd, in 1857.	—	—	1	—	—	—	—
127	„	—	—	Not found together; offered to St. M., through Mr. Ekman, but not bought	—	—	—	—	—	—	—
127½	„	(Högsby)	—	Viberg p. 55 No. V, erroneously; see Öland, Högby	—	—	—	—	—	—	—
128	„	—	Calmar	In destroying the old castle of Calmar some coins of Theodosius II were found.	c. 1690		—	—	—	—	—
129	**Blekinge**	Augerum	Tjurkö	See »Bracteates»	1817	—	—	—	—	—	—
129½	„	„	D:o	In the same place	1838	—	—	—	—	—	—
130	„	Thorhamn	Attanäs No. 12		1865	—	—	—	—	—	—
131	**Skåne**	—	—	The exact place unknown. Given by Professor Lundblad of Lund to St. M., in 1809.	—	—	—	—	—	—	—
132	„	Önnestad	Önnestad	In the earth	bef. 1833	—	—	—	—	—	—
133	„	Brundby	Skättekärr	In ploughing	1867 ⁵⁄₁₁	—	—	—	—	—	—
134	„	Tottarp	Djurslöf No. 7	In digging	1843	—	—	—	—	—	—
135	„	Ö. Vemmenhög	Near the Church	It was offered to St. M., but not bought	(1824)	—	—	—	—	—	—
136	„	—	—	About 6 Eng. miles from the town of Ystad	—	—	—	—	—	—	—
137	„	Hammenhög	Hammenhög No. 25	On a field; the coin had probably been ploughed up in the spring	1867 ⁴⁄₈	—	—	—	—	—	—
138	**Hven**	—	—	In this isle is found	bef. 1845	—	—	—	—	—	—
				Sweden, except Öland and Gotland, Total		1	1	—	—	—	—

Great to the death of Anastasius (A. D. 395—A. D. 518).

ld, except No. 223.

Ælia Eudoxia, the wife of Theodosius II.	Marcianus 450–457.	Ælia Pulcheria, the wife of Marcianus.	Leo I 457–474.	Leo II and Zeno 474.	Zeno 474–491.	Ælia Ariadne, the wife of Zeno.	Basiliscus 476–477.	Basiliscus and Marcus.	Anastasius 491–518.	Unknown.	Barbarian imitations.	Total.	Remarks on the coins.	Weight of the coins, gr.	Fineness of the coins, %.	Found together with	
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	A. T. f. Sv. 2: 256.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	See A. T. f. Sv. 2: 255. Lilj. »Fynd» No. 700.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	With a frame of twisted gold-thread and a loop, ornamented by filigree-work.	6.76	92	—	St. M. 3562. — Engraved Pl. 1* f. 2.
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4.25	c. 96	—	St. M. 1692.
—	1	—	2	—	11	—	—	—	2	1	—	21	—	—	—	2 »golden rings».	18 coins in St. M. 3 coins in Lunds M. See St. M. Inv. by the year 1783.
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	4.25	c. 96	—	St. M. 1521.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4.25	c. 97	—	St. M. 1192.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4.42	c. 97	—	St. M. 2085.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	St. M. 1606.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	St. M. 673.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	12.75	96	—	St. M. 2345.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	See St. M. Archiv Fasc. »Calmar Län».
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	x	—	—	—	—	Rudbeck »Atlantica» 3: 334.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	With a loop of gold.	5.22	—	4 gold bracteates; see »Bracteates».	Formerly in the collection of Mr. Smith at Carlskrona.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4.35	96	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4.38	97	—	St. M. 3377.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	St. M. 390.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	With a loop of gold.	—	—	—	Lunds M. — N. T. O. 1: 238.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Very worn, with a loop of gold.	5.91	96	—	St. M. 3678.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4.25	97	—	St. M. 1063.
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	Lilj. »Fynd» No. 547. See V. H. A. Akad:s Prot. 1824 13/10 § 5.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	Well preserved. Good imitation of a coin similar to Ramus p. 335 No. 7; but the legend of the *Obv.* is reversed.	—	—	—	In the collection of Captain v. Braun at Ystad.
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	4.42	97	—	St. M. 3677.
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	Lunds M. — Bihang till Lunds Veckoblad 1845 19/3.
—	1	—	4	—	15	—	—	—	4	1	1	x + 45					

No.	Where found.				When found.	Coi[ns]					
		Parish.	Locality.			Honorius 395—423.	Placidius Valentinianus III 423—455.	Justa Grata Honoria, the sister of Valentin.	Petronius Maximus 455.	Majorianus 457—461.	Libius Severus 461—465.
139	Öland	——	——	Locality unknown. Not found together	bef. 1828	—	—	—	—	—	1
140	„	——	——	On »Landtborgen» some gold-coins were found; amongst them 1 coin of Leo	bef. 1797	—	—	—	—	—	—
141	„	Gräsgård	Eketorp	In cultivating a meadow, c. 600 m. from the village	1845 24/4	—	—	—	—	—	—
142	„	S. Möckleby	Gettlinge	In the part of the village possessed by Johannes Andersson	1860	—	—	—	—	—	1
143	„	Smedby	The Church	In the church-yard	(1813)	—	—	—	—	—	—
144	„	Hulterstad	Skärlöf	In taking stones in a mound on a cornfield	1841, in Nov.	—	1	—	—	—	—
145	„	Mörbylånga	Bårby	In ploughing	1864	—	—	—	—	—	—
146	„	Stenåsa	Stenåsa	On a cornfield, c. 750 m. from the place where No. 147 was found	1866	—	—	—	—	—	—
147	„	„	D:o	By digging in the garden for planting trees the following things were found at the depth of 1 m., by a square stone standing upright, 1.2 m. long, 0.45 m. broad and 0.08 m. thick; no other stone was seen there. The ring was first dug up, the coin followed with the next spade-full.	1865	—	—	—	—	—	—
148	„	„	N. Qvinneby Vestregård	In a cornfield, on the surface of the earth, c. 2 m. from each other	1862	—	—	—	—	—	—
149	„	Resmo	Gynge	In a cornfield	1851	—	—	—	—	—	1
150	„	Vickleby	Stora Frö		1856	—	1	—	—	—	—
151	„	Sandby	Ekelunda No. 1		(1863)	—	—	—	—	—	—
152	„	„	Ekelunda	In ploughing	1853	—	—	—	—	—	—
153	„	„	D:o	In a cornfield	1863	—	—	—	—	—	—
154	„	„	N. Sandby	In a cornfield, on the surface of the earth	(1845)	—	—	—	—	—	1
155	„	Thorslunda	Skogsby		1854	—	—	—	—	—	1
156	„	„	Björnhofda	In a new-ploughed field were found by several persons and in several days, but in the same place	1864	2	8	—	—	—	4
157	„	N. Möckleby	Bostorp	In cultivating was found in the earth	1855	—	1	—	—	—	—
158	„	„	N. Möckleby.	In the part of the village possessed by Jonas Andersson was found in a field by the flax-harvest.	1857	—	—	—	—	—	—
159	„	„	Gunnarstorp	In ploughing	1855 15/8	—	—	—	—	—	—
160	„	Algutsrum	——	In ploughing	bef. 1847	—	—	—	—	—	—
161	„	Runsten	Utmarken	In digging in the common (»utmarken») was found near the surface of the ground	1868, in April	—	—	—		—	—
162	„	Glömminge	Österskog		(1856)	—	—	—	—	—	—
163	„	„	Isgärde	In harrowing in a cornfield near the village	(1843)	—	—	—	—	—	—
164	„	Långlöt	Ismantorp	In digging in a cornfield	1851	—	—	—	—	—	—
165	„	Högsrum	(Mossberga)	In »Vipetorps Borg»	c. 1820	1	—	—	—	—	—
166	„	Gärdslösa	Rundsberga No. 6	In ploughing	1853, in the autumn	—	—	—	—	—	—
167	„	„	Högtomta		1856	—	—	—	—	—	—
168	„	Repplinge	Near the Church	C. 1100 m. in the East from the Church was found in a cornfield	1854 15/8	—	—	—	—	—	—
169	„	Bredsättra	Öfra Sandby	In sowing in a newly cultivated part of the »Sörby Tall»	1864	—	—	—	—	—	—
170	„	„	D:o	In the same place, in taking up potatoes	1866	—	—	—	—	—	—
171	„	„	Preststommen	In a cornfield, under a flat stone	c. 1820	—	x	—	x	—	—
172	„	Köping	——	Place unknown. Found together	bef. 1828	1	1	—	—	—	—
173	„	„	Ramsätra Tall No. 2	In a cultivated field, close by a heap of stones (»stenkulle») covered with grass and trees	1853	—	—	—	—	1	—

Ælia Eudoxia, the wife of Theodosius II.	Marcianus 450—457.	Ælia Pulcheria, the wife of Marcianus.	Leo I 457—474.	Leo II and Zeno 474.	Zeno 474—491.	Ælia Ariadne, the wife of Zeno.	Basiliscus 476—477.	Basiliscus and Marcus.	Anastasius 491—518.	Unknown.	Barbarian imitations.	Total.	Remarks on the coins.	Weight of the coins, gr.	Fineness of the coins, %.	Found together with	
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	——	—	—	——	Calmar M. — Ahlqvist II: 2: 300, 301.
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	x + 1	——	—	—	——	Lilj. »Fynd» No. 292.
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	With remains of a loop.	4.46	c. 95	b) 1 finger ring of gold. Br. 6.5. — c) 1 spiral-ring of gold, $1\frac{1}{4}$ circuits; Th. 3 m.m.	St. M. 1227.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.25	97	——	St. M. 2777.
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	—	—	——	Ahlqvist II: 2: 156. Lilj. »Fynd» No. 377.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.46	—	——	St. M. 976.
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.46	97	——	St. M. 3213.
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	With a hole.	4.50	97	——	St. M. 3584.
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	——	4.42	97	1 spiral-ring of electrum, $1\frac{3}{4}$ circuits. Diam. c. 30 m. m.; Th. 5 m. m. One end cut off. W:t 29.96 gr. F:ness 69.5 %.	St. M. 3449.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	——	8.92	97	——	St. M. 2944 and 2992.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.25	c. 95	——	St. M. 1664.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.25	96	——	St. M. 2267.
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.34	97	——	St. M. 3138.
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.46	97	——	St. M. 1982.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.34	97	——	St. M. 3118.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.04	98	——	St. M. 1188.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	3.83	94	——	St. M. 2023.
1	2	—	7	—	—	—	1	—	—	—	—	35	2 coins (1 Lib. Severus and 1 Leo) are pierced; the others are without loop or hole. Total W:t = 153.85 gr. (36.2 ort). Average W:t 4.40 gr. (1,034 ort).	153.85	97	In taking up the first coins some remains of a purse of leather were seen. There is no doubt that all these coins belong to the same treasure.	St. M. 3247, 3258 and 3274.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.25	98	——	St. M. 2134.
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.25	95	——	St. M. 2374.
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.25	97.5	——	St. M. 2202.
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	——	—	—	——	St. M. 1317.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	A good imitation.	4.38	93	——	St. M. 3842.
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	——	4.46	96	——	St. M. 2269.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.25	c. 97	——	St. M. 1047.
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Perforated.	4.25	c. 95	——	St. M. 1671.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	—	—	——	Ahlqvist II: 1: 212. Lilj. »Fynd» No. 566.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.25	97	——	St. M. 1988.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.40	96	——	St. M. 2253.
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	——	4.42	c. 97	——	St. M. 2075.
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Perforated.	4.42	97	——	St. M. 3279.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Perforated.	4.35	97	——	St. M. 3608.
—	—	—	x	—	—	—	—	—	—	11	—	11	No further notice.	—	—	2 gold rings and 2 finger-rings of silver.	Ahlqvist II: 1: 183; II: 2: 300. Lilj. »Fynd» No. 382.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	——	—	—	——	Calm. M. — Ahlqvist II: 2: 300.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.25	97	——	St. M. 1983.

No.	Where found.				When found.	Coin					
		Parish.	Locality.			Honorius 395—423.	Placidius Valentinianus III 425—455.	Justa Grata Honoria, the sister of Valentin.	Petronius Maximus 455.	Majorianus 457—461.	Libius Severus 461—465.
174	Öland	Köping	Källingemöre		1852	—	—	—	—	—	—
175	„	Löt	Hvalsnäs		1869	—	—	—	—	—	—
176	„	„	Hvalsnäs No. 2	In destroying a cairn (»stenrör» or »jättekulle»), in a newly for the first time cultivated field (»hage»), were found under a flat stone	1854 $\frac{8}{11}$	—	—	—	—	—	—
177	„	„	D:o	In the same place, in planting potatoes	1857	—	—	—	—	—	—
178	„	„	D:o	In the same place, on the surface of the ground	1861	—	—	—	—	—	—
179	„	„	D:o	In the same place, on the surface of the ground, in raking oats	1861	1	—	—	—	—	—
180	„	„	Arbelunda No. 6	In a cornfield was found in sowing	1868	—	—	—	—	—	—
181	„	Alböke	Ormöga No. 1	In gathering the harvest; the coin lay on the surface of the ground	1857 $\frac{10}{8}$	—	—	—	—	—	—
182	„	Persnäs	Lundeby	In ploughing	1857	—	1	—	—	—	—
183	„	Högby	Skriketorp	In ploughing	1850	—	—	—	—	—	—
184	„	„	Dödevi No. 3	In ploughing	(1845)	—	—	—	—	—	—
185	„	Böda	Melböda No. 2	In ploughing	(1848)	—	—	—	—	—	—
186	„	„	Kyrketorp No. 2	In a cornfield	1848	—	—	—	—	—	—
187	„	„	D:o	In the same field, at a distance of some few metres from each other; they are probably dispersed by the plough. Still other goldcoins are said to have been found in the same field.	1861, in Nov., and 1862	—	—	—	—	—	—
					Öland, Total	5	13	—	—	1	9
188	Gotland	———	———	Locality unknown	bef. 1829	—	—	—	—	—	—
189	„	———	———	Locality unknown	———	—	—	—	—	—	—
190	„	———	———	Locality unknown	———	—	—	—	—	—	—
191	„	———	———	The following coins are probably found in Gotland, but the exact place is unknown. Not found together.	———	1	—	—	—	—	—
192	„	Ruthe	Allvans	In ploughing; see »Spirals»	(1864)	—	—	—	—	—	—
193	„	Tingstäde	Träskväller	In taking up potatoes	(1838)	—	—	—	—	—	—
194	„	„	D:o	In ploughing a field near the houses	(1855)	—	—	—	—	—	—
195	„	„	Myrväller	In raking corn, on a field	(1843)	—	—	—	—	—	—
196	„	Heinum	Bjers	In ploughing	1868	—	—	—	—	—	—
197	„	Gothem?	———	Sold by the widow of Rev. Mr. Rundberg, of Gothem	bef. 1827	—	—	—	—	—	—
198	„	Roma	Roma Kungsgård	In ploughing a field, named »Gullåker», in the South from the houses	(1848)	—	—	—	—	—	—
199	„	„	D:o	In digging in a cornfield	(1839)	—	—	—	—	—	—
200	„	Eskelhem	Öfvede	The following things were found in ditching in a cornfield, c. 10 ctm. under the surface, close by a stone belonging to an old stone-circle (»stensättning»). See »Spirals».	(1860)	2	—	—	—	1	1
201	„	„	Sigvards	On a path-way, close by a cairn (»stenvass») or an old stone-fence; See No. 51	1703 $\frac{1}{6}$	1	—	—	—	—	—
202	„	Mästerby	Ringome		(1862)	—	—	—	—	—	—
203	„	(Atlingbo	Isums)	»Christina Stenberg Isums found»	(1862)	—	—	—	—	—	—
204	„	Väte	Smide	In ploughing a field, filled with tumuli (»kämpagrafvar»)	(1843)	—	—	—	—	—	—

					of													
	Ælia Eudoxia, the wife of Theodosius II.	Marcianus 450—457.	Ælia Pulcheria, the wife of Marcianus.	Leo I 457—474.	Leo II and Zeno 474.	Zeno 474—491.	Ælia Ariadne, the wife of Zeno.	Basiliscus 476—477.	Basiliscus and Marcus.	Anastasius 491—518.	Unknown.	Barbarian imitations.	Total.	Remarks on the coins.	Weight of the coins, gr.	Fineness of the coins, %.	Found together with	
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.25	c. 97	——	St. M. 1872.
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.38	96	——	St. M.; not yet registered.
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—		All these four coins, being found close by the same cairn, belong certainly to the same treasure.	4.46	97	1 mouldered drinking-cup of tin; and 2 rusty iron spear-heads, that fell to pieces.	St. M. 2103.
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4		4.25	96	——	St. M. 2355.
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			4.46	96	——	St. M. 2843.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			4.25	98	——	St. M. 2872.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.46	97	——	St. M. 3860.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.25	95	——	St. M. 2375.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.25	98	——	St. M. 2388.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Perforated.	4.25	c. 97	——	St. M. 1613. — Viberg p. 55 No. V.
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	—	—	——	St. M. 1211.
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.46	c. 97	——	St. M. 1503.
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.04	c. 97	——	St. M. 1475.
2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	——	13.21	97 à 98	——	St. M. 2880, 2902 and 2993.
0	2	4	2	19	1	5	—	1	—	—	11	—	x + 99					
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.32	c. 92	——	St. M. 578.
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	——	—	—	——	In the collection of Mr. C. J. Bergman, Visby.
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	——	—	—	——	Visby M.; formerly in the collection of Mr. P. A. Säve.
—	—	—	—	2	—	2	1	—	—	1	—	—	7	All without loops or holes.	—	—	——	Visby M. — The coin of Æl. Ariadne is figured Pl. 1 f. 1.
—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	4	All are perforated.	—	—	*b)* 1 fingerring of a square gold wire. — *c)* 3 gold spiral rings; 5, 1½ and 1½ circuits.	St. M. 3308.
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	——	4.25	c. 95	——	St. M. 820.
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.25	97.5	——	St. M. 2174.
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.46	97	——	St. M. 1082.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	——	4.46	96	——	St. M. 3854.
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	With a loop of gold.	5.2	c. 94	——	St. M. 462. — Lilj. »Fynd» No. 596.
—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	——	8.71	c. 97	——	St. M. 1498.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	——	4.25	c. 95	——	St. M. See V. H. A. Akad:s Prot. 1839 1/10, § 243.
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	5	—	—	11	All without holes or loops.	48.03	98	*b)* 1 gold spiral ring, 1½ circuits; Diam. 25—28 m. m.; Th. 3. — *c)* 1 button of gold, Diam. 16 m. m.; set with garnets in »verroterie cloisonnée». Fig. Pl. 8 f. 7.	St. M. 2747.
1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	5	——	—	—	28 Roman silver-coins (Antoninus P., Faustina Senior, M. Aurelius etc.).	St. M. under the year 1708. — Lilj. »Fynd» No. 64.
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.34	97	——	St. M. 2956.
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.29	97	——	St. M. 3021.
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	With remains of a loop.	4.25	97	——	St. M. 1081.

No.	Where found.	Parish.	Locality.		When found.	Coins: Honorius 395—423.	Placidius Valentinianus III 423—455.	Justa Grata Honoria, the sister of Valentin.	Petronius Maximus 455.	Majorianus 457—461.	Libius Severus 461—465.
205	**Gotland**	Vänge	Norbys	On a cornfield, close by the houses; See No. 59	1844	—	—	—	—	—	—
206	„	Ahla	Lauritze	On a cornfield, in some earth thrown up by ditching	(1847)	—	—	—	—	—	—
207	„	Heide	Skogs	In a cornfield near the houses, under a removed cairn (»stenkalm»)	(1852)	—	—	—	—	—	—
208	„	Ethelhem?	——	Sold by Schoolmaster L. Boberg, of Ethelhem	——	—	—	—	—	—	—
209	„	Ahlskog	Snovalls		(1862)	—	—	—	—	—	—
210	„	(Fröjel	Ansarfve)	»Johannes Löfqvist Ansarfve found»	(1862)	—	—	—	—	—	—
211	„	Gerum	Uddvide	In ploughing	(1843)	—	—	—	—	—	—
212	„	Nähr	Nixdjup	In a newly for the first time cultivated field, in digging	(1836)	—	—	—	—	—	—
213	„	„	D:o	In a cornfield, not far from the houses, was found in ploughing; probably in the same place as No. 212	(1852)	—	—	—	—	—	—
214	„	Fardhem	Nederborge	In ditching	(1861)	—	—	—	—	—	—
215	„	(Alfva	Östres)	»Petter Österling Östres found»	(1859)	—	—	—	—	—	—
					Gotland, Total	4	—	—	—	1	1
	Denmark.										
216	**Bornholm**	——	——	In this isle many Byzantine gold-coins from Arcadius to Anastasius were found, already bef. 1828. The coins of Theodosius II, Leo I and Zeno were the most frequent; the coins of Marcianus rarer. A coin of Justa Grata Honoria is also said to have been found here. Most of these goldcoins are found in digging and ploughing in a meadow named »Sylten», near Nexöe.	——	—	—	1	—	—	—
217	„	——	——	Locality unknown. In labouring on a field	1846	—	—	—	—	—	—
218	„	——	——	Locality unknown	(1859)	—	—	—	—	—	—
219	„	——	Near Svanike	Found together	——	—	—	—	—	—	—
220	„	——	D:o	On a field	(1853)	—	—	—	—	—	—
221	„	Ruthsker	——	See »Spirals»	(1842)	—	2	—	—	—	—
222	„	Öster Larsker	——		(1860)	—	1	—	—	—	—
223	„	Öster Marie	——	Place unknown; in ploughing	——	1	—	—	—	—	—
224	„	„	——	Place unknown	(1843)	—	—	—	—	—	—
225	„	„	The 4:th Selveiergård	In ploughing	(1864)	1	—	—	—	—	—
226	„	Vester Marie	Sose	In ploughing	(1850)	—	—	—	—	—	—
227	„	Åker	Soldatergård	In breaking stones	1850	1	5	—	—	—	1
					Bornholm, Total	3	8	1	—	—	1

of																		
Theodosius II 408—450.	Ælia Eudoxia, the wife of Theodosius II.	Marcianus 450—457.	Ælia Pulcheria, the wife of Marcianus.	Leo I 457—474.	Leo II and Zeno 474.	Zeno 474—491.	Ælia Ariadne, the wife of Zeno.	Basiliscus 476—477.	Basiliscus and Marcus.	Anastasius 491—518.	Unknown.	Barbarian imitations.	Total.	Remarks on the coins.	Weight of the coins, gr.	Fineness of the coins, %.	Found together with	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	Perforated.	4.25	c. 95	1 Roman silvercoin, of Antoninus Pius.	St. M. 1153.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	——	4.25	97	——	St. M. 1367.
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	——	4.25	c. 97	——	St. M. 1868.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	——	—	—	——	Visby M.; formerly in the collection of Mr. P. A. Säve.
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	4.25	93	——	St. M. 3022.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	——	4.17	97	——	St. M. 2999.
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	——	4.25	97	——	St. M. 1071.
—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	4	—	—	6	——	—	—	——	St. M. 724.
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	——	4.25	c. 95	——	St. M. 1791.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	——	4.46	98	——	St. M. 2848.
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	——	4.46	95	——	St. M. 2645.
3	—	1	—	10	1	15	1	1	—	17	—	—	57					
x	—	x	—	x	—	x	—	—	—	x	—	—	x + 1	——	—	—	Many other antiquities of gold are said to have been found in the same meadow.	A. A. 4: 393, 484. B. 537.
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	——	—	—	——	K. Mönt S. 1846: 57. — A. T. 1846: 50. E. Krag. 23.
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	——	—	—	——	K. Mönt S. 1859: 197. — E. Krag. 23.
1	—	1*)	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	Engelhardt mentions erroneously 4 coins. *) A barbarian imitation.	—	—	1 square goldplate with a human figure, engraved A. 51 (B. 539).	K. M. 4714. — E. Krag. 15.
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	—	—	——	K. Mönt S. 1853: 126. — E. Krag. 15.
5*)	—	—	—	3	1	2	—	—	—	—	—	—	14	*) 1 of them is a barbarian imitation.	—	—	4 gold spiral rings and 1½ bar of gold.	K. M. 5433—37 — AnO. 1842: 164. E. Krag. 14.
1	—	—	—	—	2	2	—	—	—	1	—	—	7	——	—	—	——	K. Mönt S. 1860: 216. — E. Krag. 18.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Imitation of a denarius.	—	—	——	E. Krag. 20.
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	—	—	——	K. Mönt S. — A. T. 1843: 38.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Good imitation, but the letters are reversed.	—	—	——	K. Mönt S. 1864: 260. — E. Krag. 20.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	——	—	—	——	K. Mönt S. — A. T. 1850: 123. E. Krag. 22.
8	—	—	—	8	—	6	—	1	1	3	—	—	36	——	—	—	——	K. Mönt S. — A. T. 1850: 122. E. Krag. 21.
16	—	1	—	12	3	13	—	1	1	5	—	—	x + 68					

No.	Where found. Parish.		Locality.		When found.	Coin: Honorius 395–423.	Placidius Valentinianus III 425–455.	Justa Grata Honoria, the sister of Valentin.	Petronius Maximus 455.	Majorianus 457–461.	Libius Severus 461–465.
	Sjæland										
228	Præstö Amt	Herfölge	——		1859	—	—	—	—	—	—
	Fyn										
229	Svendborg Amt	——	——	Near Svendborg; see »Spirals«	bef. 1836	—	1	—	—	1	—
230	„	Hillerslev	Sallinge	In ploughing	——	—	—	—	—	—	—
231	„	Ringe	Rynkebygård	In cutting peat in the »Teglværksmose», 30 ctm. under the surface; see »Bracteates».	(1848)	—	1*)	—	—	—	—
232	„	(Veistrup	Elsehoved)	Here is said to have been found	——	—	—	—	—	—	—
	N. Jylland										
233	Randers Amt	(Tved	Egby)	Here is probably found	——	—	—	—	—	—	—
234	Hjörring Amt	(Flade	Apholm huse)	Here is said to have been found	——	—	—	—	—	—	—
				Denmark, except Bornholm	Total	—	2	—	—	1	—
				Bornholm	„	3	8	1	—	—	1
				Sweden, except Öland and Gotland	„	1	1	—	—	—	—
				Öland	„	5	13	—	—	1	9
				Gotland	„	4	—	—	—	1	1
				Scandinavia	Total	13	24	1	—	3	11

of																		
[illegible]	Theodosius II 408—450.	Ælia Eudoxia, the wife of Theodosius II.	Marcianus 450—457.	Ælia Pulcheria, the wife of Marcianus.	Leo I 457—474.	Leo II and Zeno 474.	Zeno 474—491.	Ælia Ariadne, the wife of Zeno.	Basiliscus 476—477.	Basiliscus and Marcus.	Anastasius 491—518.	Unknown.	Barbarian imitations.	Total.	Remarks on the coins.	Weight of the coins, gr.	Fineness of the coins, ‰.	Found together with	
–	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	With a rifled frame of gold.	—	—	——	Viberg p. 47 No. I. »AnO. 1860».
–	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	2	—	—	7	All, except the coin of Majorianus, with loops of gold.	—	—	*b)* 1 gold spiral ring (B. 709). — *c)* 8 gold spiral beads and *d)* 1 beautiful square gold ornament with filigree-work and set with stones; Fig. W. 397.	K. M. 2700, 2701 and K. Mönt S. — N. T. O. 2: 169. B. 573.
–	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	——	—	—	——	K. M. 21307. — E. Nyd. V: 25. E. Krag. 28.
–	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	5	*) With a loop of gold.	—	—	*b)* 1 gold bracteate, A. 221. — *c)* 1 gold spiral ring and *d)* 1 bar of electrum.	K. M. 10037—40. — A. T. 1848: 204, 226. E. Krag. 34.
–	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	(1)	»1 gold coin with a loop»; no further notice.	—	—	*b)* 1 gold spiral ring. — *c)* 1 bronze fibula etc. See »Spirals».	E. Krag. 33.
–	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	With remains of a loop; the frame is rifled.	—	—	——	K. M. 13623. — B. 535.
–	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	(1)	»1 gold coin»; no further notice.	—	—	1 gold bracteate etc.; see »Bracteates».	E. Krag. 45.
–	2	—	1	—	6	—	1	—	—	—	2	2	—	17	Denmark 85.				
–	16	—	1	—	12	3	13	—	1	1	5	—	—	x + 68					
–	13	—	1	—	4	—	15	—	—	—	4	1	1	x + 45	Sweden 201.				
2	20	2	4	2	19	1	5	—	1	—	—	11	—	x + 99					
–	3	—	1	—	10	1	15	1	1	—	17	—	—	57					
2	54	2	8	2	51	5	49	1	3	1	28	14	1	286	Of them are 224 found in the isles of Bornholm, Öland and Gotland.				

F. Byzantine coins from the time between A. D. 518 and A. D. 850.

Norway.

235. **Buskeruds Amt.** At Nedre Hoen, in the parish of Haug, Eker Pgd, were found in a bog, 1834: *a*) 1 *gold coin* probably of the Emperor Tiberius Constantinus (578—582) or Mauricius Tiberius (582—602);[1]) with a loop. — *b*) 1 *gold coin* probably of the Emperor Constantinus V Copronymus (741—775); with a loop. — *c*) 1 *gold coin* of the Emperor Michael III (842—867); with a loop. — *d*) 1 *gold coin* of Valens, 3 French gold coins of Lewis the Debonair, other French and Cufic coins, and many other precious antiquities; see »Bracteates».

It is remarkable that no Byzantine coin from the time A. D. 395—518 was found here. [Chr. M. 719—750; N. 160—162.]

Sweden.

236. **Södermanland** (Vesterås Län). At Vestra Säby, in the parish of Torpa, was found in ploughing, in 1864: 1 *gold coin* of Justinianus (527—565); with a hole. [St. M. 3507.]

237. **Gotland.** At Alfveskogs, in the parish of Eke, was found by ditching in a cornfield (in 1869): 1 *gold solidus* of Justinianus I, without hole. Diam. 18.5—19 m.m. W:t 4.42 gr. (1.04 ort). F:ness 95 %. Fig. Pl. 1 f. 4. [St. M. 4070.]

Denmark.

238. In the isle of **Bornholm**, the exact place unknown, is found in digging: A fourth part of a *gold coin* of Justinus I (518—527). [K. Mönt S. 1859; E. Krag. 23.]

G. French coins anterior to A. D. 850.

No Merovingian coin is found in Scandinavia.

Norway.

239. **Nordre Throndhjems Amt.** At Moksner, in the parish of Frosten, were found in a tumulus, in 1838: *a*) 1 *silver coin* of Charle-Magne. *Obv.* ✠ DN KARLVS IMP AVG REX F ET L. The laureated head of the Emperor. *Rev.* XPICTIANA RELIGIO. A church in which a cross stands. Diam. 15 m.m.; W:t 1.685 gr. See Joachim »Groschen Cabinet» 1:st Supplem. (Leipzig 1749) p. 1 and Pl. 1 f. 1. — *b*) Remains of an *iron sword;* — and perhaps *c*) 1 brown *mosaic bead* and some small beads of *glass* and *clay.* [Thr. M. 10 a; N. 622.]

240. **Nordre Bergenhus Amt.** At Lyslo, Indviken Pgd, were found in a mound of

[1]) Cfr. Holmboe »De prisca re monetaria Norvegiæ» (Christiania 1854) p. 57, note.

stones (»ur»), before 1824: *a*) »1 Carolingian *silver coin* with a cross on the obverse.» — *b*) Several *ornaments* and *chains*, probably of *silver;* some of them gilt. [N. 497.]

241. **Buskeruds Amt.** At Nedre Hoen, in the parish of Haug, Eker Pgd, were found in a bog, in 1834: *a*) 3 *gold coins* of the Emperor Lewis the Debonair; all with loops. Fig. in Holmboe »Descriptio» Pl. 2 f. 10, 11 and Atlas 28. — *b*) 1 gilt *silver coin* of Pipin, the son of Lewis the Debonair, king of Aquitania; with a loop. — *c*) 1 gilt *silver coin* of the Emperor Hlotar (817—855); with a loop. Fig. in Holmboe l. c. Pl. 2 f. 12. — *d*) Several other coins and ornaments, see »Bracteates». [Chr. M. 719—750; Holmboe »Descriptio ornamentorum et nummorum in prædio Hoen repertorum» and »En mærkværdig Samling of Smykker —»— og Mynter —»— fundne på gården Hoen» (Christiania 1835). N. 160—162].

Sweden.

242. **Ångermanland.** At Salum, in the parish of Thorsåker, the following things were found (in the autumn of 1835) in digging in a tumulus, c. 2—3 m. high and c. 5 m. in Diam., situated on a plain in the forest c. 2—3000 m. from the southern shore of Ångermanelfven. The tumulus consisted of clay and sand; no stone-circle around its foot. In the midst of the tumulus was a small square chamber timbered of trees, now being quite mouldered; wherein lay: *a*) 2 *silver coins* of the Emperor Lewis the Debonair; similar to each other, but not struck from the same die. *Obv.* ✠ HLVDOVVICVS IMP. A cross with a point in each angle. *Rev.* XPISTIANA RELIGIO. A church in which a cross stands. Both coins are perforated. One weighs 1.355 gr.; the other 1.38. See »Neu-eröffnetes Groschen Cabinet» I: 2 Pl. 1 f. 1, and Berry »Études» etc. Pl. 11 f. 18.[1]) — *b*) 1 *oval* shellshaped *brooch* of *bronze*, the same form as W. 419—422. The lower plate is richly gilt; the upper plate ornamented with perforated designs and twisted silver wires. L. 112 m.m.; Br. 70.[2]) — *c*) 1 *longish brooch* of *bronze*, not gilt, = Pl. 9 f. 6; L. 75 m.m.; Br. 28. — *d*) 1 small *ring* of *bronze* with 3 knobs; Ext. Diam. 30 m.m., Th. 4. — *e*) 1 small rifled *ring* of *silver;* the ends are twisted together; with a white glass-bead. — *f*) 3 pierced *beads* of *bone* (?), very decayed; Diam. 15—18 m.m. — *g*) 17 *beads* of white, red, green and blue *glass;* and 1 oblong one of *carneol.* The beads and the coins are said to have been stringed upon a mouldered ring or chain. — *h*) In the tumulus were also found the remains of an *ox-horn;* but no traces of charcoal. [St. M. 764.]

243. **Skåne.** At Virestad, in the parish of Bösarp, was found in a tumulus, about the year 1850: 1 *silver coin* of Lewis the Debonair, struck at Dorstad. [Given by Mr. N. G. Bruzelius to Councilor Thomsen, Kjöbenhavn.]

Denmark. No Carolingian coin from this time is found in Denmark.

[1]) Such coins are ascribed to Lewis the Debonair by Berry »Études —»— sur les monnaies de France» (Paris 1852, 3) 1:152, and by Charvet »Description de monnaies Françaises» (Paris 1862) p. 9 No. 43. They are ascribed to Lewis II, the son of Lothar and king of Italy (849—875), in »Catalogue des monnaies nationales de France, Collection de M. J. Rousseau» (Paris 1861) p. 27; cfr. p. 23, note. Longpérier hesitates, »Notice des monnaies françaises composant la collection de M. J. Rousseau» (Paris 1847) p. 136.

[2]) Quite similar brooches are described and figured by Wilson in »The Archæology of Scotland» (Edinburgh 1851) p. 522—3, 554. They are very common both in Britain and Scandinavia (except Gotland) in the graves from the last centuries before A. D. 1000.

H. Anglo-Saxon coins anterior to A. D. 850.

Norway.

244. **Buskeruds Amt.** At Nedre Hoen, in the parish of Haug, Eker Pgd, were found, in 1834: *a*) 1 gilt *silver coin* of Vulfred, Archbishop of Canterbury (803—829); with a loop. Engraved Holmboe l. c. Pl. 2 f. 13. — *b*) Several other coins and ornaments; see Nos 93, 235, 241 and »Bracteates». [Chr. M. 719—750; N. 160—162].

No other Anglo-Saxon coin from this period is found in Scandinavia.

I. Cufic coins anterior to A. D. 850.

Many Cufic coins from this earlier period are found in Scandinavia. But they are to be described together with the great quantity of later Cufic coins found in the North.

Förklaring öfver Planch I.

Guldmynt (f. 1. 2. 4) och **Guldbracteater** (f. 3 och 5—25).

F. 1. Mynt af Ælia Ariadne, troligen funnet på Gotland. (Wisby M. — Se „Fynd“ N:o 191.)

2. Baksidan af ett Theodosii II:s mynt, med ögla som är belagd med filigramsornamenter; funnet vid Skottgård i Timrå Socken, Medelpad. (St. M. 3562. — Se „Fynd“ N:o 118.)

3. Funnen ensam på en åker vid Vänge Prestgård, Gotland. (St. M. 3710.)

4. Mynt af Justinianus; funnet under dikesgräfning vid Alfveskogs i Eke Socken, Gotland. (St. M. 4070. — Se „Fynd“ N:o 237.)

5. Funnen i Danmark, men jag kan ej f. n. meddela något närmare om dess fyndhistoria. (K. M. C. 158.)

6 Funnen i Danmark, man vet icke hvar. (K. M. 21588).

7. Funnen vid Vest-Ly i Ly Pgd, Stavangers Amt i Norge; den låg jemte 1 glasbägare med låg fot (= W. 312, men mera jemnbred), bitar af 1 lerurna och af 1 jernsvärd, i en hög med grafkammare bildad af gråsten, täckt med hällar, 3.6 m. lång och 1.2 m. hög och bred. (Bergens M. 1849. — N. Årsb. 1866: 81.)

8. Funnen i en grafhög vid Garpestad i samma Ly Pgd, jemte 1 brokig glasperla, 1 liten bronsring, 1 cylindrisk knapp och 1 bågspänne (se Pl. 5), båda af förgyldt silfver. (Bergens M. 1877. — N. 787; Bracteaten var ännu icke införd i Musei katalog, när Nicolaysen excerperade den.)

9. Funnen ensam vid Hammenhög i Hammenhög Socken, Skåne. (St. M. 2791: 352. — Stephens p. 546 N:o 41, jfr p. 874.)

10. Funnen vid gräfning på ett ställe som förut varit mosse vid Eiby i Eiby Socken, Kjöbenhavns Amt; jemte f. 16. (K. M. C. 156.)

11. Funnen under plöjning vid Skodborg i Haderslev Amt, Sönder-Jylland; jemte 1 alldeles dylik bracteat, 1 annan bracteat (Stephens N:o 67), 1 praktfullt bågspänne med infattade stenar (Stephens p. 561 och ibid. Pl. 10), 1 oval ring troligen till ett dylikt spänne, allt af guld, och 5 perlor af porcelain och glas. (K. M. 22140. — Årb. 1868: 139; E. Krag. 62.)

12. Funnen vid Slängs i Lärbro Socken, Gotland, vid gräfning i betesmarken, 15 ctm. djupt. På samma ställe lågo 1 annan dylik bracteat, 8 bracteater = A. 45, 4 bracteater = A. 44, alla af guld; 5 bract. af förgyldt silfver ganska lika de 12 sistnämnda; 1 kufiskt och 2 anglosaxiska mynt af förgyldt silfver med öglor samt åtskilliga prydnader af guld och förgylt silfver, hvilka visa att dessa saker blifvit gömda i jorden först ganska långt fram i Medeltiden, ehuru flera bland dem tydligen förskrifva sig från slutet af Jernåldern. (St. M. 2821.)

2 guldbracteater nästan alldeles lika den här under N:o 12 afbildade äro funna vid Almunde i Burgs Socken, Gotland, jemte en mängd prydnader från Medeltiden, bland hvilka finnas några små spännen gjorda af franska och engelska silfvermynt från tiden omkring år 1300. (St. M. 2485.)

13. Funnen ensam under plöjning vid Gerdstorp i Tengeneds Socken, Vestergötland. (St. M. 1920.)

14. Troligen funnen i Sverige. (Lunds M. — Lindfors „Om Guldbract.“ f. 2.)

15. Funnen i Norge; man vet icke hvar. (Bergens M. 1887.)

16. Funnen tillsammans med N:o 10; korsformigt genombruten. (K. M. C. 157.)

17. Funnen ensam i en åker i Dref Socken, Småland; korsformigt genombruten, med en liten tom låda på midten för infattning af en sten eller glasbit. (D:r Wittlocks Samling i Wexiö. — A. T. f. Sv. 1: 247.)

F. 18. Funnen ensam vid Asmundtorp i Näs Socken, Onsjö Härad, Skåne. (Lunds M.)

19. Funnen ensam under plöjning i en åker i Långaryd Socken, Småland. (D:r Wittlocks Samling i Wexiö.)

20. En half guldbracteat funnen i en åker vid Gippersta i Hackvad Socken, Nerike, jemte 1 flätad fingerring af guld. (St. M. 2644).

21. Troligen funnen i Skåne. (Tillhör Hr E. A. Norén i Marseille.)

En guldbracteat, alldeles lik den här afbildade, är funnen vid Dybeck, 2 mil från Ystad, i Skåne, „jemte en annan dylik", och förvaras nu i Kapten v. Brauns Samling i Ystad. Det är troligt att Herr Noréns bracteat tillhör detta fynd, men jag har ännu icke lyckats få visshet härom.

22. Funnen ensam under plöjning vid Tösslanda i Foxerna Socken, Vestergötland, nära Göta elf. (Skänkt till Göteborgs M. af Baron A. Rozycki.)

23. Funnen ensam vid Tjusby i Gärdslösa Socken, Öland. (St. M. 2725.)

24. Funnen under plöjning vid Erska Håkansgården i Erska Socken, Vestergötland, jemte en annan alldeles dylik guldbracteat, 2 perlor af knottrigt guldbleck (se Pl. 8) och en perla af glasfluss, gul med små röda rutor. (St. M. 3435.)

25. Funnen under en björkrot vid nyodling på gården Selvik i Höle Socken, Stavangers Amt i Norge, jemte 5 andra bracteater (afbildade Pl. 3 f. 1, 2, 7, 9 och Atlas 241 c), 3 spiralringar och 4 små bitar af tenar, allt af guld, samt 2 ovala spännbucklor af brons, = W. 421 422. (Chr. M. 1324. — N. 322.)

En guldbracteat mycket lik den här afbildade, är funnen ensam på en åker vid Holmetorp i Algutsrum Socken, Öland. (St. M. 504. Atlas 81; jfr AnO. 1855: 303 — der namnen dock äro något orätt skrifna.)

Några Förkortningar.

L. = Längd; *Br.* = Bredd; *Th.* = Thickness; *Tj.* = Tjocklek; *Diam.* = Diameter; *I. Diam.* = Diameter i innerkant; *W:t* = Weight, Wigt; *F:ness* = Fineness, Halt.

m. = meter; *ctm.* = centimeter; *m.m.* = millimeter; *gr.* = gram.

Fig. = Figured, afbildad: men *f.* = figur.

x = ett okändt antal.

Pgd = Prestegjeld.

M. = Museum; *St. M.* = Museet i Stockholm; *Chr. M.* = Museet i Christiania; *Thr. M.* = Throndhjems Museum; *K. M.* = Köpenhamns Museum; *Ups. M.* = Upsala Museum.

A. A. = »Antiqvariska Annaler»; *N. T. O.* = »Nordisk Tidskrift for Oldkyndighed»; *AnO.* = »Annaler for Nordisk Oldkyndighed»; *A. T.* = »Antiqvarisk Tidskrift»; *Årb.* = »Årböger for Nord. Oldkynd. og Historie»; alla dessa utgifna i Köpenhamn.

A. T. f. Sc. = »Antiqvarisk Tidskrift för Sverige»; *N. Årsb.* = »Årsberetning af Foren. til Norske Fortidsmindesmerkers Bevaring».

A. eller *Atlas* = »Atlas for Nordisk Oldkyndighed.

B. = Boye »Oplysende Fortegnelse»; ziffran = N:r.

E. Th. E. Nyd. och *E. Krag.* = »Thorsbjerg», »Nydam» och »Kragehul Mosefund», af Engelhardt.

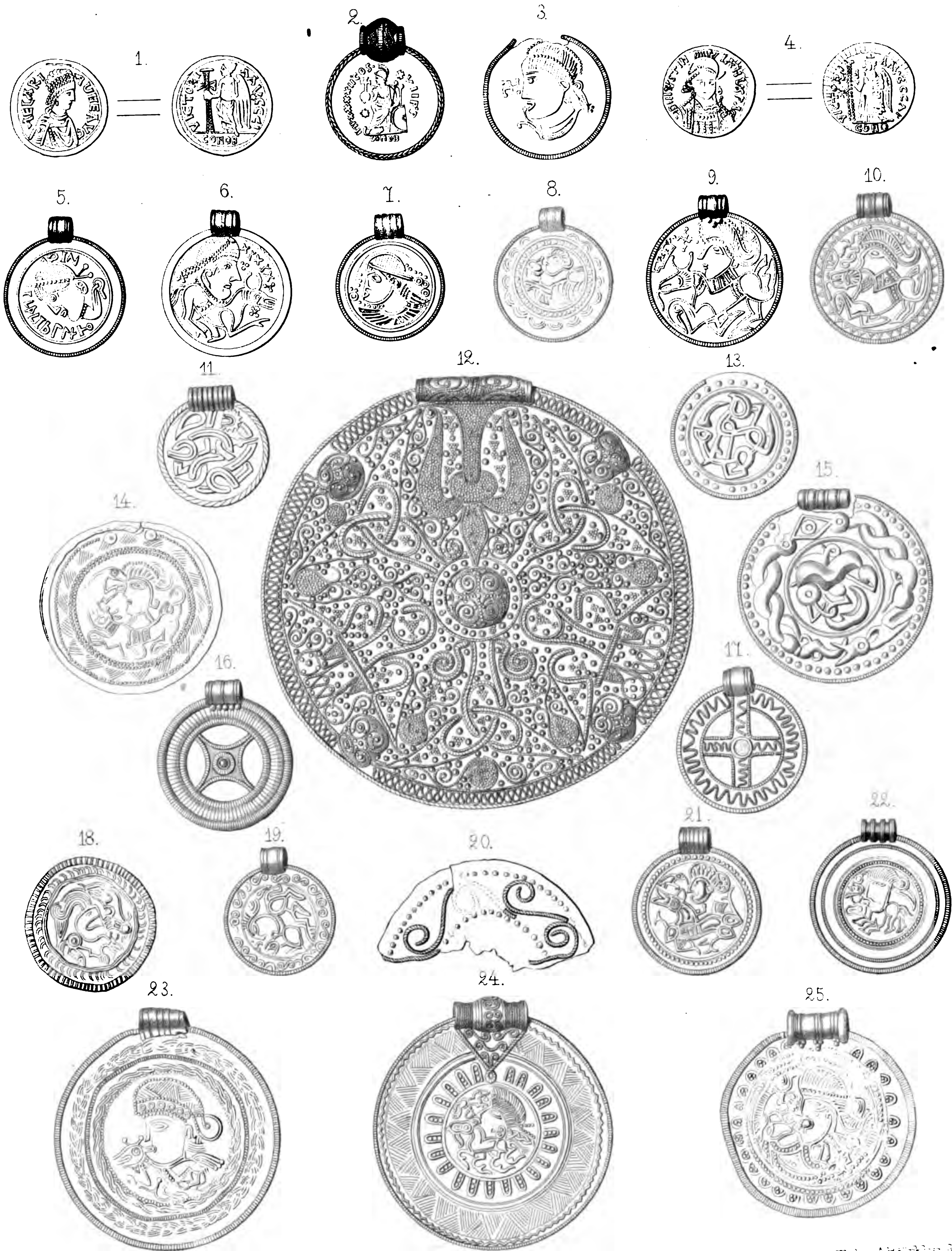
»*Fynd*» hänvisar till fyndförteckningen i detta arbete; *Lilj.* »*Fynd*» = Liljegren, »Fynd i Svensk jord» i Vitterh. H. och Ant. Akad:s Handl., 13 Delen.

N. = Nicolaysen, »Norske Fornlevninger».

W. = Worsaae »Nord. Oldsager» (Köpenhamn 1859); ziffran utvisar Nummern.

En fullständigare uppgift på använda förkortningar kommer att åtfölja sista häftet.

PL.1.

Herr Professoren och Commendeuren m. m. Sv. Nilsson
med vördnad
från Förf.

FRÅN JERNÅLDERN.

AF

OSCAR MONTELIUS.

FIGURERNA TECKNADE OCH LITOGRAFIERADE

af C. F. LINDBERG.

ANDRA HÄFTET.

STOCKHOLM
IWAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI
1869.

FRÅN JERNÅLDERN.

AF

OSCAR MONTELIUS.

FIGURERNA TECKNADE OCH LITOGRAFIERADE

af C. F. LINDBERG.

ANDRA HÄFTET.

STOCKHOLM
IWAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI
1869.

II. Bracteates of gold or bronze.

Norway.

245. Locality unknown. 1 *gold bracteate* (D); fig. Pl. 1 f. 15. [B. M. 1887. — Rygh.]

246. Probably found in Norway; locality unknown. The following things are said to have been found together in a tumulus: *a*) 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 187 [B. 496]. — *b*) 4 quite similar, small *bracteates* or pendant ornaments of *gold*-wires; fig. A. 210 [B. 562—5]. — *c*) 2 simple *golden finger-rings* [B. 688, 689]. [K. M. 8000—8003. — A. T. 1844: 132; B. 496.]

247. Probably found in Norway; locality unknown: 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 95. [K. M. 8651, formerly in K. Mönt S. — B. 419.]

248. Probably found in Norway; locality unknown: 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 140. Struck from the same die as No. 256, found at Hauge, N. Bergenhus Amt. [K. M. 8675, formerly in K. Mönt S. — B. 455.]

249. Probably found in Norway; locality unknown: 1 *gold bracteate* (C?) with runes; fig. A. 141; St. 48. [K. M. 8677, formerly in K. Mönt S. — B. 456.]

Nordre Throndhjems Amt.

250. In a great tumulus at Dalum, Sparboen Pgd, a chamber of raised stones was discovered, in Nov., 1868. That chamber — being 3.15 m. (5 Alen) long, c. 80 ctm. ($1^1/_4$ Alen) high and c. 80 ctm. broad — contained: *a*) 2 *gold bracteates*, struck from the same die, (C); fig. Pl. 3 f. 21. Each of them weighs 2.63 gr. (46 æs). — *b*) 1 *gold bracteate* (C); fig. Pl. 3 f. 26. W:t 2.0 gr. (35 æs). — *c*) 1 *spiral ring* of *gold*, 2 circuits; both ends entire. Diam. 20 m.m.; Th. 3.75 m.m. W:t 14.85 gr. (1 L. 4 æs); F:ness 87.5 %. — *d*) 1 large and beautiful, bow-shaped *fibula* of *silver* (figured, half size, Pl. 5 f. 2), richly gilt, ornamented with niello and 11 blue glasses, 5 of which now are lost. The fibula is cast in three parts: the two plates and the bow; the latter being, on the back, rivetted to the two others. The pin, probably of silver, is lost. — *e*) A smaller, bow-shaped *fibula* of *silver;* L. 52 m.m. (2"). — *f*) The lower part of another similar *silver-fibula*, once c. 52 m.m. long. — *g*) Several *ornaments* for dress, of *silver* gilt, decorated in the same manner as the large fibula. — *h*) A part of a small bow-shaped *fibula* of *bronze*, without ornaments. — *i*) Remains of a sheathed *iron sword*. — *k*) A broken *iron knife* with its *wooden shaft*, plated with silver, and — *l*) Some fragments of iron and bronze. Outside of the chamber were found in the tumulus: — *m*) 1 small *spear-head* of *iron*. — *n*) 1 *iron umbo* and the *handle* of a *shield*. — *o*) The blade of a very small *sickle* of *iron*. *Bones* were found both in the chamber and outside of it; I dont know, whether they were burnt or no. Some horse-teeth also are said to have been found in the chamber. Prof. Rygh informs me, that all the iron pieces are of forms known from the Early Iron Age. [Chr. M. 4565—4568. — Rygh.]

251. In the isle of Inderöen was found, in 1842: 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 185. [Thr. M. — N. 644.]

252. In Borgsåsen or Björåsen, Levanger Pgd, were found, in 1858, in gravel and sand, at the depth of 1.8 m. (3 Alen), under some small slabs of stone: *a*) 1 round *bronze bracteate*, not open-worked; fig. Pl. 9 f. 2. Diam. 28 m.m. — *b*) 1 open-worked *bronze bracteate;* fig. Pl. 9 f. 3. — *c*) 3 open-worked *silver bracteates*, quite similar to each other; fig. Pl. 9 f. 4. — *d*) 3 *oval* shell-shaped *brooches* of *bronze* gilt (= W. 419—422). — *e*) Fragments of a pair of *bronze scales* and a brass *box*, wherein the scales were kept; much as N. Årsb. 1867 Pl. V f. 50 a—d. — *f*) Several round and oblong *beads* of white and red *glass*. — *g*) Some few human *bones* and small portions of *wood*. [Thr. M. XX. — N. 630; Rygh.]

Söndre Throndhjems Amt.

253. In a tumulus at Römul, Melhus Pgd, were found, before 1824: *a*) 1 *gold bracteate* (C), fig. A. 104. — *b*) 6 *gold bracteates*, struck from the same die, (C), fig. A. 105. It is uncertain, whether the silver chain engraved ibidem was found together with the bracteates, or was a recent work. Lady Bjelke bought this neck-lace, and bore it often as an ornament, but lost it on a journey in Germany. [N. 588; Sjöborg »Saml.» 2: 122.]

Nordre Bergenhus Amt.

254. At Hove, in the parish of Hove, Vik Pgd, the following things were found, in Sept., 1831, in a small tumulus of earth, sand and stones. Under a flat stone lying upon other stones (= in a stone-cist) were discovered, near an almost mouldered *pot* of *birch-bark: a*) 1 *gold bracteate* (A) with figures on both sides and imitation of Roman letters; fig. A. 14. W:t 20.565 gr. (1 L. 1 kv. 2½ örk.); — *b*) through the loop of this bracteate a *chain* of *silver* went, at the end of which was a silver ring, c. 12 m.m. in Diam. — *c*) 1 unknown piece of *silver*. — *d*) 1 broken *sword* of *iron*. — *e*) Fragments of an *iron spear-head*, — *f*) of an *urn* of pottery. — *g*) 1 *bone*. [*b* and *c* were soon melted down. The other things are in B. M., No. 1875. — Urda 1: 181, 2; Pl. 7 f. 14. N. 478.]

In this tumulus were also found, in 1831: *h*) Fragments of an *iron sword*, — *i*) of an *iron spear-head*, — *k*) of an *umbo* (?) of *iron*, — *l*) of a pair of *iron shears*, = W. 363. — *m*) 1 part of a circular ornament of *silver*. [B. M. 1315—9. — Urda 1: 300. N. 478.]

255. In Sogndal Pgd was found in a field, in April, 1861: 1 *gold bracteate* (C), with runes; fig. St. 41, b. [B. M. 1885. — St. p. 546.]

256. In a round tumulus at Hauge, in the parish of Fortun, Lyster Pgd, was found under a flat stone, some years before 1830: *a*) 1 *kettle* of *bronze* with moveable handle; fig. Pl. 8 f. 9. Diam. of the mouth 27.45 ctm.; H. 17 ctm. — In this kettle lay: *b*) *burnt bones* and *ashes*, amidst which was discovered — *c*) 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 140; W:t 2.63 gr. (46 æs). Struck from the same die as No. 248, probably also found in Norway. [B. M. 317, 1884. — Urda 1: 194. N. 455.]

Söndre Bergenhus Amt.

257. In a tumulus at Midt-Mjelde, Haus (or Haugs) Pgd, was found, in 1827, in a stone-cist: *a*) 1 *gold bracteate* (A) with figures on both sides and barbarian imitation of Roman

letters; fig. A. 15; W:t 17.70 gr. (310 æs). It is said, that fragments of an *urn* and *ashes* were found in the same tumulus. [B. M. 1876. — Urda 1: 193; Pl. 7 f. 13. N. 406.]

258. In a stream in the parish of **Ænes**, Kvinnhered Pgd, was found (in 1848): 1 *gold bracteate.* [B. M. — N. 811. Skirner 1848 p. 17.]

Stavangers Amt.

259. At **Selvik**, in the parish of Hôle, were found in cultivating a field for the first time, under the root of an old birch (in 1846): *a*) 1 *gold bracteate* (B or C), fig. Pl. 1 f. 25; W:t 9.48 gr. (2 kv. 38 æs). [No. 1324.] — *b*) 1 *gold bracteate* (C), fig. Pl. 3 f. 1; W:t 2.23 gr. (39 æs). [No. 1325.] — *c*) 1 *gold bracteate* (D), fig. Pl. 3 f. 7; W:t 4.11 gr. (1 kv. 8 æs). [No. 1326.] — *d*) 1 *gold bracteate* (D or F), fig. A. 241, c; W:t 2.855 gr. (50 æs). [No. 1327.] — *e*) 1 *gold bracteate* (D), fig. Pl. 3 f. 9; W:t 2.80 gr. (49 æs). [No. 1328.] — *f*) 1 *gold bracteate* (D), fig. Pl. 3 f. 2; W:t 1.83 gr. (32 æs). [No. 1329.] — *g—i*) 3 *golden spiral rings: g*) is of a little more than 2 circuits; both ends entire. Diam. 15 m.m.; Th. 5 m.m. W:t 31.65 gr. (2 L. 42 æs). [No. 1330.] — *h*) is of a little less than 2 circuits; both ends entire. Diam. 15 m.m.; Th. 4 m.m. W:t 21.36 gr. (1 L. 1 kv. 54 æs). [No. 1331.] — *i*) is of 2 circuits; Diam. 18 m.m.; Th. 5 m.m. W:t 35.60 gr. (2 L. 1 kv. 49 æs); one end cut off. [No. 1332.] — *k*) 4 small fragments of *golden ring-money;* weighing together 24.45 gr. (1 L. 2 kv. 44 æs). — *l*) Fragments of 2 *oval* shell-shaped *brooches* of *bronze*, with two plates, = W. 421, 422. [Chr. M. 1324—1332. — N. 322.]

260. At **Malde,** Håland Pgd, the following things were found, in August, 1868, in breaking off an old heap of stones, — c. 70 m. (30—40 famnar) long, 3 m. broad and 0.6 m. high, — being after the finder's supposition the remains of an old fence. The antiquities lay in the earth under the stones: *a—h*) 13 *gold bracteates;* viz. *a*) 1 *gold bracteate* (C), fig. Pl. 3 f. 20; W:t 16.795 gr. (1 L. 38 æs). [No. 4523.] — *b*) 1 *gold bracteate* (D), fig. Pl. 3 f. 6; W:t 6.97 gr. (1 kv. 58 æs). [No. 4524.] — *c*) 1 *gold bracteate* (D), fig. Pl. 3 f. 12; W:t 2.68 gr. (47 æs). [No. 4525.] — *d*) 1 *gold bracteate* (C), fig. Pl. 3 f. 22; W:t 2.97 gr. (52 æs). [No. 4526.] — *e*) 1 *gold bracteate* (C?), fig. Pl. 3 f. 25; W:t 3.255 gr. (57 æs). [No. 4527.] — *f*) 1 *gold bracteate* (C), fig. Pl. 3 f. 5; W:t 2.855 gr. (50 æs). [No. 4528.] — *g*) 5 *gold bracteates*, struck from the same die, (D); fig. Pl. 3 f. 11; W:t varying from 3.88 gr. (1 kv. 4 æs) to 4.51 gr. (1 kv. 15 æs). [No. 4529—33.] — *h*) 2 incomplete *gold bracteates*, struck from the same die, (D); fig. Pl. 3 f. 14. [No. 4534—5.] — *i—q*) 8 *spiral rings of gold;* viz. *i*) 1 flat spiral ring of gold, 2⅔ circuits, cut off at one end; exterior Diam. 58.8—17.44 m.m.; W:t 57.06 gr. (3 L. 3 kv. 39 æs). Fig. Pl. 9 f. 8. [No. 4537.] This ring is probably the *decoration* of the upper part of a *scabbard;* it is quite similar to two rings found at Övre Töyen; see No. 279. — *k*) 1 gold spiral ring, both ends entire; a little more than 3 circuits. W:t 47.645 gr. (3 L. 1 kv. 2 æs). Diam. 20 m.m.; Th. 4.25 m.m. [No. 4538.] — *l*) 1 very thick gold spiral ring, a little more than 2 circuits; cut off at one end. Diam. 21 m.m.; Th. 5.8 m.m. W:t 53.015 gr. (3 L. 2½ kv.). [No. 4539.] — *m*) 1 gold spiral ring, 2½ circuits; both ends entire. Diam. 14 m.m.; Th. 4.5 m.m. W:t 25.51 gr. (1 L. 3¼ kv.). [No. 4540.] — *n*) 2¾ circuits; both ends entire. Diam. 16 m.m.; Th. 4 m.m. W:t 21.42 gr. (1 L. 1 kv. 55 æs). [No. 4541.] — *o*) 1¾ circuit; both ends entire. Diam. 11 m.m.; Th. 5 m.m. W:t 14.76 gr. (1 L. 2 5/16 æs). [No. 4542.] — *p*) very small and thin; 2⅓ circuits. Diam. 8 m.m.; Th. 1.25 m.m. W:t 1.71 gr. (30 æs). [No. 4543.] — *q*) 2 fragments of gold

spirals, bent and clasped together. Th. 2.25 m.m. Weigh together 6.68 gr. (1 kv. 53 æs). [No. 4544.] — *r*) 5 *beads* of *gold plates*, almost globular; a rifled border around the mouth, without other ornaments. Fig. Pl. 8 f. 14. Diam. 10.9 m.m.; L. 8.7 m.m. Total W:t 6.68 gr. (1 kv. 53 æs). [No. 4536.] — *s*) Small fragments of the bracteates Nos. 4534—5 and of spiral rings, weighing together 1.83 gr. (½ kv.). — *a*) and *b*) contain c. 92 % gold; *c*—*k*) c. 83 %; *l*—*r*) c. 75 %. Total W:t 305.3 gr. (20⅞ Lod). [Chr. M. 4523—4544. — Rygh.]

261. At **Riofve** (or Rjodr), in the parish of Sole, Håland Pgd, is said to be found in a tumulus, at the depth of 1 m. (in 1855): 1 *gold bracteate* (C?), fig. Pl. 3 f. 17; W:t 2.91 gr. (51 æs). [Chr. M. 2022. — N. 310.]

262.[1]) At **Garpestad,** in the parish of Thime, Ly Pgd, the following things were found in a tumulus, c. 200 m. from the houses, in 1863; the tumulus was already a little excavated: *a*) 1 *gold bracteate* (C); fig. Pl. 1 f. 8. — *b*) 1 broad *fibula* of *silver* gilt, fig. Pl. 5 f. 11. — *c*) 1 cylindrical *button* of *silver* gilt, similar to the buttons found at Giske and Uteide (N. 531, 686). — *d*) 1 small *ring* of *metal.* — *e*) 1 blue *bead* of *glass* with red and white ornaments. [B. M. 1781—1784, 1877. — N. 787. The bracteate was not yet registered, when Mr Nicolaysen copied the Catalogue for his »Norske Fornl.».]

263. In a tumulus at **Vest-Ly,** in the parish of Thime, Ly Pgd, the following things were found, in August, 1866, in a stone-chamber, near 4 m. long, 1.2 m. broad and high, covered with flat stones: *a*) 1 *gold bracteate* (B); fig. Pl. 1 f. 7. — *b*) 1 broken *glass drinking-vessel,* almost cylindrical, with a foot; fig. Pl. 8 f. 8. H. 218 m.m.; Diam. of the mouth 124 m.m., of the bottom 39.2 m.m. The foot is 33 m.m. in Diam. and 6.5 m.m. thick. A similar glass in Akerman »Index» Pl. 14 f. 12; see also W. 312. — *c*) Fragments of 1 *urn* of *clay,* — and *d*) fragments of 1 *sword* of *iron.* [The bracteate and the glass in B. M., Nos. 1849, 1850. — N. Årsb. 1866: 81.]

264. In a tumulus at **Vigrestad,** in the parish of Varhaug, Hå Pgd, were found, in 1863: *a*) 1 *gold bracteate* (C?); fig. Pl. 3 f. 13; W:t 3.14 gr. (55 æs). — *b*) 1 open *finger ring* of *electrum,* without ornaments; F:ness c. 33 %. — *c*) 1 *spindle-whirl* of *potstone,* turned and polished; with concentric circles. Fig. Pl. 9 f. 10. — *d*) 1 *spindle-whirl* of burnt *clay.* — *e*) 1 broken *hook* of *silver,* = E. Nyd. Pl. V f. 1. Small remains of *cloth* adhere to it. — *f*) Fragments of 2 *earthen urns,* one very thick without ornaments; the other thinner with beautiful line-ornaments, probably of the same form as N. Årsb. 1867 Pl. 1 f. 8. — *g*) Some inconsiderable *bronze fragments.* — *h*) Some *isinglass-stones.* Prof. Rygh informs me, that isinglass-stones are also found in some other Norwegian graves from the Early Iron Age. [Chr. M. 3201, 3202, 3292—3295. — N. 787.]

265. At **Kydland,** in the parish of Varhaug, Hå Pgd, was found (in 1850): 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 242, e; W:t 8.40 gr. (2 kv. 19 æs). The border and the loop are lost. [Chr. M. 1628. — N. 295.]

266. At **Opstad,** in the parish of Nærbö, Hå Pgd, were found while cutting turf, at the depth of c. 21 ctm., in May, 1835: *a*) 1 *gold bracteate* (C), fig. Pl. 3 f. 18; W:t 3.48 gr. (61 æs). — *b*) 1 *gold bracteate* (D or F), fig. A. 242, b (the border is entire); W:t 6.28 gr. (1 kv. 46 æs). [Chr. M. 714, 715. — N. 294.]

[1]) Prof. Rygh has informed me, that the bronze piece B. M. 1531 (N. 308), found at Sole, is not a bracteate.

267. At **Årstad,** in the parish of Ekersund, were found in a mound of stones (»urd») under a large stone, in 1836: *a)* 1 *gold bracteate* (D), fig. A. 242, d; W:t 2.23 gr. (39 æs). [No. 760.] — *b)* 1500 *silver coins;* all, except some few older, from the 10:th and 11:th century. Most are Anglo-Saxon and German coins; the others Bohemian, French and Swedish; 1 Danish and fragments of Cufic coins. — *c)* C. 30 round and 12 square *plates* of silver (= coins not yet minted); the former are of equal size as the Danish coin. — *d)* 1 round *brooch* of silver, ornamented with interlaced patterns, c. 52 m.m. in Diam.; fig. Urda 1: Pl. 13 f. 108. — *e)* 1 *armilla* of a simple *silver* wire. — *f) Fragments* of several ornaments, twisted threads, plates and bars. — *b—f)* are of *silver* and weigh together 2146.22 gr. (146 L. 3 kv.). [Chr. M. 760—762; the coins in Chr. Mynt S. — Two latin Programs for the University by Prof. C. A. Holmboe 1836 $^{10}/_{11}$ and 1837 $^{26}/_{1}$. Urda 1: 329; N. 290.]

Listers and Mandals Amt.

268. In a tumulus close by the church of **Vanse** some »urns» were found many years before 1821, and digging deeper were found, in the same year: *a)* 1 *gold bracteate* (C), fig. A. 143; W:t 3.14 gr. (55 æs). — *b)* Some small *ornaments* of thin *gold* plates. — *c)* Some *ornaments* of cast *silver*, a little gilt. — *d)* 1 little *stone* girdled with *copper;* probably an oval whetstone = W. 343. Such a stone with copper-band see AnO. 1836—7 Pl. IV f. 15. — *e)* 1 *brooch.* — *f)* Some *arrow-heads* of *iron.* — *g)* 1 great *sword* of *iron.* — *h)* 1 broken *drinking-glass,* — and *i)* fragments of *earthen vessels,* in which seems to have been *ashes* (not burnt bones). [Chr. M. 687. — N. 278.]

269. In a great tumulus at **Berge,** the parish of Å, Lyngdal Pgd, were found in 1863: *a)* 1 *gold bracteate* (C); fig. Pl. 3 f. 23; W:t 2.855 gr. (50 æs). — *b)* 1 *whet-stone,* — and *c)* remains of a splendid *belt* with gilt ornaments, which were so mouldered that they fell asunder, in taking up. [Chr. M. 3325. — N. 782.]

Nedenes Amt.

270. At **Nomeland** (Naumuland), in Valle Pgd, were found (in 1851), »in the earth, probably in the remains of a tumulus, where 2 *oval brooches* and other ornaments earlier had been found»: *a)* 1 *bronze bracteate,* open-worked, = A. 244. — *b)* 1 similar, round *bronze bracteate,* open-worked. — *c)* 1 lozenge-shaped *bronze bracteate* with indistinct figures. — *d)* 1 ring-shaped pendant *ornament* of *bronze.* — *e)* 1 flat, similar *ornament* of *silver,* stamped with small circles; the same form as one found at Vålse and engraved AnO. 1842—3 Pl. 2 f. 16. — *f)* Some very injured *weigths* = W. 462; one of them is of iron covered with bronze; the others of bronze. — *g)* Very injured remains of a little *chain;* the links formed by spirals of *bronze* thread. — *h) Beads* of glass, amber, crystal and pot-stone. — *i)* 1 bit of a *crystal* with its natural surfaces, — and *k)* 1 fragment of a small *cylinder* of a thin *bronze* plate, 6 m.m. in Diam.; it seems to be filled with *silk,* in the midst of which a fine round *iron-wire* (a sewing-needle?) peeps out. [Chr. M. 1671—2. — N. 264.]

271. At **Nes,** in the parish of Bygland, were found on the shore of the firth, in 1833: *a)* 1 small *gold bracteate* (H), with filigree-ornaments, and a loop. Diam. 14 m.m. W:t 2.227 gr. (39 æs). [No. 668.] — *b)* Another little pendant *ornament* of *gold* stamped with small points;

similar to the silver ornament fig. AnO. 1842—3 Pl. 2 f. 16 (without the twisted ring), that is found at Vålse, Falster. W:t 1.37 gr. (24 æs). [No. 669.] — *c—x*) 24 *gold spiral rings*, viz.: *c*) 2⅛ circuits; entire. Diam. 12 m.m.; Th. 5 m.m. W:t 21.71 gr. (1 L. 1 kv. 60 æs). [No. 670.] — *d*) 2¼ circuits; entire. Diam. 12 m.m.; Th. 4 m.m. W:t 14.80 gr. (1 L. 3 æs). [No. 671.] — *e*) 1⅓ circuit; seems to be entire. Diam. 10 m.m.; Th. 4 m.m. W:t 10.85 gr. (2 kv. 62 æs). [No. 672.] — *f*) 2 circuits; entire. Diam. 9 m.m.; Th. 3.5 m.m. W:t 7.97 gr. (2 kv. 11½ æs). [No. 673.] — *g*) 3 circuits; entire. Diam. 6 m.m.; Th. 3 m.m. W:t 7.88 gr. (2 kv. 10 æs). [No. 674.] — *h*) 1⅔ circuit; one end seems to be cut off. Diam. 7 m.m.; Th. 3 m.m. W:t 4.68 gr. (1 kv. 18 æs). [No. 675.] — *i*) 2 circuits; entire. Diam. 8 m.m.; Th. 2.5 m.m. W:t 4.43 gr. (1 kv. 13½ æs). [No. 676.] — *k*) 4 circuits; entire. Diam. 4.5 m.m.; Th. 2 m.m. W:t 2.455 gr. (43 æs). [No. 677.] — *l*) 2⅞ circuits; entire. Diam. 4 m.m.; Th. 2 m.m. W:t 2.34 gr. (41 æs). [No. 678.] — *m*) 1½ circuit; entire. W:t 2.28 gr. (40 æs). [No. 679.] — *n*) 1¾ circuit; entire. W:t 2.11 gr. (37 æs). [No. 680.] — *o*) 4½ circuits; entire. W:t 1.83 gr. (32 æs). [No. 681.] — *p*) 2 spiral rings, 4 and 1¾ circuits; joined by a thin, bent gold thread. Total W:t 6.40 gr. (1 kv. 48 æs). [No. 682.] — *q*) 1 small spiral ring, 2 circuits; on which hang 2 yet smaller spirals, 1¾ and 1¼ circuit, and a small ring similar to the rifled borders of the bracteates (Diam. 4—5 m.m.). Total W:t 3.37 gr. (59 æs). [No. 683.] — *r*) W:t 47.59 gr. (3 L. 1 kv. 1 æs). — *s*) W:t 15.88 gr. (1 L. 22 æs). — *t*) W:t 8.05 gr. (2 kv. 13 æs). — *u*) W:t 4.68 gr. (1 kv. 18 æs). — *v*) W:t 2.74 gr. (48 æs). — *w*) W:t 2.06 gr. (36 æs). — *x*) W:t 0.80 gr. (14 æs). — The thickness of *m—q*) is less than 2 m.m.; 4 of the rings *r—x*) are 2 m.m. thick, or less. — *y*) At least 9 fragments of such rings. — *z*) 5 globular *beads* of *gold plates*, = Pl. 8 f. 14. [No. 667.]. — *aa*) 1 almost globular bead of gold; massive, except the hole; no rifled border. [No. 667.]. [*a—q*) and *z—aa*) are in Chr. M., Nos. 667—683; *r—y*) in Chr. Mynt S. — N. 253; Rygh.]

272. In a large tumulus at Skedemo, in the parish of Vegardsheien, Gjerestad Pgd, *burnt bones* and the following things were found; the tumulus consisted of earth, with some few great stones dispersed here and there: *a*) 1 *bronze bracteate* with a drake; not pierced. The face has been gilt. Fig. N. Årsb. 1866 s. 97 f. 7. — *b*) Another *bronze bracteate*, pierced; with some indistinct figures. The fore-side has been gilt. Fig. N. Årsb. 1866 s. 97 f. 8. — *c*) 1 *bronze buckle*, fig. N. Årsb. 1866 s. 96 f. 6. The pin of iron has perished. The fore-side gilt. A similar buckle is found at Stokke Prestegård, Jarlsbergs Amt, [N. 770]. — *d*) 1 *weight* of *iron* covered with a thin *bronze* plate, = W. 462. On the two flat sides is a mark as on the weight described by Prof. Holmboe in »Christiania Videnskabs-Selskabs Forh.» 1864 s. 173 *e* No. 7, but with 3 (not 4) arms. W:t *now* 21.93 gr. (384 æs), a considerable part being destroyed by rust. — *e*) 19 *beads* of *glass* of different form, colour and size; amongst them 1 extraordinarily beautiful cylindrical bead of mosaik, some double and simple small beads of white glass, in which thin leaves of gold or silver are cast (see E. Th. s. 22; such beads are often found in Norway), — and *f*) some rusty fragments of an *iron axe*(?). [Chr. M. 3922—5. — N. Årsb. 1866 s. 96, 97.]

Bratsbergs Amt.

273. At Simones, in the parish of Hiterdal, were found in ploughing, in 1828: *a*) 1 *gold bracteate* (B); fig. A. 131. — *b*) 1 *gold bracteate* (C); fig. Urda 1: Pl. 9 f. 14. — *c*) 1

gold bracteate (D); fig. A. 186. — *d*) 1 *gold bracteate* (D?); fig. A. 201. — *e*) 1 *gold bracteate* (D?); fig. A. 202. — *f*) 1 ringshaped *gold bracteate* with a cross in the midst; fig. A. 211. — *g*) 1 similar *gold bracteate;* fig. A. 212. [B. M. 1878—83 and 1886. — Urda 1: 297 and Pl. IX. AnO. 1855: 317. N. 218.]

274. In **Nedre Thelemarkens Fogderi** are found in a tumulus, many years ago: *a*) 1 *gold bracteate*, the midst of which is a barbarian imitation of a Roman coin (probably of Honorius); fig. A. 5. W:t 27.42 gr. (1 L. 3½ kv.). [B. 285.] — *b*) 1 broad *finger-ring* of *gold*, ornamented with 6 elevated bands; fig. W. 436. W:t 34.71 gr. (2 L. 1½ kv.). [B. 663.] — *c*) 1 broad *golden finger-ring*, of similar form. [B. 669.] — *d*) Other precious antiquities of *gold*, »*coins*», and some small *beads* of *glass*. [K. M. 8512, 8528, 8529. — A. T. 1845: 217. B. 285, 663; N. 215.]

Prof. Rygh informs me, that these things, in his opinion, may be the same as the antiquities found at **Gunheim,** in the parish of Nes, Saude Pgd, Bratsbergs Amt, about the year 1780 (see N. 215). They can not well be identical with the antiquities found at **Stenstad,** as Nicolaysen (p. 216) believes, because no bracteate is said to be found there (see AnO. 1856: 183).

Prof. Rygh adds, that a part rests of the once very great tumulus, in which these things probably are found. In digging here, the present possessor of Gunheim found a couch of *charcoal* and *ashes* spread over the whole basis of the tumulus, on the natural surface of the ground. In this couch lay fragments of *earthen urns*, of a *glass vessel*, small bits of *bronze* pieces, *beads* of *glass* and *amber*, some *spindle-whirls* of *stone* and a bit of a small *silver fibula* (»spænde») from the Early Iron Age. This fibula and some of the beads are now in Chr. M.

Jarlsbergs and Laurviks Amt.

275. At **Haugene,** in Sandehered Pgd, was found (in 1850): 1 *gold bracteate* (C?), fig. A. 241, b. W:t 2.51 gr. (44 æs). [Chr. M. 1612. — N. 198.]

Buskeruds Amt.

276. At **Nedre Hoen,** in the parish of Haug, Eker Pgd, the following precious things were found in digging in a marshy bog close by the houses, 12:th August, 1834; they lay c. 1 m. under the surface, and seemed to have been wrapped up in a *cloth: a—d*) 4 *Byzantine gold-coins*, viz.: *a*) 1 coin of Valens (A. D. 364—378). — *b*) 1 coin probably of Tiberius Constantinus (A. D. 578—582) or Mauricius Tiberius (A. D. 582—602). — *c*) 1 coin probably of Constantinus V Copronymus (A. D. 741—775). — *d*) 1 coin of Michael III (A. D. 842—867). — *e—g*) 5 *French coins*, viz.: *e*) 3 *gold* coins of Lewis the Debonair (A. D. 814—840). — *f*) 1 gilt *silver* coin of Pipin, the son of Lewis the Debonair, King of Aquitania. — *g*) 1 gilt *silver* coin of the Emperor Hlotar (A. D. 817—855). — *h*) 1 gilt *silver coin* of Vulfred, Archbishop of Canterbury (A. D. 803—829). — *i—p*) 9 *Cufic, Abbasidic coins*, viz.: *i*) 1 *gold* coin of the Chalif Mansur, of the year 769. — *k*) 1 *gold* coin of the Chalif Medhi, of the year 778—9. — *l*) 3 *gold* coins of the Chalif Harun-al-Raschid, of the years 796—7, 798—9 and 800; one of them is engraved in Holmboe, »Descriptio» f. 8. — *m*) 1 *gold* coin of Amin, the son of the precedent, of the year 798—9. — *n*) 1 *gold* coin of the Chalif Motevakkel, of

the year 848—9; fig. in Holmboe, l. c. f. 9. — *o*) 1 *gold* coin similar to *i*), worn. — *p*) 1 *silver* coin, almost effaced. — All these coins have *loops* of the same metal as the coins. — *q*) 1 *brooch* of *gold* with barbarian imitation of a coin of the Emperor Lewis (the Debonair?); fig. A. 29. See AnO. 1855: 290. — *r*) Some round flat *gold bracteates* (H), four of which are engraved in Holmboe, l. c. f. 14, 15; A. 208; and in this work Pl. 3 f. 4, 10. — *s*) Some round convex *pendant ornaments* of *gold* with filigree-work; one of them engraved in Holmboe, l. c. f. 16. — *t*) 1 small *oval bracteate* of *gold* set with a cameo; fig. l. c. f. 19. — *u*) 1 quite similar *gold bracteate;* the stone is lost. — *v*) 1 round and convex *bracteate* of *silver* gilt, set with verroterie cloisonnée; fig. l. c. f. 24. — *w*) Some *square plates* of *silver* gilt with loops; dracontian patterns on the fore-side. Three of them are engraved l. c. f. 25—27. — *x*) 1 great *gold collar* twisted of 3 wires; engraved, half size, l. c. f. 1. W:t 1104.2 gr. (75$^1/_2$ L.). — *y*) 1 smaller *gold collar*, twisted of 6 wires; engraved, half size, l. c. f. 2. W:t 294.3 gr. (20$^3/_{16}$ L.). — *z*) 1 *gold bracelet*, twisted of 6 thick wires; engraved, half size, l. c. f. 3. W:t 407.6 gr. (27$^7/_8$ L.). — *aa*) 1 similar *gold bracelet*, twisted of 3 wires; engraved, half size, l. c. f. 4. W:t 303.5 gr. (20$^3/_4$ L.). — *bb*) 1 simple *gold bracelet* of a smooth wire; engraved, half size, l. c. f. 5. W:t 100.5 gr. (6$^7/_8$ L.). — *cc*) 1 precious *three-lobed brooch* of *gold;* engraved, full size, l. c. f. 6a. W:t 145.34 gr. (9$^5/_{16}$ L.). The pin of silver. — *dd*) 1 thick *round gold piece* with a double frame and the following legend + *K̅E̅ BO* || *HΘITωCω* || *ΔOYΛωI* || *OANN* (it is »*Κυριε βοηθι τῳ σῳ δουλῳ Ιοανν*»); two loops opposite to each other; the back is hollow. Diam. 21 m.m. Has certainly been a *reliquary*. Fig. l. o. f. 20. — *ee*) Some *beads* of *gold* plates; two of them are engraved l. c. f. 17, 18. — *ff*) 1 *serpent* of *gold*, rolled together; with a loop on the back; fig. l. c. f. 21. — *gg*) 1 *cylinder* of *gold* with two loops; fig. l. c. f. 22. — *hh*) 2 *gold finger-rings;* one of them is engraved l. c. f. 23. This ring is fixed into a small, simple *ring* of gold. — *ii*) 1 simple *silver ring*, upon which are strung 9 glass-beads and 8 small rifled rings of gold; fig. l. c. f. 28. — *kk*) Several other small *ornaments* of *gold;* three of them are engraved l. c. f. 29, 30 and 31. — *ll*) 100 *beads* of *glass* and *clay*. — Total W:t of the gold 2575.8 gr. (176$^1/_8$ L.). [Chr. M. 719—750. — Holmboe »Descriptio ornamentorum et nummorum in prædio Hoen repertorum» and »En mærkværdig Samling af Smykker —»— og Mynter —»— fundne på gården Hoen» (Christiania 1835); N. 160—162; »Fynd» Nos. 93, 235, 241 and 244.]

277. At **Hurum** (in old times Horheim), in the parish of Hole, was found (in 1832): 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 184. W:t 2.925 gr. ($^4/_5$ kv.). [Chr. M. 465. — N. 136.]

Kristians Amt.

278. In the earth under the altar of a wooden church in Fron Pgd was found, many years ago: 1 *gold bracteate*, representing a horseman fighting against 2 drakes; fig. A. 73. Boye (No. 400) names the church »Gusdal»; AnO. 1855: 300 »Guds-dal». Probably the bracteate was found in the church of »Lidstad», pulled down in the year 1787. [K. M. 8671, formerly in K. Mönt S. — N. 89. B. 400.]

Akershus Amt.

279. At **Övre Töyen,** in the parish of Löken, Höland Pgd, were found in a small earthen bank, 24 ctm. under the surface, in 1851: *a*) 4 *gold bracteates*, struck from the same

die, (C); fig. Pl. 3 f. 15. [No. 1792.] — *b*) 1 *gold bracteate* (C?); fig. Pl. 3 f. 24. [No. 1727.] — *c*) 8 *gold bracteates*, struck from the same die, (D); fig. Pl. 3 f. 8. One of them weighs 5.48 gr. (1½ kv.). [Nos. 1727 and 3898.] — *d*) 4 *cylindrical beads* of *gold* plates, ornamented as the loops of the bracteates, but a little worn; fig. Pl. 8 f. 15. L. 19.6 m.m. [No. 1727.] — *e*) 1 *oval spiral ring* of a round *gold* wire, of an equal thickness, without all ornaments; 2⅔ circuits. Probably the ornament of the upper part of a scabbard. W:t 93.40 gr. (6 L. 1 kv. 35 æs). L. 50 m.m.; Br. 11 m.m.; Th. 5 m.m. [No. 1793.] A quite similar piece is found at Malde, see »Fynd» No. 260 and Pl. 9 f. 8. — *f*) 1 *similar gold ring;* 1 circuit. W:t 21.31 gr. (1 L. 1 kv. 53 æs). L. 47 m.m.; Br. 12 m.m.; Th. 4 m.m. [No. 1794.] — *g*) 2 common *spiral rings* of *electrum*. Weigh together 81.35 gr. (5 9/16 L.). — *h*) In the same place is probably found a broad *finger ring* of *gold*, ornamented with elevated ribs; an usual form in Norway during the Early Iron Age. [One of the bracteates and *h*) are in the collection of Mr Lorange, at Fredrikshald; *g*) are probably melted down; the other pieces are in Chr. M., Nos. 1727, 1792—94 and 3898. — N. 49. N. Årsb. 1866: 90; Rygh.]

280. At »Bergerslökken» in **Christiania** was found, in 1844: 1 *gold bracteate* (C); fig. Pl. 3 f. 19. The loop is lost. W:t 2.97 gr. (52 æs). [Chr. M. 1145. — N. 26.]

Smålenenes Amt.

281. Near **Fredriksstad** was found, in 1834: 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 242, e; the loop is lost. W:t 2.03 gr. (35½ æs). [Chr. M. 648. — N. 15.]

282. In the same town was found in digging a well, before 1835: 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. A. 234, b; St. 40. W:t 3.20 gr. (56 æs). [Chr. M. 689. — N. 15.]

283. At **Sletner,** in the parish of Eidsberg, were found in digging in the same place, in 1859 and 1860: *a*) 1 *gold bracteate* (B); fig. in Rygh l. c. f. 10. W:t 3.255 gr. (57 æs). — *b*) 1 *gold bracteate* (B); fig. in Rygh f. 11. W:t 2.20 gr. (38½ æs). — *c*) 5 *gold bracteates*, struck from the same die, (C); fig. in Rygh f. 2. W:t 3.48—3.85 gr. (61—67½ æs). — *d*) 1 *gold bracteate* (C); fig. in Rygh f. 5. W:t 7.31 gr. (2 kv.). — *e*) 1 *gold bracteate* (C); fig. in Rygh f. 7. W:t 2.40 gr. (42 æs). — *f*) 1 *gold bracteate* (C); fig. in Rygh f. 8. W:t 2.97 gr. (52 æs). — *g*) 1 *gold bracteate* (C); fig. in Rygh f. 9. W:t 2.00 gr. (35 æs). — *h*) 1 *gold bracteate* (C?); fig. in Rygh f. 6. W:t 3.83 gr. (67 æs). — *i*) 3 *gold bracteates*, struck from the same die, (D); fig. in Rygh f. 3. The best preserved weighs 6.05 gr. (1 kv. 42 æs). — *k*) 2 *gold bracteates*, struck from the same die, (D); fig. in Rygh f. 4. W:t 3.71 gr. (65 æs). — *l*) 1 large *gold bracteate* (H), ornamented with filigree-work and set with 11 rough garnets, 4 of which now are fallen away; fig. Pl. 3 f. 3. Diam. 63 m.m. W:t 26.41 gr. (1 L. 3½ kv.). — *m*) 3 smaller *gold bracteates* (H), very similar to the precedent; each with 5 garnets. [Nos. 2472—4.] One of them [No. 2473] is engraved in »Ill. Nyhedsblad» 1861 p. 55 No. 103. No. 2472 is quite similar to this. Diam. 35 m.m. W:t 7.43—8.11 gr. (2 kv. 2 æs—2 kv. 14 æs). — *n*) 1 small bit of a *gold bracteate*, not struck from the same die as any one of the precedent. W:t 0.57 gr. (10 æs). — *o*) 1 broad precious *gold ornament of a sword's sheath* with filigree-work. H. 35 m.m.; Br. c. 50 m.m. W:t 78.04 gr. (5 L. 1 kv. 22 æs); F:ness 92—96 %. The foreside is fig. Pl. 8 f. 10. There is a square hole, 7 m.m. long and 5 m.m. broad, in the back close by the inferior border[1]. — *p*—*v*) 7 *spiral rings* of round *gold* wires, hanging together. Total weight

[1]) Seven other gold ornaments of this form are found in Scandinavia; in **Norway:** 1) In a cornfield in **Etne**

180.98 gr. ($12^3/_8$ L.): — *p*) 1 great, thick ring, thickest in the middle; c. 4 circuits; entire. One end is excavated and decorated with 3 beaded rings (see f. *a*). Diam. c. 19 m.m.; Th. 6 m.m. W:t 81.12 gr. (5 L. 2 kv. 12 æs); F:ness 96 %. — *q*) 1 quite similar ring; c. 4 circuits; entire. W:t 80.84 gr. (5 L. 2 kv. 7 æs); F:ness 96 %. — *r*) 1 smaller ring; Diam. 15 m.m.; Th. 2 m.m. W:t 11.6 gr. (3 kv. 11 æs). — *r*—*v*) $^1/_2$—4 circuits. — *s*—*v*) are 1—2 m.m. thick. — *s*) W:t 2.51 gr. (44 æs). — *t*) W:t 2.51 gr. (44 æs). — *u*) W:t 1.26 gr. (22 æs). — *v*) W:t 0.685 gr. (12 æs). — *w*) 1 *bead* formed of a *gold spiral,* $7^1/_2$ circuits; fig. Pl. 8 f. 16. W:t 11.1 gr. (3 kv. 2 æs); F:ness 96 %. *All pieces of gold;* weigh together 431.44 gr. ($29^1/_2$ L.). [Chr. M. 2468—2492. — »Norsk Illustreret Nyhedsblad» 1860, 1861; Rygh in »Videnskabernes Selskabs Forhandlinger for 1864»; N. 11.]

a.

284. At **Lille Skjör,** Eidsberg Pgd, was found in the earth, in the summer of 1867: 1 *gold bracteate* (C); fig. Pl. 3 f. 16. W:t 7.54 gr. (2 kv. 4 æs); F:ness c. 83 %. [Chr. M. 4068. — N. Årsb. 1867: 45.]

285. At **Böler,** Eidsberg Pgd, were found in a tumulus, some years ago: *a*) 1 *bowl* of *pot-stone,* filled with *burnt bones,* upon which lay — *b*) 1 *gold bracteate.* This piece was soon sold to an unknown person, but there is no doubt that it was a bracteate. [The urn is in the collection of Mr Lorange. — Rygh.]

Sweden.

286. Probably found in Sweden; before 1841; locality unknown: 1 *gold bracteate* (C); fig. Pl. 1 f. 14. Diam. 35 m.m. The loop is lost. Seems to be struck from the same die as A. 92 (Tjörkö, Blekinge; »Fynd» No. 353) and A. 223 (Skåne; »Fynd» No. 328). [Lunds M. — Lindfors »Om guldbracteater» p. 16 and f. 2.]

287. Probably found in Sweden; before 1863; locality unknown: 1 *gold bracteate,* representing an unknown animal (F); fig. Pl. 2 f. 17. Diam. 25 m.m. W:t 2.922 gr. [St. M. 3111. Bought from Mr Lundberg, of Göteborg.]

288. Probably found in Sweden; before 1864; locality unknown: 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 108. Struck from the same die as a bracteate found at Lilla Jored, Bohus län (»Fynd» No. 304). Diam. 26 m.m. W:t 3.07 gr. [St. M. 3299, formerly in the library of the Engeströms.]

---

or **Skoneviks** Pgd, S. Bergenhus Amt; fig. in N. Årsb. 1867 Pl. 2 f. 24. H. 26 m.m.; Br. 60—61; the opening 6.5 m.m. wide. W:t 61.7 gr. ($4^{33}/_{152}$ L.); F:ness 92 %. No other relics. [B. M. — N. Årsb. 1866: 69 and 1867: 66.] — 2) At **Ægge** in V. Slidre Pgd, Kristians Amt; a small buckle in the inferior border. No other relics. [Chr. M. 992. — N. 115; N. Årsb. 1867: 67.] — In **Sweden:** 3) At **Thureholm** in the parish of Trosa, Södermanland, in 1774; fig. Pl. 8 f. 13 a, b. H. 25 m.m.; Br. 54; the opening 3—4 m.m. wide. W:t 75.19 gr. Together with this piece were found many rings and ornaments of gold; the whole gold mass is said to have weighed 12325.3 gr. (29 ℔). Most of these pieces were soon melted down; now only exist: 1 great *collar* = W. 443 (stamped with ❦; W:t 985.35 gr.; the free ends are held together with 2 small gold rings), 2 *ornaments of a sword-hilt* (decorated as Pl. 8 f. 13), and 1 beautiful *square ornament for a belt* (?decorated with filigree-work. Br. 37 m.m.; L. now c. 105 m.m.; not entire). [St. M. 21, 28 and 29.] — 4) At **Backa,** in the parish of Lur, Bohus län; in a cornfield; fig. Pl. 8 f. 12. H. 16 m.m.; Br. 61; the opening c. 5 m.m. wide. W:t 25.73 gr.; F:ness 75.7 %. No other relics. [St. M. 783.] — 5) At **Mällby,** in the parish of Mällby (?), Vestergötland; fig. Pl. 8 f. 11. H. 17 m.m.; Br. 60; the opening c. 5 m.m. wide. W:t 20.03 gr.; F:ness c. 92 %. No other relics. [St. M. 437.] — In **Denmark:** 6) At **Oure,** in the parish of Oure, Gudme Hd, Svendborg Amt, in Fyn. Fig. in half size, W. 497. W:t 45.68 gr. (3 L. $^1/_2$ qv.). No other relics. [K. M. 4463. — B. 771.] — 7) At **Folby,** in the parish of Folby, Sabro Hd, Århus Amt, in N. Jylland. W:t 45.68 gr. (3 L. $^1/_2$ qv.). No other relics. [K. M. CLXXXIX. — B. 772.]

289. Probably found in Sweden; locality unknown: 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. A. 119; St. 35. Diam. 25—26 m.m. [AnO. 1855: 314. *Not* in St. M.; I don't know where it is kept up.]

290. Probably found in Sweden; locality unknown: 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. A. 132; St. 43. Struck from the same die as No. 291 and A. 133 (Skåne, »Fynd» No. 329; Slite, Gotland, »Fynd» No. 373; and Dalhem, Gotland, »Fynd» No. 380). Has been set with a triangular stone beneath the loop, which stone now is lost. Diam. 70—71 m.m. W:t 42.038 gr. ($12^5/_8$ ducats). [Ups. M.; was probably earlier in the collection of the celebrated antiquarian P. Tamm, of Dagsnäs.]

291. Probably found in Sweden; locality unknown: 1 *gold bracteate* (C) with runes; struck from the same die as No. 290. Without the surrounding ornaments. Diam. 28 m.m. W:t 5.1 gr. [Ups. M. — Stephens, l. c. p. 548.][1])

292. Probably found in Sweden; locality unknown: 1 very small *gold bracteate* (C); Diam. c. 15 m.m. [It was offered to St. M., in 1869, but not bought.]

Upland.

293. At **Jädra,** in the parish of Långtora, Lagunda Hd, were found, certainly together, (in 1841): *a)* 1 round *bronze bracteate,* perforated, = A. 244. Diam. 25 m.m. Has not been gilt. See »Fynd» No. 356. — *b)* 2 broken *oval,* shellshaped *brooches* of *bronze,* = W. 419—422. — *c)* 1 *ring-brooch* of *bronze,* = Pl. 9 f. 9. Diam. 53—59 m.m. — *d)* 14 *beads* of *glass, glass-mosaic, carneol* and *porcelain.* — *e)* 1 bent *iron sword,* = W. 494. L. c. 60 ctm. The point is gone. — *f)* Another *iron sword,* broken in four parts, at least. — *g)* 1 long, simple *spear-head* of *iron;* L. c. 42 ctm.; Br. 3.5 ctm. The blade has been more than 33 ctm. long; the point is gone. — *h)* 1 *iron arrow-head.* L. 64 m.m.; Br. 15 m.m. [St. M. 972.]

294. At **Tunalund,** in the parish of Hjelsta, Lagunda Hd, was found in ditching, in July, 1817: 1 *gold bracteate* (A) with figures on both sides and barbarian imitation of letters on the *Obv.*; fig. A. 17. Diam. 38 m.m. W:t 19.265 gr. F:ness c. 96 %. [St. M. 420. — Iduna 7: 179; Lilj. »Fynd» No. 428. AnO. 1855: 286, where it is said erroneously, that the bracteate is found near Trollhättan.]

Södermanland.

295. At **Silleby Mellangården,** in the parish of Vester-Ljung, Hölebo Hd, was found, in 1807: 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 229. Diam. 50 m.m. W:t 17.125 gr. [St. M. 389. — Lilj. »Fynd» No. 346.]

296. At **Söderby,** in the parish of Åker, Åkers Hd, Mr Dybeck found, in 1855, in a very low, plain mound of earth, surrounded by a carefully made stone-circle, c. 1 m. in Diam.: *a)* 1 small, broken *urn* of coarse *clay;* and round about it: — *b) charcoal, ashes, burnt bones,* — *c)* 1 round *bronze bracteate,* open-worked, representing two swans(?); fig. in Dybeck, »Svenska Fornsaker», Pl. 5 f. 1. The loop was in old times broken and a small bronze ring set in its place. — *d)* Another, round *bronze bracteate,* open-worked; broken in taking up. — *e)* 1 piece of *iron* with a *bronze ring;* use unknown. — *f)* 1 small *iron knife.* — *g)* 16

[1]) It is said that 2 gold bracteates were found, in 1820 (or about that time), at Ed, in the parish of Svanskog, Vermland. One of them was sent to St. M.; the other to Ups. M. [Baron G. Djurklou's »Reseberättelse för 1867» (p. 121), in St. M. archiv]. I know nothing about the first; the other is perhaps our No. 291 or 290(?).

beads of *glass, mosaic* and other matters; red, blue and white. [St. M. 2205. — Dybeck »Svenska Fornsaker» 3: 3.]

297. On the **Sörby-ås,** in the parish of Barfva, Öster-Rekarne Hd, Baron O. Hermelin found, in 1868, in a small tumulus: *a)* 1 *bronze bracteate,* open-worked, quite similar to Pl. 9 f. 7 (»Fynd» No. 352). Diam. 33 m.m. Has not been gilt. — *b)* 2 small fragments of a little (gilt?) *bronze-ring;* L. 22 m.m.; Th. 3 m.m. — *c)* 1 fragment of *iron;* perhaps a *stud.* — *d)* 3 small *beads* of blue *glass;* one of them is double. — *e) Burnt bones.* [St. M. 3970, d.]

298. At **Berga,** in the parish of Tumbo, Vester-Rekarne Hd, a tumulus was examined by Mr R. Dybeck, in July, 1852. In the tumulus, — that was 75 ctm. high by 3 m. in Diam., — a circle of stones was discovered and within that circle: *a)* 1 *urn* of coarse *clay,* fig. in Dybeck, »Svenska Fornsaker», Pl. 4 f. 2. H. c. 20 ctm.; Diam. c. 27 ctm. The urn contained fine *sand, burnt bones,* — *b)* 1 small, round *bronze bracteate,* perhaps overlaid with silver; fig. l. c. Pl. 3 f. 4. Diam. 17—20 m.m. Very worn; the figures indiscernible. — *c)* 1 round *brooch* of *bronze,* with a loop; fig. l. c. Pl. 3 f. 3. Diam. 25 m.m. — *d)* A half, burnt cake of *»incense»* (?), with a hole in the centre. — Around the urn lay: *e)* 1 *knife* of *iron;* fig. l. c. Pl. 3 f. 5. — *f)* 2 *plates* of *iron,* connected by two iron nails. — *g)* Many *beads* of *glass, carneol, agate* etc. [St. M. 2025. — Dybeck »Svenska Fornsaker» 2: 4.]

299. At **Skenäs Sågstuga,** in the parish of Vestra Vingåker, Oppunda Hd, was found in ploughing, in May, 1862: 1 *gold bracteate* (F), open-worked; the figures are not stamped; fig. Pl. 2 f. 18. Diam. 28.5 m.m. W:t 7.905 gr. (1.86 ort). F:ness 91 %. [St. M. 2954.]

300. At **Brene,** in the parish of Vestra Vingåker, a small tumulus was excavated by Mr R. Dybeck, in 1852. He found there, with remains of *burnt bones: a)* 1 triangular *bronze bracteate,* fig. in Dybeck, »Svenska Fornsaker» Pl. 1 f. 6. — *b)* 1 round *brooch* of *bronze.* — *c)* 1 *bead* of blue *glass.* — *d)* Fragments of *iron,* and — *e)* of two *urns* of coarse *clay.* [St. M. 1894. — Dybeck »Svenska Fornsaker» 1: 6.]

Nerike.

301. At **Gippersta,** in the parish of Hackvad, Grimstens Hd, were found in a cornfield, (in 1859): *a)* A half *gold bracteate* (H); fig. Pl. 1 f. 20. Diam. c. 45 m.m. W:t 4.505 gr.; F:ness c. 95 %. — *b)* 1 *gold finger ring,* fig. Pl. 8 f. 4. [St. M. 2644.]

Vermland.

302.[1]) At **Jernskogsboda,** in the parish of Jernskog, Nordmarks Hd, was found in a round tumulus in 1860: *a)* 1 *gold bracteate* (C), struck from the same die as *b).* Diam. 21.5 m.m. W:t 1.79 gr. [St. M. 2786.]

About 3—4 m. from this spot, was discovered in ploughing, in Oct., 1864: *b)* 1 *gold bracteate* (C), struck from the same die as *a);* fig. Pl. 2 f. 5. Diam. 21.5 m.m. W:t 1.998 gr. (0.47 ort). [St. M. 3309.]

In the very same place as *b),* had been found in 1858, in taking up potatoes: *c)* 1 large *fibula* of *silver* gilt, fig. Pl. 6 f. 4. One end incomplete. [St. M. 2564.]

---

[1]) A bracteate (probably of gold) is said to have been found in Vermland, before 1818 (Iduna 7: 176). — Cfr the note in p. 41.

Bohus Län.

303. At Stora Ryk, in the parish of Tanum, Tanum Hd, was found in digging in a sand-mound, (in 1849): 1 *gold bracteate* (C); fig. Pl. 2 f. 20. Diam. 22 m.m. W:t 1.955 gr. (0.46 ort). F:ness 80 %. The loop is lost. [St. M. 1537.]

304. At Lilla Jored, in the parish of Qville, Qville Hd, were found, in 1817: *a*) 1 *gold bracteate* (A) with figures on both sides and barbarian imitation of Roman letters; fig. A. 4. Diam. 39 m.m. W:t 17.206 gr.; F:ness c. 90 %. — *b*) 1 *gold bracteate* (C); struck from the same die as A. 108 (probably found in Sweden; »Fynd» No. 288). Diam. 25.5 m.m. W:t 2.92 gr.; F:ness c. 38 %. [St. M. 421. — Lilj. »Fynd» No. 434.]

305. At Kjeberg, in the parish of Beffendal, Sotenäs Hd, was found (in 1848) in harrowing a field, cultivated since thirty years: 1 *gold bracteate* (C), fig. Pl. 2 f. 1. Diam. 22.5 m.m. W:t 2.47 gr. (0.58 ort); F:ness c. 75 %. [St. M. 1483.]

306. At Rolfsered, in the parish of Herrestad, Lane Hd, were found in ploughing, in the spring of 1826: *a*) 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 110. Diam. 28 m.m. W:t 3.17 gr. — *b*) 1 *gold bracteate* (D), struck from the same die as No. 307; fig. A. 179. Diam. 27 m.m. W:t 3.395 gr. — *c*) 1 *gold bracteate* (D), a little incomplete; fig. A. 195. Diam. 26 m.m. W:t c. 3.37 gr. — *d—f*) 3 *spiral rings* of round *gold* wires: *d*) 4 circuits; *e*) and *f*) 2 circuits. — *g*) 1 fragment of such a *gold spiral.* — *h*) 1 small, fine *gold*-piece, »similar to a *pin*». — All pieces of gold, weighing 24.9 gr. (1⅞ L.); F:ness c. 92 %. [St. M. 461. — Lilj. »Fynd» No. 595.]

307. At Rolfsered were also found, in 1827; perhaps in the same place: *a*) 2 *gold bracteates* (D), struck from the same die as No. 306 *b*). Diam. 26—27 m.m. — *b*) 2 bent *wires* of *gold*, cut off. — The four pieces weigh together 16.6 gr. (1¼ L.); F:ness 96 %. [St. M. 473. — Lilj. »Fynd» No. 659, where it is mentioned, that some other bent gold-wires, weighing 19.92 gr. (1½ L.), were found here in 1829; these are not in St. M.]

Vestergötland.

308. Near the cataracts of Trollhättan were found, probably together, (in 1844): *a*) 1 *gold bracteate* (B) with runes; fig. A. 111; St. 27. Diam. 13.5 m.m. W:t 3.535 gr. — *b*) 1 *gold bracteate* with figures on both sides; formed by two thin bracteates. *Obv.* A man with long hairs, the left hand in the mouth of an animal; *Rev.* Writhing serpents. Fig. A. 89. Diam. 28 m.m. W:t 5.524 gr. [St. M. 1164.]

309. At Tösslanda, in the parish of Foxerna, Flundre Hd, was found in ploughing on a hill, c. 40 m. from the river Göta Elf, in June, 1868: 1 *gold bracteate* (C); fig. Pl. 1 f. 22. Diam. 29 m.m. [Given to Göteborgs M. by Baron A. Rozycki.]

310. At Erska Håkansgården, in the parish of Erska, Bjärke Hd, were found in ploughing and hoing, 4:th August, 1865: *a—b*) 2 *gold bracteates*, struck from the same die, (C); fig. Pl. 1 f. 24. Diam. 49—50 m.m. *a*) weighs 10.67 gr.; *b*) weighs 9.653 gr. F:ness 81 %. — *c*) 2 *beads* of thin *gold* plate, fig. Pl. 8 f. 17. L. 11—14 m.m. Diam. 6—7 m.m. — *d*) 1 yellow *bead* of *earth* with small red squares. [St. M. 3435.]

311. In the neighbourhood of the town of Alingsås was found, in 1695: 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 128. Diam. 60 m.m. W:t 23.06 gr. [St. M. 68. — Lilj. »Fynd» No. 49.]

312. At Öijerna under Höckgården, in the parish of Bäreberg, Viste Hd, was found

in hoing a field, cultivated for the first time, 21:th April, 1832: 1 *gold bracteate* (C), fig. A. 91. Diam. 36—37 m.m. W:t 5.95 gr. (1.4 ort); F:ness 91.6 %. [St. M. 586.]

313. At **Gerdstorp Skattegården,** in the parish of Tengened, Viste Hd, was found in ploughing, (in 1853): 1 *gold bracteate* (D); fig. Pl. 1 f. 13. Diam. 26.5 m.m. W:t 2.55 gr. (0.6 ort); F:ness c. 60 %. The loop is lost. [St. M. 1920.]

314. At **Olofstorp,** in the parish of Sparlösa or Salem, Viste Hd, was found in harrowing a field, (in 1840): 1 *gold bracteate* (C), fig. Pl. 2 f. 23. Diam. 26 m.m. W:t 2.975 gr. (0.7 ort); F:ness c. 65 %. [St. M. 895.]

315. At **Ulfstorp Skattegården,** in the parish of Lefvene, Viste Hd, was found in a cornfield, (in 1838): 1 *gold bracteate* (D); fig. Pl. 2 f. 14. Diam. 27 m.m. W:t 3.4 gr. (0.8 ort); F:ness c. 50 %. Very similar to A. 170, found in Jylland. [St. M. 795.]

316. At **Viglunda,** in the parish of Åsaka, Skånings Hd, was found in digging for gravel in a sandbank, (in 1849): *a)* 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 235. Diam. 47 m.m. W:t 12.75 gr. (3 ort); F:ness 79.1 %. — *b—e)* 4 *spiral rings* of round *electrum* wires, linked together; total W:t c. 40 gr.; F:ness 81.9 %: — *b)* one end perhaps cut off; 2¼ circuits. Diam. 22 m.m.; Th. 3 m.m. W:t c. 13.3 gr. (1 L.). — *c)* both ends entire; 2⅛ circuits. Diam. 22 m.m.; Th. 3.5 m.m. W:t c. 13.3 gr. — *d)* both ends entire; 1⅞ circuit. Diam. 21 m.m.; Th. 2.5 m.m. W:t c. 6.65 gr. (½ L.). — *e)* one end cut off; 1½ circuit. Diam. 22 m.m.; Th. 2.5 m.m. W:t c. 6.65 gr. [St. M. 1535.]

Östergötland.

317. Near the town of **Vadstena** were found, probably together, in 1774: *a)* 1 *gold bracteate* (C) with the rune-row and other runes; fig. A. 99; St. 22. Diam. 31 m.m. W:t 6.124 gr. The loop is *not* lost (see Stephens). — *b)* 1 *gold bracteate* (C), without runes; fig. Pl. 2 f. 10. Diam. 31 m.m. W:t 4.803 gr. [St. M. 70. These two precious antiquities were already in the possession of a goldsmith, when they were saved by the Rev. P. Kylander, in 1775, and sent to Stockholm.]

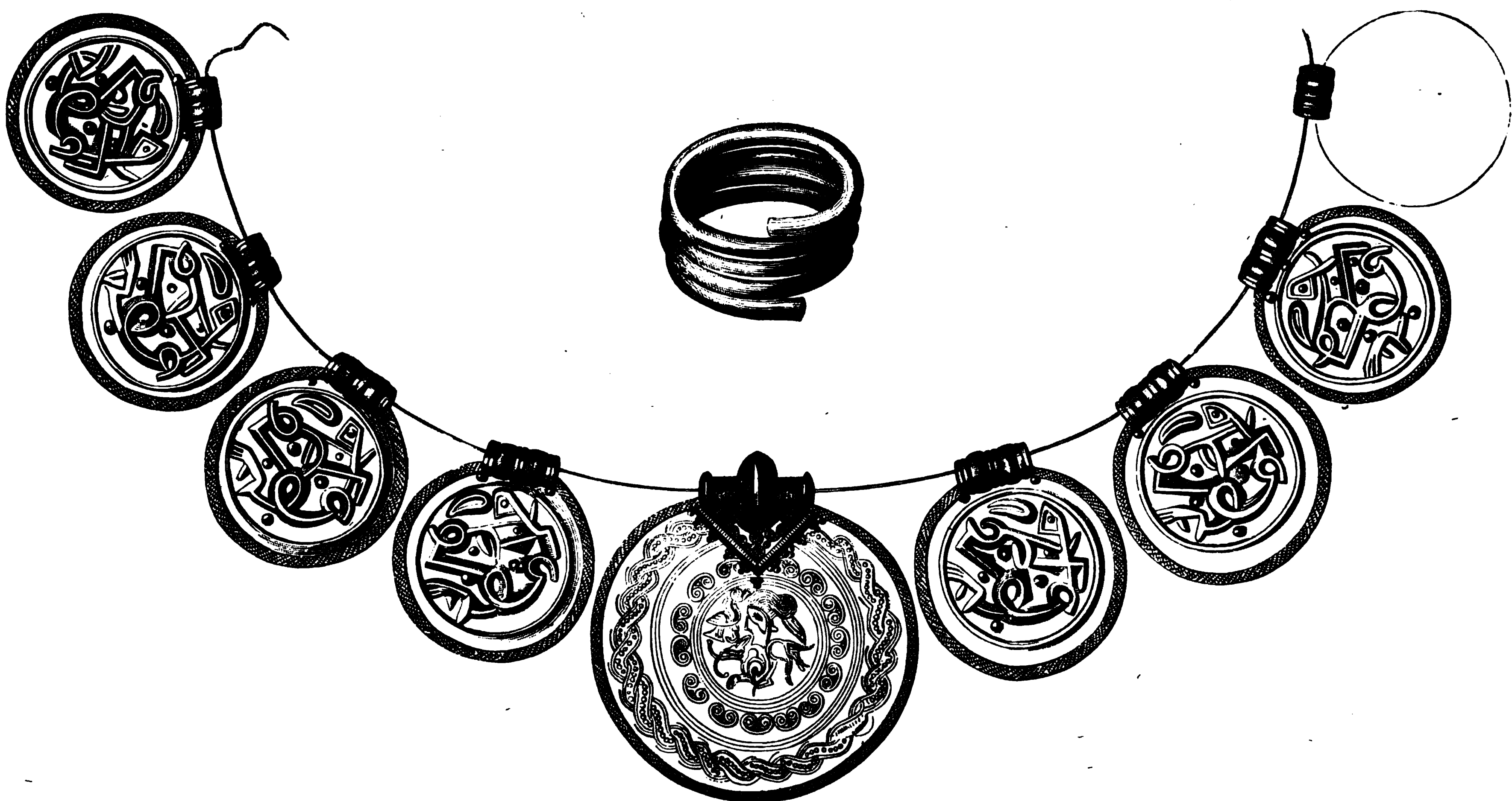
318. At **Norra Thorlunda,** in the parish of Vånga, were found in ploughing for the first time a drained moor, 15 ctm. under the surface, and just at the limit between the firm ground and the moor, in Nov., 1859: *a)* 1 *gold bracteate* (C). Diam. 50 m.m. W:t 14.83 gr. F:ness 75 %. — *b)* 5 *gold bracteates,* struck from the same die, (D). Diam. 31—33 m.m. Each piece weighs 4.99—5.25 gr. — *c)* 1 golden *loop* of a bracteate, similar to the loops of the last mentioned bracteates. — *d)* 1 *spiral ring* of a round *gold* wire, 4 circuits; one end a little excavated, the other cut off. Diam. c. 30 m.m.; Th. 3.5 m.m. W:t 52.7 gr. (12.4 ort). F:ness 81.6 %. [St. M. 2681. See Woodcut in following page, reprinted from »Ny Illustrerad Tidning» 1869 p. 108.]

In digging in the very same place and depth were found in the following spring: *e)* 2 *gold bracteates* (D), struck from the same die as *b)*. Diam. 31 m.m. Each piece weighs c. 5 gr. F:ness 80 %. [St. M. 2716.]

Småland.

319. In the east part of Småland or in the isle of Öland is probably found, before 1855: 1 round *bracteate* of *bronze* with spiral-ornaments; the fore-side has been gilt; fig. Pl. 9 f. 1. Diam. 27.5 m.m. [St. M. 2076: 26; formerly in the collection of Mr Storck, at Calmar.]

Bracteates and spiral ring of gold found at N. Thorlunda, Östergötland, Sweden.

320. At **Tuna,** in the parish of Tuna, Tunalāns Hd, were found in a tumulus, before 1829: *a*) 1 round *bracteate* of *bronze,* not gilt; seems to be without figures. Diam. 34 m.m. — *b*) Several *beads* of *glass.* [St. M. 507: 7. — Lilj. »Fynd» No. 502.]

321. At **Hagreda Södergård,** in the parish of Sjösås, Uppvidinge Hd, was found in a cornfield, near the sea of Örken (in 1848): 1 *gold bracteate* (C), fig. A. 225. Diam. 45 m.m. W:t 10.413 gr. (2.45 ort); F:ness c. 80 %. [St. M. 1444.]

322. In the parish of **Dref,** Uppvidinge or Norrvidinge Hd, was found in a cornfield, in 1863: 1 ringshaped *gold bracteate* (H) with a cross in the middle; has been set with a stone in the centre; fig. Pl. 1 f. 17. Diam. c. 30 m.m. W:t 4.17 gr. [In the collection of D:r J. A. Z. Vittlock, Vexiö. — A. T. f. Sv. 1: 247.]

323. At **Vernamo,** in the parish of Vernamo, Östbo Hd, were found in a tumulus, in 1866: *a*) 1 round *bronze bracteate,* not gilt; very rusty. Indistinct dracontian patterns on the fore-side. Diam. 25 m.m.; Th. 1 m.m. — *b*) 1 square *bronze ornament.* — *c*) 1 small *iron knife.* — *d*) *Burnt bones* and *charcoal.* [In the collection of D:r Vittlock, Vexiö.]

324. In the parish of **Långaryd,** Vestbo Hd, was found in ploughing, in 1860: 1 *gold bracteate* (C); fig. Pl. 1 f. 19. Diam. 25 m.m. W:t 2.681 gr. [In the collection of D:r Vittlock, Vexiö.]

Halland.

325. At **Eskatorp N:o 7,** in the parish of Fjärås, Fjäre Hd, was found in digging on the common (»utmarken»), near the firth of Kongsbacka, in June, 1867: 1 *gold bracteate* (C?) with runes; fig. St. 49, b (p. 875). Diam. 49 m.m. W:t 15.725 gr. (3.7 ort); F:ness 74 %. Very similar to No. 338 (A. 153), but not struck from the same die. [St. M. 3670. — »Hallands Fornminnes-Förenings Årsskrift» p. 12.]

326. At **Tufvasgården,** in the parish of Trönninge, Tönnersjö Hd, was found in ploughing a field, belonging to Bengt Jönsson, (in 1862): 1 *gold bracteate* (F); fig. Pl. 2 f. 15. Diam. 27 m.m. W:t 4.46 gr. (1.05 ort); F:ness 92 %. [St. M. 2989.]

Skåne.

327. In Skåne, the exact place unknown, were found many years ago: *a*) 1 *gold bracteate* (A) with barbarian imitation of Roman letters; fig. A. 33. Diam. 25—26 m.m. — *b, c*) 2 *gold bracteates* with runes, struck from the same die, (B); fig. A. 84; St. 19. Diam. 29 m.m. — *d*) 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. A. 103; St. 26. Diam. 27 m.m. — According to AnO. 1855 p. 304 and 310, *b*), *c*) and *d*) were found together; according to p. 291, *a*) was found together with A. 84. [*a*), *c*) and *d*) were in the rich collection of the late Councilor Thomsen, Kjöbenhavn. *b*) was first in the possession of Mr Timm, Kjöbenhavn; after his death, it was bought for Chr. M. — AnO. 1855: 291, 304, 310.]

328. Found in Skåne, some years before 1839; locality unknown: 1 large *gold bracteate* (C), the loop is lost. Fig. A. 223. Diam. 94 m.m. W:t 56.702 gr. Bracteates struck from the same die, see »Fynd» No. 286. [St. M. 868; formerly in the collection of M:r Scharp, at Stockholm.]

329. Found in Skåne; the exact place unknown: 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. A. 133; St. 45. Diam. 29 m.m. Bracteates struck from the same die, see »Fynd» No. 290. [Chr. M. 686; formerly in the possession of Mr Monrad, Kjöbenhavn. — AnO. 1855: 317.]

330. Found in Skåne; the exact place unknown: 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. A. 234; St. 34. Diam. 25 m.m. [Lunds M.; formerly in the collection of Professor S. Nilsson. — AnO. 1855: 340.]

331. Found in Skåne; the exact place unknown: 1 *gold bracteate* (C) with some few runes(?); fig. A. 126; St. 42. Diam. 29.5 m.m. [Given by Mr Nathanson j:r, of Helsingör, to K. M. (No. 7138). — A. T. 1843: 24; AnO. 1855: 315; B. 449.]

332. Found in Skåne, before 1830; the exact place unknown: 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. A. 135; St. 47. Diam. 37 m.m. W:t 6.53 gr. (1⅞ ducats). [Lunds M. — Lindfors »Om guldbracteater» p. 17 and f. 3; AnO. 1855: 318.]

333. Found in Skåne; the exact place unknown: 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 148. Diam. 27 m.m. [In the collection of the late Councilor Thomsen, Kjöbenhavn. — AnO. 1855: 321.]

334. Found in Skåne; the exact place unknown: 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 191. Diam. 22 m.m. [In the collection of the late Councilor Thomsen, Kjöbenhavn. — AnO. 1855: 330.]

335. Found in Skåne; the exact place unknown: 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 183. Diam. 20.5 m.m. The loop is lost. [In the possession of the late Mr Rönnow, Helsingborg. — AnO. 1855: 328.]

336. In Skåne is probably found: 1 *gold bracteate* (B); fig. A. 72. Diam. 25 m.m. [K. M. 8668, formerly in K. Mönt S. — AnO. 1855: 300; B. 399.]

337. In Skåne is probably found: 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 107. Diam. 29.5 m.m. Struck from the same die as No. 466 found in Jylland. [In the collection of Mr J. Sjökrona, Vegeholm. — AnO. 1855: 311.]

338. At **Väsby** was (probably) found: 1 *gold bracteate* (C?) with runes; fig. A. 153; St. 49. Diam. 28 m.m. Very similar to No. 325, found in Halland; but not struck from the same die. [In the collection of Mr Sjökrona, Vegeholm. — AnO. 1855: 322.]

339. At **Felborneby,** near Helsingborg, is probably found: 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 181. Diam. 23 m.m. [Once in the collection of the Rev. Magnus Bruzelius, of Löderup. It did *not* come with his collection to St. M.]

340. At **Fredriksdal,** near Helsingborg, was found: 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 175. Diam. 30 m.m. W:t 5.22 gr. (1½ ducat). [Lunds M. — Lindfors »Om guldbracteater» p. 17 and f. 6. AnO. 1855: 327.]

341. Near **Helsingborg** was found, many years ago: 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 222. Diam. 28 m.m. [Lunds M.; formerly in the collection of Prof. S. Nilsson. — Lindfors »Om guldbracteater» p. 18 and f. H; AnO. 1855: 337.]

342. At **Asmundtorp,** in the parish of Näs, Onsjö Hd, was found, (in 1869): 1 *gold bracteate* (C); fig. Pl. 1 f. 18. Diam. 27 m.m. The loop is lost. [Lunds M.]

343. At **Hermanstorp,** in the parish of Stora Harrie, Harjagers Hd, was found, (in 1835): 1 *gold bracteate* (C); fig. Pl. 2 f. 7. Diam. 25 m.m. W:t 3.675 gr. [St. M. 685.]

344. At **Åkarp N:o 7,** in the parish of Burlöf, Bara Hd, were found in digging, in 1855: *a*) 1 *gold bracteate* (C); fig. Pl. 2 f. 3. Diam. 34 m.m. W:t 7.45 gr. (1.75 ort); F:ness 88 %. — *b*) 1 *gold bracteate* (C); fig. Pl. 2 f. 9. Diam. 27 m.m. W:t 3.62 gr. (0.85 ort); F:ness 50 %. Perhaps struck from the same die as A. 240, 241 (found at Bolbro, Denmark; »Fynd» No. 454). [St. M. 2180.]

345. In a tumulus in the parish of **Fuglie,** Skytts Hd, is found: 1 *bronze bracteate* with filigree-ornaments; the fore-side is gilt. Fig. in Bruzelius »Sv. Fornl.» Pl. 3 f. 26 and

A. 247. [St. M. 2549; formerly in the collection of the Rev. Johan Bruzelius. — N. G. Bruzelius »Svenska Fornlemningar» 1: 78.]

346. At **Börringe,** in the parish of Gustaf, Vemmenhögs Hd, are found in the earth, probably together: *a)* 1 *gold bracteate* (C); fig. Pl. 2 f. 6. Diam. 33.5 m.m. W:t 4.59 gr. Struck from the same die as *b*). — *b)* 1 *gold bracteate* (C), struck from the same die as the precedent, but without the surrounding ornaments. Diam. 24 m.m. W:t 2.81 gr. — *c)* 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. St. 71 (p. 876). Diam. 27 m.m. W:t 3.47 gr. — *d)* 1 *gold bracteate* (C); fig. Pl. 2 f. 8. Diam. 23 m.m. W:t 2.575 gr. [Given by Count Corfitz Beck-Friis to St. M. (No. 2119), in 1855.]

347. At **Dybeck** in the parish of Östra Vemmenhög, Vemmenhögs Hd, were found: 2 *gold bracteates*, struck from the same die, (C); fig. Pl. 1 f. 21. Diam. 27 m.m. One of them weighs 3.10 gr. (0.73 ort). [One of them in the collection of Captain v. Braun, Ystad; the other is probably the bracteate in the collection of Mr Norén, Marseille.]

348. At **Hammenhög,** in the parish of Hammenhög, Ingelstads Hd, was found in the southern field (»södra gärdet»), before 1861: 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. Pl. 1 f. 9. Diam. 28 m.m. W:t 4.70 gr. [St. M. 2791: 352; formerly in the collection of the Rev. J. F. Lundh. — St. p. 546 No. 41 and p. 874.]

349. At **Raflunda,** in the parish of Raflunda, Allbo Hd, were found, in 1781, c. 600 m. from the sea, in a high sandy field, »where there are many mouldered bones and other remains of the old times»: *a, b)* 2 *gold bracteates*, struck from the same die, (B); fig. A. 86. Diam. 29 m.m. *a)* weighs 6.38 gr. — *c)* 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 144. Diam. 63 m.m. W:t 48.21 gr. [*a*) and *c*) in St. M. (No. 71); *b*) in K. M. (No. 8673), formerly in K. Mönt S. — AnO. 1855: 305; B. 410.]

350. At **Raflunda** was also found, in 1784: 1 *gold bracteate* (D), struck from the same die as A. 177 (probably found in Denmark; »Fynd» No. 425), but not stamped with ◎. W:t c. 2.75 gr. [Was once in the collection of Mr P. Tham, of Dagsnäs, according to a copy of Mr Hilfeling; see St. Musei Archiv Fasc. »Skåne». I don't know where this bracteate now is kept.]

351. At **Vä,** in the parish of Vä, Gärds Hd, were found in ploughing, in Oct., 1674: *a)* 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 136. Diam. 69 m.m. W:t 22.20 gr. — *b)* 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 142. Diam. 82 m.m. W:t 29.19 gr. The loop is lost. — *c)* 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 137. Diam. 65 m.m. W:t 12.69 gr. The loop is lost. The figures are *engraved*, not stamped. — *d)* Some rusty, great »*swords* and *arrows*» of *iron*. [St. M. 67. — J. Schefferus »De orbibus tribus aureis nuper in Scania erutis» (Stockholm 1675); Iduna 7: 173. Lilj. »Fynd» No. 21.]

Blekinge.

352. On cape **Hjortahammar** at Tromtö, in the parish of Förkärla, Medelsta Hd, the following pieces were found in a low barrow, opened by Mr Pettersson, 4:th Oct., 1820. The tumulus was surrounded by four stone-rows, forming a rectangle, 8.4 m. (14 alnar) long and 6.6 m. (11 alnar) broad. In this tumulus lay: *a)* 1 almost round *bracteate* of *bronze*, open-worked, not gilt; fig. Pl. 9 f. 7. Diam. 35 m.m. Similar to the bronze bracteate, found on the Sörbyås, Södermanland (»Fynd» No. 297) [1]. — *b)* c. 10 *beads* of *glass* and *mosaic*. They are injured

[1] There is a quite similar *bracteate* of *silver* gilt in St. M., No. 115. It is said to have been found at Klock-

by fire; some of them are melted together. — c) Remains of *burnt* human *bones*. [St. M. 1453: 186; formerly in the collection of Mr Pettersson, at Carlskrona.]

353. At **Måhlen** in the isle of **Tjurkö** (or Tjörkö), parish of Augerum, Östra Hd, near Carlskrona, the following pieces were found, in Febr., 1817, in cultivating, for the first time, a field on a stony hill, close by the houses of the Peasant Sven Andersson. All pieces lay near each other among the stones, no deeper than the roots of the grass. The spot where they are found is close by the shore. No trace of grave was there to be seen. *a*) 1 *gold coin* of Theodosius II, from the year 443, with a loop of gold. W:t 5.22 gr. (1½ ducat). — *b*) 1 *gold bracteate* (A or B) with barbarian imitation of Roman letters; fig. A. 26; St. 4. Diam. 26 m.m. W:t 3.48 gr. (1 ducat); F:ness 87.5 %. — *c*) 1 *gold bracteate* (C), without runes; fig. A. 92. Diam. 72 m.m. W:t 27.84 gr. (8 ducats). Bracteates struck from the same die, see »Fynd» No. 286. — *d*) 1 *gold bracteate* (C) with many runes; fig. A. 102; St. 25. Diam. 27 m.m. W:t 3.858 gr. — *e*) 1 *gold bracteate* (C) with three runes; fig. A. 118; St. 33. Diam. 28 m.m. W:t 4.35 gr. (1¼ ducat); F:ness 87.5 %.

f) Many years afterwards, 24:th Oct., 1838, another *gold coin* of Theodosius II was found in the same place. W:t 4.35 gr. (1¼ ducat); F:ness 96 %. Undoubtedly without loop.

b), *c*) and *e*) in Lunds M.; formerly in the possession of Mr Aspegren, at Carlskrona. *a*), *d*) and *f*) were first in the collection of Mr Pettersson, at Carlskrona; *d*) is now in St. M., No. 1453: 25. *a*) and *f*) were sold to Mr Smith, at Carlskrona; I don't know where they now are kept. — Lindfors »Om Guldbracteater» p. 16, 17 and f. 1, 4, 5. AnO. 1855: 289, 306, 310, 313; »Fynd» Nos. 129 and 129½.

354. At **Hallarum,** in the parish of Jemjö, Östra Hd, was found in a tumulus, in 1835: 1 round *bronze bracteate*, not gilt; representing a drake, not open-worked. Fig. A. 243. Diam. 24—26 m.m. [St. M. 1543; given by Mr S. W. Gynther.]

Öland.

355. In the parish of **Sandby** were found in an earthen mound, before 1841: *a*) 1 *gold bracteate* (E); fig. Pl. 2 f. 2. The loop is now lost. Diam. 35 m.m. W:t 4.803 gr. — *b*) Many *beads* of different size and matter. — The bracteate and the beads were given as playthings to some children, who destroyed the beads and the loop of the bracteate. [St. M. 1304: 1841: 5; formerly in the collection of D:r O. C. Ekman, at Calmar.]

356. In the South from the church of **Gårdby** were found in a gravel-bank, at the depth of 1.5 m., in a stone-chamber, 9:th August, 1844: *a*) An unburnt human *skeleton*. — *b*) 1 *Cufic silver coin* of the Chalif Tahir ben-Muhammed, with a loop of bronze; struck at Faris (Ispahan), A. D. 908—9. — *c*) 3 round *bronze bracteates*, open-worked, quite similar to each other and to the bronze bracteates found at Nomeland, Norway (»Fynd» No. 270), and at Jädra, Upland (»Fynd» No. 293). The fore-side, representing a drake, has been gilt. Fig. A. 244. Diam. 25—27 m.m. — *d*) 1 *round brooch* of *bronze*, a little concavo-convex; the fore-side has probably been gilt. Fig. Pl. 9 f. 13. Diam. 29 m.m. The pin of iron is gone. On the back, close by the inferior border, a small loop. — *e*) 1 *longish brooch* of *bronze*, not gilt, = Pl. 9 f. 6. L. 83 m.m.; Br. 28 m.m. The pin of iron is gone. — *f*) 2 *oval* shell-

hem, near the town of Skara, Vestergötland, in 1739, together with some silver ornaments and c. 4000 Swedish, German and English silver coins from the 12:th and 13:th centuries. — Lilj. »Fynd» No. 121.

shaped *brooches* of *bronze*, quite similar to each other; have been gilt. Each brooch consists of two plates, the upper plate being perforated. Fig. Pl. 9 f. 11. L. 108 m.m.; Br. 68 m.m. The rusty iron pins are still entire. — *g*) 23 *beads* of *glass*, *porcelain* etc.; most of them are blue and white. — *h*) A fragment of white *linen cloth*, very fine. L. c. 45 m.m.; Br. c. 25 m.m. — *i*) 1 *iron knife* and some other rusty fragments of iron. — *b*), *c*), *g*) and *h*) lay within one of the oval brooches. — On the surface of the ground, over the chamber, lay a very large, round stone. — [St. M. 1304: 1844: 20—27; formerly in the collection of D:r Ekman, at Calmar. — The cranium of the skeleton is engraved by Prof. A. Retzius in »Öfversigt af (Svenska) Vetenskaps-Akademiens Förhandlingar» 1845 p. 119 f. 1.]

357. In a tumulus at **Ullevi,** in the parish of Gårdby, were found in a stone-chamber, (in 1831): *a*) 1 round *bronze bracteate*, that is a barbarian imitation of a Byzantine silver coin (probably of the Emperors Basilius II and Constantinus XI, A. D. 975—1025). Fig. A. 38. Diam. 29 m.m. The loop is lost.[1]) — *b*) 1 little lozenge-shaped *bronze ornament* with a loop; fig. A. 215. — *c*) Fragments of a *chain* of *bronze*. [St. M. 569. — N. T. O. 1: 233.]

358. At **Holmetorp,** in the parish of Algutsrum, was found in a cornfield, (in 1828): 1 *gold bracteate* (B or C), both sides are struck from the same die; fig. A. 81. Diam. 48 m.m. W:t 16.182 gr.; F:ness c. 92 %. — Very similar to a bracteate found at Selvik, Norway (»Fynd» No. 259 *a*); Pl. 1 f. 25). [St. M. 504.]

359. At **Holmetorp** was also found, in the same field (named »Tomt-åker») as No. 358, (in 1843): 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 145. Diam. 29 m.m. W:t 5.738 gr. (1.35 ort); F:ness c. 70 %. [St. M. 1085.]

360. At **Tjusby,** in the parish of Gärdslösa, was found, (in 1860): 1 *gold bracteate* (C); fig. Pl. 1 f. 23. Diam. 46 m.m. W:t 16.575 gr. (3.9 ort); F:ness 93 %. [St. M. 2725.]

361. At **Lilla Istad,** in the parish of Alböke, was found, (in 1867): 1 *gold bracteate* (C); fig. Pl. 2 f. 12. Diam. 66 m.m. W:t 27.46 gr. (6.46 ort); F:ness 71.6 %. [St. M. 3714.]

362. At **Lundeby N:o 2,** in the parish of Persnäs, was found, (in 1856): 1 *gold bracteate* (C); fig. Pl. 2 f. 11. Diam. 50 m.m. W:t 15.938 gr. (3.75 ort); F:ness 87.5 %. [St. M. 2214.]

Gotland.

363. Found in Gotland; the exact place unknown: 1 *gold bracteate* (C); fig. Pl. 2 f. 19. Diam. 26 m.m. W:t c. 4.80 gr. A part of it is gone. [St. M. 2976; formerly in the collection of Mr C. J. Bergman, at Visby.]

364. Found in Gotland; the exact place unknown: A little more than the half of a *bronze bracteate* (E), = Pl. 2 f. 13. The fore-side is gilt, not the back. [Visby M.; formerly in the collection of Mr P. A. Säve.]

365. Found in Gotland; before 1834; the exact place unknown: 1 *gold bracteate* (H) with filigree-work; no stamped figures. Fig. A. 206. Diam. 53.5 m.m. W:t 16.97 gr. [St. M. 623; formerly in the possession of Prof. J. H. Schröder.]

---

[1]) Two similar *bronze bracteates* are found in Sweden: One of them in **Skåne,** the exact place unknown; fig. A. 37; with a part of the Roman alphabet. Diam. 29 m.m. [Once in the collection of the Rev. Hofverberg, of Barsebäck. — AnO. 1855: 293.] — The other, of copper gilt, is found in the parish of **Repplinge,** Öland; fig. A. 39. Without letters. Diam. 22 m.m. The loop is lost. [St. M. 1304: 1832: 61; formerly in the collection of D:r Ekman, at Calmar].

These two bracteates belong probably to the Middle Ages.

366. Found in Gotland, in 1822; the exact place unknown: 1 *gold bracteate*, that is a barbarian imitation of the Cufic silver coins; fig. A. 44. Diam. 32 m.m. [K. M. 9490; formerly in the possession of Colonel Lundberg. — AnO. 1855: 294; B. 536.]

A silver bracteate struck from the same die is in Ups. M., formerly in the collection of Prof. J. H. Schröder. AnO. 1855: 294. — See also »Fynd» No. 372.

367. Found in Gotland, in 1840; the exact place unknown: *a*) 1 round *bronze bracteate;* fig. Pl. 9 f. 5. Diam. 27 m.m. The ornaments are remarkably similar to the figures on some large fibulæ found in the isles of Öland and Gotland; see Pl. 6 f. 3 and 6. — *b*) Some *buckles* (»söljor») and *petrifications*. [In the rich collection of Mr Hammer, Stockholm; formerly in the collection of Mr Vahren.]

368. At »Riksarfve»[1]), in the parish of Ruthe, was found, in 1807: 1 *gold bracteate* with runes. W:t 17.5 gr. (5 ducats). [I don't know any more about it. — »Vitterhets-Akademiens Handlingar» 10: 214; Iduna 7: 177; Lilj. »Fynd» No. 345.]

369. At **Nors**, in the parish of Lärbro, was found in a cornfield, named »Kalf-åkern», c. 1400 m. from the houses, (in 1865): 1 *gold bracteate* (E), similar to Pl. 2 f. 4, 13; stamped with ⋈, ⊙ etc. Diam. 75 m.m. W:t 25.33 gr. (5.96 ort); F:ness 60 %. A part of it is lost. [St. M. 3480.]

370. At **Nors** was also found in sowing in the same field, and near the same spot as No. 369, 22:th August, 1866: 1 *gold bracteate* (E); fig. Pl. 2 f. 4. Diam. 35.5 m.m. W:t 6.46 gr. (1.52 ort); F:ness 85 %. [St. M. 3604.]

371. At **Lärbro**, in the parish of Lärbro, was found, (in 1812): 1 *gold bracteate* that is an imitation of an Arabic silver coin of Harun al-Raschid (of the year 799); however it bears the legend: »this *gold* coin». With an original (?) loop. Fig. A. 43. Diam. 29.5 m.m. W:t 4.67 gr. [St. M. 399. — AnO. 1842—3: 129; and 1855: 294.]

372. At **Slängs**, in the parish of Lärbro, were found in digging in a pasture-ground, c. 15 ctm. under the surface, (in 1861): *a*) 1 *Cufic coin* of *silver* gilt, with such a loop as A. 43. It is struck by the Chalif Ahmed ben-Isma'il in El-Schasch, A. D. 910—1. — *b*) 2 *Anglo-Saxon coins* of *silver* gilt; both of Æthelræd (A. D. 978—1016). One of them has 2 loops opposite to each other; in each loop a small silver ring. The other coin has probably had such loops. — *c*) 2 large *gold bracteates* (H), a little convexo-concave; similar to each other. One of them is engraved Pl. 1 f. 12. Diam. 88 m.m. Weigh together 65.855 gr. See *k*). — *d*) 8 *gold bracteates* (G), that are barbarian imitations of Arabic coins. Very similar to A. 45, but not struck from the same die. Diam. 29—31 m.m. Total W:t 30.055 gr.[2]) — *e*) 4 *gold bracteates* (G), similar to *d*); struck from the same die as A. 44 (see »Fynd» No. 366). Diam. 31—33 m.m. The loop of one of them is lost; on its reverse is a silver pin fixed and the bracteate is transformed into a *brooch*. — *f*) 1 *bracteate* of *silver* gilt, = *d*) and *e*), but not struck from the same die. Diam. 31 m.m. — *g*) 4 *bracteates* of *silver* gilt, = *f*), but the figures resemble still more ornaments than Cufic letters. Diam. 21 m.m. — *h*) 3 round bracteate-like *plates* of *silver* gilt: One with filigree-ornaments; Diam. 38—39 m.m. Two with an engraved cross; Diam. 29 and 32 m.m. Two loops as on *b*). — *i*) 1 round, convex, thick

---

[1]) No place with that name seems to be in the parish of Ruthe.

[2]) A quite similar *bracteate* of *silver* is found at Prestgården, parish of Långlöt, Öland, in 1830. The fore-side is gilt. A little silver ring in the loop. [St. M. 550.]

ornament of *silver;* on the gilt foreside a heraldic lion. Two hinges opposite to each other. Diam. 33 m.m. — *k*) 2 convex *plates* without ornaments: 1 of *silver* (not gilt), 1 of *bronze;* on the back are remains of a pin. Diam. 81—89 m.m. It is probable that these plates have been fastened behind the great bracteates *c*), and that these *pendant* ornaments have thus been transformed into *brooches;* as one of the smaller bracteates, *e*). — *l*) 9 *beads* of *gold* plates, with filigree-ornaments. L. 20—25 m.m.; Diam. 13—14 m.m. — *m*) 11 *beads* of *silver* gilt, all of the same size; some of them have the same form as *l*). — *n*) 1 globular, open-worked *bead* of *silver* gilt; Diam. 20—24 m.m. With two twisted *chains* of silver (not gilt); L. c. 230 m.m. One of them ends in a drakes-head, = W. 510. — *o*) 2 similar drakes-heads. — *p*) 1 large, beautiful *ring-brooch* of *silver* gilt, = Pl. 10 f. 4. Ext. Diam. 82—75 m.m. — Total W:t of the gold 152.58 gr. (35.9 ort); of the silver 320.88 gr. (75.5 ort). F:ness of the gold 77.2 and 84.3 %; of the silver 90 %. [St. M. 2821.]

373. At **Slite-backe,** in the parish of Othem, was found, in 1755: 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. A. 133; St. 45. Diam. 26—27 m.m. W:t 5.102 gr. Bracteates struck from the same die, see »Fynd» No. 380. [St. M. 69.]

374. At **Gahne,** in the parish of Bähl, were found in ditching, under some stones, close by the root of a tree, in 1835: *a*) 1 *Roman silver coin* of Crispina, the wife of Commodus. — *b*), *c*) 2 *gold bracteates*, struck from the same die, (E); fig. A. 163. *b*) Diam. 60 m.m. W:t 15.922 gr. *c*) Diam. 48 m.m. W:t 13.306 gr. [No. 712.] — *d*) 1 *gold bracteate* (H); fig. A. 205. Diam. 50 m.m. W:t 15.725 gr. (3.7 ort); F:ness 87.5 %. [No. 1269.] — *e*) 5 fragments of 3 *bronze bracteates* (E), = *b*) and *c*); the fore-side is gilt, not the back. Diam. c. 48 m.m. — *f*) 2 thick, oval *armillas* of *silver*, similar to each other; stamped with ⚠. Fig. Pl. 9 f. 12. I. Diam. 43—61 m.m. Total W:t 177.74 gr. — *g*) 2 small *rings* of *silver*. — *h*) Some *beads* of *glass*. [St. M. 712 and 1269. — »Fynd» No. 39.]

375. In the parish of **Vallstena,** the exact place unknown, were found, (in 1862): *a*) Fragments of 4 *bronze bracteates* (E), = Pl. 2 f. 13. — *b*) 1 large, broken *fibula* of *bronze*, = Pl. 7 f. 4. L. c. 115 m.m. Br. c. 45 m.m. — *c*) 2 small, *oblong* Gotlandic *brooches* of *bronze*, = Pl. 11 f. 2. L. c. 38 m.m. Br. c. 22 m.m. — *d*) Two parts of a *bronze ring*, spiralrifled (as W. 253, 254); perhaps a bracelet. Th. 4 m.m. — *e*) 1 *pin* of *bronze* with a loop under the head. L. 58 m.m. A little *chain* (of 3 links) is fixed in the loop. — *f*) 1 broken *key* of *bronze*, = Pl. 10 f. 8. — Most of these pieces are injured by fire. [St. M. 2961.]

376. At **Visby Kungsladugård,** close by the town of Visby, was found in a corn-field, (in 1860): 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. St. 72 (p. 877). Diam. 30.5 m.m. W:t 5.10 gr. (1.2 ort); F:ness 89 %. [St. M. 2730.]

377. In a forest close by the road between Visby and the church of Endre, in the N.W. from **Alleqvia,** were found in digging for gravel, near the surface of the earth, (in 1851): *a*) About the half of a *bronze bracteate* (E), = A. 163 or Pl. 2 f. 13. The fore-side has been gilt. Diam. more than 45 m.m. — *b*) 1 *oblong* Gotlandic *brooch* of *bronze*, = Pl. 11 f. 7. L. 60 m.m.; Br. 44 m.m.; H. 23 m.m. The pin of bronze, entire. — *c*) 1 similar *bronze brooch*, very injured (by fire?), = Pl. 11 f. 10. L. c. 55 m.m. — *d*) 1 large, *round* Gotlandic *brooch*, box-shaped, of *bronze*, = Pl. 12 f. 11. Diam. 58 m.m.; H. 35 m.m. A silver lace, twisted of 3 threads, around the upper border. The pin of bronze, entire. — *e*) 1 *bracelet*, twisted of 7 *bronze* threads, open. I. Diam. c. 50—45 m.m. — *f*) 2 smaller *bronze rings;*

each of one wire. I. Diam. c. 36 m.m.; Th. 5—3 m.m. Perhaps the two parts of a spiral ring. — *g*) 2 *bronze pins*, similar to each other. A small loop at the head. L. 96—93 m.m. — *h*) 2 *buttons*(?) of *bronze*. — *i*) Fragments of a *comb* of *bone*. — *k*) 2 small *iron knives*. — *l*) C. 15 *beads* of *amber*, *glass*, *mosaic* and *earth*. — *m*) 1 almost globular *petrification*. In the Gotlandic graves petrifications are often found. — *n*) Fragments of an *urn* of coarse *clay*. — *o*) *Human bones* (probably not burnt). [St. M. 1667.]

Many graves from the Iron Age are found in the same place; see St. M. 1687, 1991, 2593 etc.

378. At **Endregårda,** in the parish of Endre, were found in a gravel-pit, in 1864: *a*) 1 fragment of a round *bronze bracteate*, not gilt. Seems to be without ornaments. — *b*) 1 large broken *bronze fibula*, = Pl. 7 f. 4; set with garnets. L. c. 125 m.m.; Br. c. 50 m.m. The pin of bronze. — *c*) 1 small, simple *bronze fibula*, of the same form. L. 69 m.m.; Br. 27 m.m. The pin of iron, lost. — *d*) 1 *bronze fibula*, = Pl. 7 f. 6. L. 38 m.m. The pin of bronze. — *e*) 1 *pin* of *bronze* with round head; L. 56 m.m. — *f*) 1 broken *key* of *bronze*, = Pl. 10 f. 8. — *g*) The shaft of another *bronze key*. — *h*) Some thin *bronze plates* and fragments of bronze ornaments. — *i*) The head of an *iron stud* and small fragments of iron. — *k*) C. 30 *beads* of *glass* and *earth* (green, red and yellow). — *l*) *Burnt bones* and *ashes*. — Most of these relics are injured by fire; all of them lay in the same spot. [St. M. 3296.]

This gravel-pit lies close by the road between Endregårda and the church of Endre, in the declivity of a very high gravel-bank, named »Endregårdabacke» or »Pylsgårdebacke». The place is a great burial-ground from the Iron Age, covered with small, round tumuli; many of which contain stone-cists. Some of the corpses are buried unburnt; burnt bones and ashes are found in other graves. — See St. M. 484, 3686, 3702, 3773, 3775, 3911, 3916 (»Fynd» No. 41) etc.; Cfr. »Fibulæ».

379. At **Lilla Vede,** in the parish of Follingbo, was found in a cornfield near the houses, (in 1852): 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 228. Diam. 81 m.m. W:t 73.74 gr. (17.35 ort); F:ness 91 %. [St. M. 1829.]

380. At **Burge,** in the parish of Dalhem, was found, (in 1859): 1 *gold bracteate* (C); fig. St. 45, b (p. 874). Diam. 26—27.5 m.m. W:t 4.25 gr. (1 ort); F:ness 87.5 %. *Twice* struck from the same die as Nos. 290, 291, 329, 373 and 392. [St. M. 2617.]

381. The peasant »Båtel Pettersson Nasume» found, probably at **Nasume,** in the parish of Tofta, (in 1865): 1 *gold bracteate* (E), = Pl. 2 f. 13. Diam. 55 m.m. W:t 14.24 gr. (3.35 ort); F:ness 60 %. [St. M. 3324.]

382. At **Stora Enbjenne,** in the parish of Hogrän, was found in taking away a heap of stones (»stenkarm») in a field, named »Ulängs-åker», in 1847: *a*) 1 large *gold bracteate* (H) with filigree-ornaments; fig. A. 204. Diam. 75.5 m.m. W:t 30.39 gr. (7.15 ort); F:ness 65.5 %. — The bracteate lay amidst: *b*) »*bönes, burnt stones* and *ashes*». [St. M. 1413.]

383. At **Thune,** in the parish of Väte, was found in ploughing a field, c. 1400 m. in the N.E. from the houses, (in 1856): 1 *gold bracteate* (C?); fig. Pl. 2 f. 22. Diam. 25 m.m. W:t 5.313 gr. (1.25 ort); F:ness 75 %. Three small globules of gold on the back, beneath the loop. [St. M. 2251.]

384. At **Thune,** parish of Väte, was also found in digging in the garden, which has been a cornfield from immemorial times, (in 1867): The *golden loop* of a bracteate, = Pl. 2 f. 19, 22. [St. M. 3740.]

385. At **Prestgården**, in the parish of Vänge, was found in a cornfield, (in 1867): 1 *gold bracteate* (B); fig. Pl. 1 f. 3. Diam. 26 m.m. W:t 4.038 gr. (0.95 ort); F:ness 90 %. The loop is lost. [St. M. 3710.]

386. The peasant »Lars Gardelin Gurfiles» found, probably at **Gurfiles**, in the parish of Ahla, (in 1865): 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. St. 73 (p. 878). Diam. 28 m.m. W:t 5.27 gr. (1.24 ort); F:ness 80 %. [St. M. 3372.]

387. At **Prestgården**, in the parish of Sanda, was probably found, (in 1860): 1 *gold bracteate* (E) = A. 163. Diam. 52 m.m. W:t 17.425 gr. (4.1 ort); F:ness 95 %. A gold plate (24 m.m. long by 16 m.m. broad) has been fixed on the back, beneath the loop. [St. M. 2773.]

388. The peasant »Daniel Sundvall Muntsarfve» found, probably at **Muntsarfve**, in the parish of Hejde, (in 1862): *a*) 1 *gold bracteate* (E) = Pl. 2 f. 2, 4. Diam. 53 m.m. W:t 6.80 gr. (1.6 ort); F:ness 41 %. The loop is lost and a part of the bracteate is gone. — *b*) 1 similar *gold bracteate* (E) = Pl. 2 f. 2. Diam. 35.5 m.m. W:t 3.95 gr. (0.93 ort); F:ness 55 %. — *c*) 8 *beads* of *glass* (white, brown, yellow). [St. M. 3024.]

389. At **Ekeskogs**, in the parish of Hejde, was found in ditching, (in 1833): 1 *gold bracteate* (E) = A. 163. Diam. 42 m.m. W:t 17.00 gr. (4 ort); F:ness 92 %. [St. M. 615.]

390. At **Fride**, in the parish of Lojstad, was found in a cornfield, (in 1843): 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. A. 237; St. 44. Diam. 47.5 m. m. W:t 20.188 gr. (4.75 ort); F:ness 90.7 %. [St. M. 1088.]

391. At **Hesselby**, in the parish of Linde, was found, (in 1835): 1 *gold bracteate* (H); fig. A. 207. Diam. 48.5 m.m. W:t 17.425 gr. (4.1 ort); F:ness 91 %. [St. M. 706.]

392. At **Sutarfve**, in the parish of Stånga, was found upon the road in a forest, in 1844: 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. A. 133; St. 45. Diam. 23 m.m. W:t 2.04 gr. (0.48 ort); F:ness c. 80 %. The loop is lost. Bracteates struck from the same die, see No. 380. [St. M. 1176.]

393. At **Stenstuga**, in the parish of Stånga, was found in ploughing a field, in the East from the houses, near a rivulet, (in 1855): 1 *gold bracteate* (H) = A. 206. Diam. 58 m.m. W:t 22.526 gr. (5.3 ort); F:ness 92.7 %. [St. M. 2173.]

394. The son of the peasant »Petter Båtelsson Stenstugu» found, probably at **Stenstuga**, in the parish of Stånga, (in 1864): 1 *gold bracteate* (E) = A. 163. Diam. 48 m.m. W:t 14.45 gr. (3.4 ort); F:ness 96 %. [St. M. 3295.]

395. At **Amunde**, in the parish of Burgs, the following things were found in cultivating a field for the first time, under the surface of the earth, within a triangle of three stones, (in 1858): *a*) 1 small *ring-brooch* formed of an *English* or *French silver coin* from the time about A. D. 1300. — *b*) 1 fragment of a similar *ring-brooch* formed of a *French silver coin*, struck at Tours. — *c*) 1 *English silver coin*, of king Edward, struck in London; with a cruciform opening in the centre. — *d*) 1 *Persian* (Sassanian) *silver coin*. — *e*) 2 large *gold bracteates* (H), quite similar to the large bracteates found at Slängs (»Fynd» No. 372; Pl. 1 f. 12). Diam. 83—86 m.m. — *f*) 1 *bead* of *gold*, quite similar to the beads found at Slängs (»Fynd» No. 372). — *g*) 1 open *ring-brooch* of *silver*, = Pl. 10 f. 4; Ext. Diam. 40.35 m.m. — *h*) 1 *finger-ring* of *gold*, = W. 438 (and »Archæologia» XXXVI Pl. 17 f. 6). — *i*) 1 similar *finger-ring* of *silver*. — *k*) 3 *finger-rings* of *gold*; 2 of them are set with stones. Two of these rings

have square bezels as the rings fig. in »Archæologia» XXXVI Pl. 17 f. 1—3. — *l*) 1 *bracelet*, twisted of *gold* threads. — *m*) *Ringbrooches*, *hooks*, *buttons* and other ornaments of *silver* gilt from the Middle Ages. I need not describe them here, because they do not belong to the Iron Age. Amongst them are many small shields, of the same form as the shields during the 14:th century. — *n*) 2 *spoons* of *silver;* the same form as W. 595, 596, but without the ornaments. — *o*) 1 *chain* of *bronze* thread; L. c. 33.5 ctm. — *p*) 1 semilunar ornament of *bronze*. — *q*) Inconsiderable fragments of a *box*(?) of thin *bronze* plate. — Total W:t of the gold 170.22 gr. (0.4005 ㉑); F:ness 87.5 and 75 %. — Total W:t of the silver 522.76 gr. (1.23 ㉑); F:ness 90.6 %. [St. M. 2485.]

396. On a field called »Rikvide rör», covered with small tumuli, at **Rikvide**, in the parish of Nähr, was found in a little barrow, (in 1857): *a*) 1 extended, unburnt, *human skeleton*. All the following things lay at the head, the breast and the arms of this skeleton: — *b*) 6 *bracteates* of *bronze* gilt (E). The greatest = A. 163; the other = Pl. 2 f. 13. Diam. 56—37 m.m. — *c*) 1 large, beautiful, bow-shaped *fibula* of *bronze*, thickly gilt; fig. Pl. 7 f. 4. L. 122 m.m.; Br. 48 m.m. Set with small pieces of garnet or garnet-coloured glass and 5 white bosses of ivory or bone. The pin of bronze, entire. The round box on the top of the bow has been moveable around its centre, but is now loose; it is still filled with *wax*. — *d*) 2 small, *oblong*, Gotlandic *brooches* of *bronze;* fig. Pl. 11 f. 2 and 3. L. 35 and 40 m.m.; Br. 28 and 26 m.m. The pins of bronze. — *e*) 2 *oblong*, Gotlandic *brooches* of *bronze* = Pl. 11. Have been partly overlaid with silver. L. 56 m.m.; Br. 42 m.m. The pins of bronze. — *f*) 1 *round*, Gotlandic *brooch* of *bronze* gilt, box-shaped, = Pl. 12. Diam. 58 m.m.; H. 30 m.m. The pin of bronze. — *g*) 1 conic *buckle* of *bronze* = Pl. 10 f. 5. L. 46 m.m.; Br. 28 m.m.; H. 11 m.m. — *h*) 1 simple *bronze buckle* of the usual form, = W. 334; stamped with ⚠. L. 81 m.m.; Br. 38 m.m. Remains of *leather* rest between the plates, where it is fixed by 3 small studs of bronze. — *i*) 1 *circular bronze ornament*, perforated; fig. Pl. 10 f. 10. Diam. 84 m.m.; Th. 3.5 m.m. Both sides alike.[1] — *k*) 1 oval, open *bracelet* of *bronze*. I. Diam. 62—46 m.m.; Br. 12 m.m.; Th. 2 m.m. (at the ends 5 m.m.). — *l*) 4 oval, open *bracelets* of square *bronze* wires, spiralrifled; fig. Pl. 10 f. 7. I. Diam. 58—43 m.m.; Th. 4.5 m.m. — *m*) 3 smaller, circular, open *rings* of thin *bronze* plates. I. Diam. 35—20 m.m.; Br. 4—3.5 m.m. — *n*) 2 small, open *rings* of spiralrifled *bronze* thread. I. Diam. 35 m.m.; Th. 1.5 m.m. — *o*) 1 very small *ring* of twisted *bronze* threads. Diam. 20.5 m.m.; Th. 1.5 m.m. — *p*) A *necklace* formed of 28 thin, *bronze tubes*, of the same form as Pl. 10 f. 2, but without all ornaments. L. 28 m.m.; Br. 11 m.m.; Th. 9 m.m. The bottoms are loose. — *q*) An ornament formed of 2 *bronze plates*, connected by 5 *chains* of small *bronze* rings. Each plate is 53 m.m. long and 27—17 m.m. broad, with a loop in the end. The longest chain is 65 ctm. long; from its middle hangs a little chain, 10.5 ctm. long. The other chains are c. 50 ctm. long.[2] — *r*) 1 *pin* of *bronze*, 90 m.m. long, with a large, egg-shaped, perforated head, 14 m.m. in Diam. —

---

[1]) Similar pieces are often found in Frankish and German graves, see Lind. I: 1 Pl. 7; I: 10 Pl. 7; II: 5 Pl. 4 f. 1—8. One is found in the parish of Ahlskog, Gotland (St. M. 2650); I have seen no more from Sweden.

[2]) Similar chain-works are also found in some other places in Gotland (St. M. 2239, 2593, 3047); they are very common in Livonia, see Bähr »Die Gräber der Liven» Pl. 2, 3, 4, 8, 9 and Kruse »Necrolivonica» Pl. 1, 2, 10, 13, 15, 17, 19 etc. In the isle of Öland and the continent of Sweden such chains are not found, or at least very seldom.

s) 1 smaller *bronze pin* with a little round head. L. 48 m.m. — *t*) 1 *earpicker* of *bronze*, 78 m.m. long, and — *u*) a pair of *bronze tweezers;* L. 70 m.m.; Br. 10 m.m. *t*) and *u*) are very similar to E. Nyd. Pl. 5 f. 4, 6, 7, 8 and E. Krag. Pl. 4 f. 21, 22, 23. They are strung upon one small ring of rifled bronze thread. — *v*) 2 *keys* of *bronze*, similar to each other and of the same form as Pl. 10 f. 8. L. 110 m.m. — *w*) 17 small *beads* of rifled, *silver* spiral thread. L. 7 m.m.; Th. 5 m.m. One of them engraved Pl. 10 f. 6. — *x*) 112 *beads* of *glass*, *porcelain*, *bone* etc. — *y*) 1 hemispheric *button* of *stone*, pierced. Diam. 28 m.m. — *z*) 1 *comb* of *bone* with small bronze studs. L. c. 125 m.m. Br. 35 m.m. Teeth only at one side. — *aa*) 1 simple *iron knife*. L. 145 m.m. The blade is 85 m.m. long and 22 m.m. broad. — *bb*) Fragments of 2 other *iron knives*. One of them is wrapped round with bronze thread; the handle of the other is overlaid with bronze plates, and small rings of the same metal are fixed at the top. — *cc*) The *bronze sheath* of a knife, formed of a thin bronze plate, ornamented with dracontian patterns. L. 212 m.m. Br. 40 m.m. — *dd*) 1 very short and thick, square *arrow-head* of *iron*, 57 m.m. long and 15—14 m.m. thick; with a fine, round shaft. — *ee*) 3 round *petrifications*. — *ff*) Some inconsiderable fragments of *bronze*, *iron* and *beads*. [St. M. 2394.]

397. At **Frigges-gård,** in the parish of Nähr, was found in digging in a gravel-pit, where raised stones and *human bones* signify a burial-ground, (in 1835): *a*) 1 *gold bracteate* or barbarian imitation of a coin; figures on both sides; no letters or imitation of letters. Fig. A. 25. Diam. 22 m.m. W:t 6.55 gr. — *b*) »Several *buckles* and *ornaments* of *bronze*». [St. M. 709.]

398. At **Kodings,** in the parish of Hemse, were found (in 1856) in sowing a field near the houses, North of them; probably thrown up in ditching: *a*) 1 *gold bracteate* (E) = A. 163. Diam. 73 m.m. W:t 39.95 gr. (9.4 ort); F:ness 96 %. — *b*) 1 *gold bracteate* (E) = A. 163. Diam. 57 m.m. W:t 14.025 gr. (3.3 ort); F:ness 54*%. [St. M. 2301.]

399. At **Kodings,** in the parish of Hemse, was found in a cornfield, where 3(!) gold bracteates are said to have been found earlier, (in 1858): 1 *gold bracteate* (E); fig. Pl. 2 f. 13. Diam. 41 m.m. W:t 6.97 gr. (1.64 ort); F:ness 78 %. [St. M. 2536.]

400. At **Kodings,** parish of Hemse, was found in a cornfield, where »2 such ornaments were discovered, 3 years ago», (1859): 1 *gold bracteate* (E) = A. 163. Diam. 57 m.m. W:t 16.79 gr. (3.95 ort); F:ness 73 %. [St. M. 2692.]

401. At **Hulte,** in the parish of Hemse, was found (in 1858) in ploughing a field, situated near the field, where Nos. 398—400 are found: *a*) 1 *gold bracteate* (H) = A. 204 and 206. Diam. 65 m.m. W:t 29.96 gr. (7.05 ort); F:ness 68 %. [St. M. 2515.]

In the same place was also found, (in 1858): *b*) 1 *gold bracteate* (E) = A. 163. Diam. 57.5 m.m. W:t 14.79 gr. (3.48 ort); F:ness 90 %. [St. M. 2537.]

402. At **Hulte,** in the parish of Hemse, were found in the same field as No. 401, (in 1859): *a*, *b*) 2 *gold bracteates*, struck from the same die and quite similar to each other, (E) = Pl. 2 f. 13. Diam. 55 m.m. One of them weighs 12.97 gr. — *c*) 1 *gold bracteate* (E) = A. 163. Diam. 52 m.m. W:t 11.93 gr. — *d*) 1 *gold bracteate* (E) = Pl. 2 f. 13. Diam. 48 m.m. W:t 8.28 gr. — *e*) 1 *gold bracteate* (E) = A. 163. Diam. 43.5 m.m. W:t 6.84 gr. — *f*) 1 *gold bracteate* (E) = A. 163. Diam. 37.5 m.m. W:t 5.35 gr. — *g*) A half *gold bracteate* (H); fig. Pl. 2 f. 21. Similar to A. 204. Diam. 70.5 m.m. W:t 14.06 gr. — *h*) 1 *gold bracteate* (H);

fig. Pl. 2 f. 16. Diam. 33 m.m. W:t 3.63 gr. — Total W:t 76.08 gr. (17.9 ort); F:ness 71.5 %. [St. M. 2691.]

403. At **Ringome,** in the parish of Alfva, the following pieces were found in a cornfield (»Ölbacken») close by a moor, called »Mästermyr», 20:th February, 1869: *a*—*l*) 11 *gold bracteates* lying upon each other in the earth, c. 11 ctm. under the surface; viz.: *a*) 1 bracteate (E) = A. 163. Diam. 58.5 m.m. W:t 17.825 gr.; F:ness 79.5 %. — *b*) 1 bracteate (E) = Pl. 2 f. 13. Diam. 58 m.m. W:t 18.074 gr.; F:ness 79.5 %. — *c*) 1 bracteate (E) = A. 163. Diam. 56 m.m. W:t 14.44 gr.; F:ness 65 %. — *d*) 1 bracteate (E) = Pl. 2 f. 13. Diam. 55 m.m. W:t 14.91 gr.; F:ness 65 %. — *e*) 1 bracteate (E) = A. 163. Diam. 49 m.m. W:t 10.95 gr.; F:ness 65 %. Close by the border 6 small *silver studs* are fixed, at equal distance from each other; 2 of them are now fallen away. — *f*) 1 bracteate (E) = A. 163. Diam. 48 m.m. W:t 13.23 gr.; F:ness 65 %. — *g*, *h*) 2 bracteates, struck from the same die and similar to each other, (E) = A. 163. Diam. c. 42 m.m. Weigh together 15.905 gr.; F:ness 65 %. — *i*) 1 bracteate (E) = Pl. 2 f. 13. Diam. 35 m.m. W:t 5.44 gr.; F:ness 65 %. — *k*) 1 small bracteate (E) = A. 163. Diam. 29 m.m. W:t 4.665 gr.; F:ness 91 %. — *l*) 1 large bracteate (H) = A. 204. Diam. 70—71 m.m. W:t 42.93 gr.; F:ness 91 %. — *m*) 30 *beads* of *glass*, green, white and yellow; some of them are gilt. They are of about the same size as the loops of the bracteates. — Total W:t of the gold 153.64 gr. (0.3615 ℔). [St. M. 4079.]

It is remarkable, that the place, where these 11 gold bracteates are found, lies but about one English mile from the cornfields, where the 14 similar gold bracteates Nos. 398—402 were found.

Denmark.

404. Probably found in Denmark; locality unknown: 1 *gold bracteate* (B) with runes; fig. A. 80; St. 17. [K. M. 8675, formerly in K. Mönt S. — B. 407.]

404½. Found in Denmark; locality unknown: 1 *gold bracteate* (B) with runes; fig. A. 69; St. 10. [K. M. CCXCIX(?). — B. 397. Cfr. A. A. 3: 409 and »Fynd» No. 473.]

405. Probably found in Denmark; locality unknown: 1 *gold bracteate* (B) with runes(?); fig. A. 74; St. 12. [K. M. 8658, formerly in K. Mönt S. — B. 401.]

406. Probably found in Denmark; locality unknown: 1 *gold bracteate* (B) with runes(?); figures on both sides. Fig. A. 75; St. 13. [K. M. 8657, formerly in the possession of Mr Bircherod, and afterwards in K. Mönt S. — B. 402.]

407. Probably found in Denmark; locality unknown: 1 *gold bracteate* (C) with imitation of letters; fig. Pl. 1 f. 6. [K. M. 21588.]

408. Probably found in Denmark; locality unknown: 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. A. 121; St. 37. [K. M. 8646, formerly in K. Mönt S. — B. 443.]

409. Probably found in Denmark; locality unknown: 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. A. 122; St. 38. Very similar to No. 408. [K. M. 8647, formerly in K. Mönt S. — B. 444.]

410. Probably found in Denmark; locality unknown: 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. A. 134; St. 46. [K. M. 8644, formerly in K. Mönt S. — B. 453.]

411. Probably found in Denmark; locality unknown: 1 *gold bracteate* (C) with runes(?); fig. A. 109; St. 69. [K. M. 8652, formerly in K. Mönt S. — B. 429.]

412. Probably found in Denmark; locality unknown. I don't know, if they are found together: *a—c*) 3 *gold bracteates*, struck from the same die, (C); fig. A. 98. [*a*) and *b*) in K. M. Nos. CCCCXXXII and C. 16, formerly in K. Mönt S.; *c*) in K. Mönt S. — A. A. 4: 180; B. 439.]

413. Probably found in Denmark; locality unknown: 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 106. [K. M. 8654, formerly in K. Mönt S. — B. 427.]

414. Probably found in Denmark; locality unknown: 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 127. [K. M. MDCLIII, formerly in the possession of Mr Vintmöl and afterwards in the collection of Mr Frost. — A. A. 4: 589; B. 450.]

415. Probably found in Denmark; locality unknown: 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 138. [K. M. 8672, formerly in K. Mönt S. — B. 454.]

416. Probably found in Denmark; locality unknown: 1 *gold bracteate* (D?) with runes; fig. A. 162; St. 50. [K. M. 8653, formerly in K. Mönt S. — B. 479.]

417. Probably found in Denmark; locality unknown: 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 167. [K. M. 8661, formerly in K. Mönt S. — B. 483.]

418. Probably found in Denmark; locality unknown: 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 168. [K. M. 8660, formerly in K. Mönt S. — B. 484.]

419. Probably found in Denmark; locality unknown: 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 169. [K. M. 8674, formerly in K. Mönt S. — B. 485.]

420. Probably found in Denmark; locality unknown. I don't know, if they are found together. *a*), *b*) 2 *gold bracteates* (D); fig. A. 171. Struck from the same die as a bracteate found near Leire, Sjæland (»Fynd» No. 440). [*a*) in K. M. No. C. 18, formerly in K. Mönt S.; *b*) was once in the collection of Mr Timm. — B. 487.]

421. Probably found in Denmark; locality unknown. I don't know, if they are found together. *a*), *b*) 2 *gold bracteates*, struck from the same die, (D); fig. A. 172. [K. M. 8666 and C. 19; formerly in K. Mönt S. — B. 488.]

422. Probably found in Denmark; locality unknown: 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 176. [K. M. 8664, formerly in K. Mönt S. — B. 491.]

423. Probably found in Denmark; locality unknown: 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 188. [K. M. 8663, formerly in K. Mönt S. — B. 497.]

424. Probably found in Denmark; locality unknown: 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 194. [K. M. 8662, formerly in K. Mönt S. — B. 506.]

425. Probably found in Denmark; locality unknown: 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 177. Struck from the same die as No. 350 (found at Raflunda, Skåne). [K. M. 8665, formerly in K. Mönt S. — B. 492.]

426. Probably found in Denmark; locality unknown: 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 182. [K. M. 8670, formerly in K. Mönt S. — B. 495.]

427. Probably found in Denmark; locality unknown: 1 *gold bracteate* (D?); fig. A. 203. [K. M. 8659, formerly in K. Mönt S. — B. 510.]

428. Probably found in Denmark; locality unknown: 1 *gold bracteate* (F); fig. A. 154. [K. M. 8669, formerly in K. Mönt S. — B. 477.]

428½. Probably found in Denmark; locality unknown: 1 little *bracteate* or pendant ornament of *gold*-wire, similar to A. 210. (»Fynd» No. 246.) [K. M. — B. 566; A. T. 1849: 36(?).]

Bornholm.

429. At the **21:st Selveiergård,** in the parish of Pedersker, Sönder Hd, was found close by a little barrow, (in 1833): 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 224. [K. M. 2999. — N. T. O. 2: 262; B. 430.]

430. Near **Rönne** were found by some children on a new-ploughed field: 3 fragments of a large *gold bracteate* (C); fig. A. 146. [K. M. MMLIII. — B. 457.]

Sjæland.

431. In this isle, the exact place unknown, was found: 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. A. 100; St. 23. See »Fynd» No. 470. [K. M. 8649, formerly in K. Mönt S. — B. 422.]

432. In Sjæland is also found, the exact place unknown: 1 *gold bracteate* (A) with letters or imitation of letters; fig. A. 13. [K. M. 8656, formerly in K. Mönt S. — B. 530.]

433. Probably found in Sjæland: 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 166. [K. M. 4120. — B. 482.]

Præstö Amt.

434. At **Faxö,** in the parish of Faxö, Faxö Hd, was found: 1 *gold bracteate* (B); fig. A. 71. [K. M. 8069. — A. T. 1844: 132; B. 398.]

435. Near **Faxö,** in the parish of Faxö, were found 2 m. from the rivulet of Kongsvad, in the summer of 1827, (probably thrown up with some rushes by clearing the rivulet): 6 *gold bracteates* (B) with runes; all struck from the same die. They are soldered together, 2 by 2, and fixed at a hollow *gold cylinder*, which is decorated with beautiful filigree-work. Fig. A. 76; St. 14. [K. M. MDCLXXVIII. — A. A. 4: 595; B. 403; E. Krag. 10.]

436. At **Lellinge,** in the parish of Lellinge, Bjefverskov Hd, was found, 30 ctm. under the surface of the earth, in clearing the forest »Lellinge kohave»: 1 *gold bracteate* (B) with runes; fig. A. 85; St. 20. [K. M. 8944. — A. T. 1845: 240; B. 409.]

437. At **Gummersmark,** in the parish of Bjefverskov, near Vallerslev, were found in cutting peat in a bog called »Maglemosen», in 1852: *a*) 4 *gold bracteates* with runes, struck from the same die, (B); fig. A. 217; St. 6. [No. 12529.] — *b*) 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. A. 226; St. 55. [No. 12525.] — *c*) 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. A. 233; St. 39. [No. 12526.] — *d*) 2 *gold bracteates*, struck from the same die, (C); fig. A. 238. [Nos. 12527—8.] — *e*) 1 great, bowshaped *silver fibula*, = W. 428; 157 m.m. long. It is of perforated work and richly decorated with figures of men, drakes and other animals, that are gilt or set with niello. [No. 12524.] — *f*) 10 *beads* of *glass*, *earth* and *amber*. [K. M. 12524—12529. — B. 431, 445, 461, 462, 525—8, 749; E. Krag. 11.]

438. At **Lekende,** Bårse Hd, was found, in February, 1864, in digging in the garden: 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. St. 63. [K. M. 21433. — St. p. 558.]

Kjöbenhavns Amt.

439. Near **Kjöge** was found: *a*) 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. A. 239; St. 57. [K. M. 12370. — B. 470.]

Together with this bracteate was probably found: *b*) Another *gold bracteate*, struck from the same die as *a*). [St. M. 2884, formerly in the possession of Mr Smith, Kjöbenhavn.]

440. In the parish of **Allerslev,** Voldborg Hd, near Leire, is said to have been found: 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 171. Struck from the same die as No. 420. [K. M. MDCLII, formerly in the collection of Mr Frost. — A. A. 4: 588; B. 487.]

441. At **Eiby**, in the parish of Eiby, Ramsö Hd, were found, in 1868, at the depth of c. 60 ctm., in digging in a place, that formerly had been a moor: *a*) 1 *gold bracteate* (C) with runes(?); fig. Pl. 1 f. 10. — *b*) 1 ringshaped *gold bracteate* with a cross in the middle; no stamped figures. Fig. Pl. 1 f. 16. — *a*) and *b*) weigh together 10.51 gr. ($^{23}/_{32}$ L.). [K. M. C. 156, 157.]

Frederiksborg Amt.

442. In planting trees in **Steenholts Vang**, between Nöddebo and Frederiksborg, in the parish of Nöddebo, Holbo Hd, were found: *a*) 3 beautiful, hollow *gold cylinders*, to each of which 2 *gold bracteates* are fastened. All 6 bracteates are struck from the same die, (C); fig. A. 236. [No. 3824.] — *b*) 1 loose *gold bracteate* = A. 236. [No. 3825.] — *c*) 5 *gold bracteates*, struck from the same die, (C); fig. A. 230. [Nos. 3827, 3828.] — *d*) 1 great, round and smooth *bead* of *gold*. [No. 3826.] — *e*) 3 pieces of *golden ring-money*. [K. M. 3824—3828. — B. 433—437, 458—460, 576; E. Krag. 3.]

443. At **Hjörlunde**, near Slangerup, in the parish of Hjörlunde, Liunge-Frederiksborg Hd, were found, (in 1817): *a*) 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. A. 78; St. 15. Has been set with a stone beneath the loop; which stone now is lost. [No. LXXVIII.] — *b*) 1 *gold bracteate* (C) with 2 runes(?); fig. A. 94. [No. LXXIX.] — *c*) 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 79. [No. LXXX.] — *d*) 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 93. [No. LXXVII.] [K. M. LXXVII—LXXX. — A. A. 3: 366; B. 405, 406, 417, 418.]

In the same place was found, about 20 years later: *e*) 1 broad *gold finger-ring*, decorated with 4 broad, elevated bands, between which are 3 finer lines. [K. M. 2782. — B. 670.]

444. To king Christian V (1670—1699) was presented at a hunting party by the sea of **Esrom**, near Fredensborg: 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 77. [K. M. 8655, formerly in K. Mönt S. — B. 404.]

Lolland.

445. At **Carlslyst** or **Karenslyst**, in the parish of Branderslev, Nörre Hd, was found in ploughing: 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 82. [K. M. MMCCXIX. — N. T. O. 1: 199; B. 452.]

Möen.

446. On the estate of **Nordfeldt**, in the parish of Elmelunde, was found: 1 *gold bracteate* (C?); fig. A. 149. [K. M. CCXVI. — A. A. 3: 395; B. 471.]

Fyn.

447. In this isle is found, in the 17:th century; the exact place unknown: 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. A. 101; St. 24. [K. M. 8650, formerly in the collection of Mr Bartholin and afterwards in K. Mönt S. — Bartholin »Antiqvitates Danicæ» p. 461 No. V; B. 425.]

448. In Fyn is found in the earth; before 1690; locality unknown: 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. A. 116; St. 31. [K. M. 8648, formerly in K. Mönt S.; was already in 1690 in the collection of William Mulenius (Mule). — B. 441.]

449. Probably found in Fyn, where it was bought from a jew by Jens Rosenkrantz,

who presented it to king Christian V (1670—1699): 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. A. 120; St. 36. [K. M. 8645, formerly in K. Mønt S. — B. 442.]

Svendborg Amt.

450. At **Rynkebygård,** in the parish of Ringe, Gudme Hd, were found in cutting peat in a moor called »Teglværksmosen», 30 ctm. under the surface, all at one place: *a*) 5 *Roman* and *Byzantine gold coins*, from the 5:th century, viz.: 1 of the Emperor Placidius Valentinianus (with a loop), 1 of Marcianus and 3 of Leo I. [B. 534, 855, 856.] — *b*) 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. A. 221; St. 54. [B. 426.] — *c*) 1 *spiral finger-ring* of a hammered *gold* wire; 2 circuits. W:t 32.89 gr. ($2\frac{1}{4}$ L.). [B. 732.] — *d*) 1 *bar* of *electrum*, 39 m.m. long; cast and rounded at both ends. W:t 21.92 gr. ($1\frac{1}{2}$ L.). [B. 851.] [The coin of Marcianus in K. Mønt S.; the other pieces in K. M. 10037—10040. — A. T. 1848: 204, 226; B. 426; E. Krag. 34; »Fynd» No. 231.]

451. At **Brangstrup,** in the parish of Ringe, Gudme Hd, were found in ploughing, in September, 1865: *a*) 46 *Roman gold coins* from the time about A. D. 250 to A. D. 350; with loops. (See »Fynd» No. 110.) — *b*) 1 round gold *bracteate*, without ornaments; the loop is a part of the plate, not soldered on. Fig. Årb. 1866: 333. — *c*) 4 *semilunar, pendant ornaments* of smooth gold plates; fig. l. c. p. 332. — *d*) A fragment (probably) of a similar piece; fig. l. c. p. 333 f. b). — *e*) 1 *rectangular, pendant ornament* of a smooth gold plate; fig. l. c. p. 333 f. a). — *f*) 9 *pendant ornaments* of gold with pressed figures (human beings, lions etc.); fig. l. c. Pl. 4 f. 1—9. — *g*) 1 very thick, oval *spiral ring* of electrum; $1\frac{1}{2}$ circuit. L. 334 m.m.; Th. 13 m.m. A small, open gold ring is fixed upon it. Fig. l. c. p. 330, not full size. — *h*) 1 similar *spiral ring;* L. 314 m.m.; Th. 14 m.m. No small ring upon it. — *g*) and *h*) weigh together 1187.545 gr. ($81\frac{1}{4}$ L.). — *i*) 1 part of a *spiral* gold *armilla;* cut off and bent together. L. 262 m.m. A part of a square gold wire, 78 m.m. long, is clasped into it. Fig. l. c. p. 331, not full size. W:t 105.05 gr. ($7\frac{3}{16}$ L.). — *k*) 1 massive, gold *finger ring;* fig. l. c. p. 334. W:t 19.64 gr. ($1\frac{11}{32}$ L.). — *l*) 1 gold *ornament* for the end of a strap. L. 65 m.m.; Br. 7 m.m. Fig. l. c. p. 331, not full size. — *m*) 1 *hemispherical* gold *ornament*, use unknown; with filigree-work. Fig. l. c. Pl. 4 f. 10. — *All pieces of gold* or *electrum;* weigh together 1653.44 gr. (7 M. $1\frac{1}{8}$ L.). [K. M. 22259. — Årb. 1866: 327—349; E. Krag. 35.]

452. At **Broholm,** in the parish of Gudme, Gudme Hd, were found in ploughing, in the spring of 1832: *a*) 2 *gold bracteates*, struck from the same die, (A), with imitation of Roman letters; fig. N. T. O. 2: Pl. 1 f. 5; A. 6. They are imitations of the coins of Constans. [No. 2809, 2810; B. 523, 524.] — *b*) 1 *gold bracteate* (B) with runes; fig. N. T. O. 2: Pl. 1 f. 4; A. 11; St. 1. [No. 2808; B. 529.] — *c*) 1 *gold bracteate* (C); fig. N. T. O. 2: Pl. 1 f. 2; A. 123. [No. 2805; B. 446.] — *d*) 1 *gold bracteate* (C); fig. N. T. O. 2: Pl. 1 f. 1; A. 125. [No. 2806; B. 447.] — *e*) 1 *gold bracteate* (C); fig. N. T. O. 2: Pl. 1 f. 3; A. 147. [No. 2807; B. 472.] — *f*) 1 *gold bracteate* (F); fig. N. T. O. 2: Pl. 1 f. 6; A. 152. [No. 2804; B. 476.] — *g*) 1 oval *spiral armilla*, nearly 2 circuits; fig. N. T. O. 2: Pl. 1 f. 12. W:t 51.16 gr. (3 L. 2 qv.). [B. 790.] — *h*) 1 *spiral finger ring*, 2 circuits; fig. N. T. O. 2: Pl. 1 f. 13. W:t 7.31 gr. (2 qv.). [B. 793.] — *i*) 1 bowshaped *fibula* of *gold;* fig. N. T. O. 2: Pl. 1 f. 18; W. 425. The pin of gold. W:t 10.96 gr. (3 qv.). [No. 8495; B. 747.] — *k*) 1 massive *collar;* fig. N. T. O. 2: Pl. 1 f. 7 and W. 444. On the back of the ring is fixed a little spiral ring; probably to give the piece a certain

weight. W:t 1362.94 gr. (5 Mark 13 L. 1 qv.). [B. 365.] — *l*) 1 smaller *collar*, similar to the precedent. The free ends are held together with two small rings. W:t 807.53 gr. (3 M. 7 L. 1 qv.). [B. 366.] — *m*) 1 similar *collar*. W:t 533.48 gr. (2 M. 4 L. 2 qv.). [B. 368.] — *n*) 2 *armillas*, open, smooth, with thicker ends. One is engraved N. T. O. 2: Pl. 1 f. 14; the other is not complete. [B. 785, 786.] — *o*) 6 fragments of great *rings*, perhaps collars. [B. 788.] — *g*)—*o*) are all without ornaments. — *p*) 6 fragments of *rings*, stamped with ❦, ☗, ◎, ⌓. Fig. N. T. O. 2: Pl. 1 f. 8, 9, 10 and 11. [B. 789.] — *q*) 17 fragments of *rings*. Five of them are chained together; fig. N. T. O. 2: Pl. 1 f. 15 and W. 460. [B. 791, 792.] — *r*) 2 *bars* of electrum; one of them weighs 82.22 gr. (5 L. $2\frac{1}{2}$ qv.); the other is broken in two parts and weighs 85.87 gr. (5 L. $3\frac{1}{2}$ qv.). [B. 794, 795.] — *s*, *t*) 1 *ring* and a thick *cylinder*, belonging to the ring; fig. N. T. O. 2: Pl. 1 f. 16, 17. [B. 935, 936.] — *All pieces of gold* or *electrum;* weigh together 3853.13 gr. (16 M. 7 L. $2\frac{1}{2}$ qv.). [K. M. 2804—2810; 8490—8504. — N. T. O. 2: 184—192; A. T. 1845: 209; B. 365; E. Krag. 31.]

453. At **Hesselagergård,** in the parish of Hesselager, Gudme Hd, was found: *a*) 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. A. 252 (p. 8); St. 59. [K. M. 15615. — B. 421; E. Krag. 30.]

In the same place had, many years earlier, been found, in labouring on the field: *b*) 1 *gold collar*, stamped with ❦; the ends are free (not soldered together). Fig. W. 443. W:t 296.89 gr. (1 M. $4\frac{5}{16}$ L.). [K. M. 7281. — B. 364.]

Odense Amt.

454. At **Bolbro,** in the parish of St. Knud, Odense Hd, were found, in 1852, 65 ctm. from the surface, under the root of a tree, in digging in a place, where a forest had stood: *a*) 1 *gold bracteate* (B) with runes; fig. A. 218; St. 51. See »Fynd» No. 456. [B. 415.] — *b*) 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. A. 232; St. 56. [B. 448.] — *c*) 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 227. [B. 432.] — *d*) 2 *gold bracteates*, struck from the same die, (C); fig. A. 240. See »Fynd» No. 344. [B. 463—4.] — *e*) 5 *gold bracteates* (C), struck from the same die as *d*), but the surrounding ornaments are a little dissimilar. Fig. A. 241. [B. 465—9.] — *f*) 35 (or 37) pieces of *ring-money*, of electrum. Some of these pieces are bent together as rings; only one of them is entire, the others are cut off. [B. 796.] — *g*) 2 small *drops* of melted gold. [B. 797.] — *a*)—*e*) weigh together 24.21 gr. ($1\frac{21}{32}$ L.); *f*) and *g*) weigh together 149.81 gr. ($10\frac{1}{4}$ L.). [Four pieces of *f*) are in Flensborg M.; all the others in K. M. 12430—12436. — B. 415; E. Krag. 24.]

In the year 1808 was found at Bolbro, (in the same place?): 1 *gold collar* = W. 443. W:t 360 gr. (1 M. 8 L. $2\frac{1}{2}$ qv.). [K. M. 8505. — A. T. 1843: 213; B. 370; E. Krag. 24.]

455. In the **Viemose,** near the town of Odense, is found: 1 *button* of *bronze* with an ornament representing a *bracteate;* fig. Årb. 1867 p. 253 f. s. [See this interesting find in Årb. 1867 p. 233—257; and »Fynd» No. 87.]

456. At **Vedby,** was found, in 1860: 1 half *gold bracteate* (B) with runes; fig. St. 52. Very similar to St. 51 (»Fynd» No. 454). [K. M. 19248. — St. p. 550.]

Jylland.

457. Found in Jylland; locality unknown: 1 *gold bracteate* (D). [K. M. 16466. — B. 521.]

Nörre-Jylland.

458. In Nörre-Jylland were found together, before 1828; locality unknown: *a*) Some *gold bracteates* (D). — *b*) 1 small *gold bracteate* or pendant ornament with a great point, beaten out in the centre, and a circle of small points around it; a loop on the back. [K. M. MDCCXVIII —MDCCXIX. — A. A. 4: 608; B. 561.]

Hjörring Amt.

459. At Apholm-huse (not Ahlholm), near Frederikshavn, in the parish of Flade, Horns Hd, was found in a small earthen mound, (1827): *a*) 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 178. [No. MDCCLXVI; B. 493.]

About 1 mètre from this spot were found: *b*) Some massive *silver bars*, c. 100 m.m. long, very thick at one end. [B. 933.] [K. M. MDCLXVI, MDCCLVI. — A. A. 4: 592; B. 493; E. Krag. 45.]

In the same place as the bracteate is earlier found: *c*) 1 *gold bar;* W:t 74.45 gr. (5 L. 1½ ort). — And still earlier: *d*) 1 similar *gold bar*, and — *e*) 1 *gold coin*. [A. A. 4: 592; »Fynd» No. 234.]

460. In the parish of Asdal, Vennebjerg Hd, near Hjörring, were found together in the earth: *a*) 1 *gold bracteate* (B); fig. A. 150. [B. 474.] — *b*) 1 *gold bracteate* (B?); fig. A. 151. [B. 475.] — *c*) 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 97. [B. 420.] — *d*) 18 *beads* of *glass* (white, green, blue and red) and *mosaik*. [K. M. MDCVI—MDCIX. — A. A. 4: 571; B. 420; E. Nyd. VII: 1; E. Krag. 43.]

461. At Lindrup, in the parish of Tolstrup, Börglum Hd, was found in digging in an old ditch: 1 *gold bracteate*, formed by a small and thin circular plate, the centre of which is beaten out *into* a funnel-shaped point. In the back is a loop soldered on. [K. M. 15352. — B. 560.]

462. In a peat moss, called Fruens Parcel of Öster Monkjær, formerly belonging to Bratskov, in the parish of Broust, Öster-Han Hd, were found, 80 ctm. deep, in 1861: *a*) 1 *gold bracteate*, formed of a circular plate, 21.8 m.m. in Diam.; one side is ornamented with a twisted gold thread, laid in spiral around the centre. W:t 3.2 gr. (7/32 L.). — *b*) 34 *beads*, viz. 9 of *mosaik;* 1 of white *porcellain;* 3 green, 17 blue, 1 yellow, 1 black and 2 white, of *glass*. — *c*) 1 open *bronze ring*, 20 m.m. in Diam. — *d*) Some fragments of *pottery*, thrown away by the finder. [K. M. 20209—11. — E. Krag. 47.]

Ålborg Amt.

463. In a turf from a moss in the parish of Björnsholm, near Lögstör, Års Hd, were found: *a*) 1 *gold bracteate* (C) with runes or letters; fig. A. 220; St. 53. [B. 416.] — *b*) 2 small *gold bracteates*, similar to each other; stamped with a head in profil. [B. 531, 532; no semilunar ornaments.] — [K. M. 5938—39. — B. 416; E. Krag. 50.]

Randers Amt.

464. At Lyngby by Ebeltoft, in the parish of Lyngby, Sönder Hd, was found, in 1825, under or close by an, 1 mètre long, stone, 0.6 m. under the surface of a very small

mound, which seems to have been surrounded with a square of great stones: *a*) 1 large, beautiful *gold bracteate* (C); fig. A. 129. [B. 451.] — *b*) Some fragments of *urns* of *clay*, and *ashes*. [K. M. MCCCXXXIII. — B. 451; A. A. 4: 495; E. Krag. 53.]

In the same place as the last mentioned find, were found in the following year (1826), also »in a small mound, under or close by an, 1 mètre long, stone»: *c*) 1 ornament, composed of 2 *gold bracteates*, both struck from the same die, (B?); fig. A. 130. [B. 414.] — *d*) 1 small *spiral finger ring* of *gold*, 2 circuits. [B. 725.] [K. M. MCDLXXXII—MCDLXXXIII. — A. A. 4: 544; B. 414; E. Krag. 53.]

465. In the parish of **Ölst,** near Randers, was found in ploughing, 28:th May, 1863: 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. St. 68. [K. M. 20963. — St. p. 561.]

Viborg Amt.

466. Between **Ands Kro** and **Höjbjerg,** in the parish of Höjbjerg, Lysgård Hd, was found in a gravel-pit: 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 107. Struck from the same die as No. 337, found in Skåne. [K. M. 6478. — B. 428; E. Krag. 56.]

In the same gravel-pit (and on the same spot) was found, in the following year: 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 161. [K. M. 6873. — B. 478; E. Krag. 56.]

467. At **Vindum** was found in some earth thrown up by a Mole: 1 *gold bracteate* (B) with runes(?); fig. Pl. 1 f. 5. [K. M. C. 158.]

468. On **Thorning Hede,** in the parish of Thorning, Lysgård Hd, was found in cutting peat, in 1842: *a*) 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 196. [K. M. 6800. — Årsb. 1842: 16; B. 507; E. Krag. 55.]

In the same place was found, in 1844: *b*) 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 198. [K. M. 7746. — A. T. 1844: 132; B. 508; E. Krag. 55.]

In 1847 was found in the same place: *c*) 1 *gold bracteate* (D), struck from the same die as *b*); fig. A. 198. [K. M. 9639. — A. T. 1847: 145; B. 509; E. Krag. 55.]

Some years later were still found there: *d*) 1 flat *button* of a thick, round *electrum* thread; the pointed ends, wound in spiral, form the plate of the button. — *e*) 1 small, blue *glass bead*. [K. M. 10298. — B. 763.]

469. At **Overhornbek,** in the parish of Hornbek, Sönderlyng Hd, were found in cutting peat in a bog near Nörå, in 1847: *a*) 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 173. [B. 489.] — *b*) 1 large, bowshaped *fibula* of *silver* gilt, = W. 428. [B. 751.] — *c*) 1 large *bead* of *glass-mosaic;* 1 blue bead of *glass* and 1 small red-brown bead of *clay;* and perhaps — *d*) the *bronze pin* of a fibula. [K. M. 9800.] — [K. M. 9613—9615. — A. T. 1847: 144; B. 489; E. Krag. 54.]

470. In the following year (1848) were found in a turf from the same bog: *a*) 1 *gold bracteate* (B) with runes; fig. A. 112; St. 28. [B. 413.] — *b*) 2 *gold bracteates* (C) with runes, struck from the same die as No. 431 (found in Sjæland). Fig. A. 100; St. 23. [B. 423, 424.] — *c*) 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. A. 114; St. 30. [B. 440.] — [K. M. 9877—9879. — A. T. 1848: 204; B. 413; E. Krag. 54.]

471. At **Steenholt,** in the parish of Kragelund, Hids Hd, was a mound, in which many stone-cists were found. All these cists contained nothing, except one, wherein the

following pieces lay: *a*) 1 small *gold bracteate* (D). [No. 13989; B. 511.] — *b*) 1 *gold bracteate* (D?), fig. B p. 88. [No. 13987; B. 512.] — *c*) 8 *gold bracteates* (D?), struck from the same die as *b*), but without the surrounding circle of stamped figures. [No. 13988; B. 513—520.] — *a*)—*c*) weigh together 36.54 gr. (2½ L.). — *d*) 1 *spiral finger ring* of *gold*, 4 circuits. [No. 13991; B. 733.] — *e*) 1 *spiral finger ring* of *gold*, 1½ circuit. [No. 13992; B. 734.] — *f*) 3 pieces of *golden ring-money;* one of them has the form of a small bow; the others are spiral-formed. [No. 13993; B. 808.] — *d*)—*f*) weigh together 38.37 gr. (2⅝ L.). — *g*) 1 *silver bar*, c. 40 m.m. long; W:t 25.58 gr. (1¾ L.). [No. 13994; B. 809.] — *h*) 18 *beads* of *porcelain* and *glass*. [No. 13990.] — *i*) 2 small fragments of *iron*. [No. 13995.] — It is not mentioned, that any bones lay in the cist. — [K. M. 13987—13995. — B. 511—520; E. Krag. 57.]

Ringkjöbing Amt.

472. At **Nörre Hvam,** in the parish of Borbjerg, Hjerm Hd, were found by ploughing in a small hill (tumulus?), before 1825: *a*) 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 190. [B. 499.] — *b*) 9 *gold bracteates*, struck from the same die, (D); fig. A. 192. [B. 500—504.] — *c*) 1 small *gold bracteate* (H); fig. A. 209. [B. 559.] — *d*) 1 little *human figure*, cut out from a thin *gold* plate; and the half of another similar piece. — *e*) 11 pieces of *golden ring-money;* the greatest one is a thick, round gold wire, cut off at both ends, which meet each other. [B. 799.] — *f*) 3 pieces of melted *gold*. [B. 800.] — *e*) and *f*) weigh together 77.65 gr. (5$^{5}/_{16}$ L.). [2 of the bracteates *b*) are now in the collections at Kiel and Flensborg; all the other pieces in K. M. MCCIV—MCCIX and C. 20 (formerly in K. Mönt S.). — A. A. 4: 465; B. 499; E. Krag. 59.]

Århus Amt (formerly Skanderborg Amt).

473. Close by the ruins of an old castle, named **Skovsborg,** parish of Linå, in the neighbourhood of Silkeborg, were found in digging: *a*) 2 *gold bracteates* with runes, struck from the same die, (B); fig. A. 70; St. 11. [No. CCXCV(?); B. 395, 396.] — *b*) 2 *gold bracteates*, struck from the same die, (D); fig. A. 165. [No. CCXCV; B. 480, 481.] — *c*) 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 170. [No. CCXCVII; B. 486.] — *d*) 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 174. [B. 490; see AnO. 1855: 327.] — *e*) 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 180. [No. CCXCVIII; B. 494.] — *f*) 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 189. [No. CCXCVI; B. 498.] — [K. M. CCXCV—CCXCIX. — A. A. 3: 409; B. 395; E. Krag. 51. Cfr. »Fynd» No. 404½.]

474. In the parish of **Tönning,** Tyrsting Hd, was found in labouring on a field, (in 1845): 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 231. [K. M. 8690. — A. T. 1845: 240 (»Brille mark, parish of Törring»); B. 438.]

475. In a place at the limit between Nörre-Jylland and Sönder-Jylland are found, during the last years: 5 *gold bracteates* (D), struck from two dies; similar to the bracteates engraved A. Pl. IX and X, especially f. 181, 190 and 191. [Årb. 1868: 139.]

Sönder-Jylland.

Ribe Amt.

476. At **Snorup,** in the parish of Tistrup, Öster Horne or Öster Hd, was found in labouring on a field, in 1800—1810: 1 *gold bracteate* (D); fig. A. 193. [K. M. 8800. — A. T. 1845: 240; B. 505.]

Haderslev Amt.

477. At **Skodborg,** near the river Kongeåen, Frös Hd, were found, in May, 1865, in ploughing a place, which at the beginning of this century was covered with a wood: *a*) 1 *gold bracteate* (B) with runes; fig. St. 67. [No. 20881.] — *b*) 1 *gold bracteate* (D); fig. Pl. 1 f. 11. [No. 22140.] — *c*) 1 *gold bracteate* (D), similar to *b*), but not struck from the same die. [No. 20997.] — *d*) 1 bowshaped *fibula* of *gold* with filigree-work and »verroterie cloisonnée»; fig. »Illustreret Tidende» 1866: 274; Worsaae »Slesvig» p. 81; St. p. 561 and pl. 10 (coloured). Only the half fibula was found in May; the other part was happily ploughed up on the same spot, in the same year. — *e*) 1 oval *ring* of *gold*, also set with coloured glass, probably belonging to a similar fibula. — *f*) 3 small red and green beads of *porcelain*, and 2 striped, long, green beads of *glass*. [K. M. 20880—20882, 20997, 22138—22140. — Årb. 1868: 139; St. p. 560; E. Krag. 62.]

478. At **Skrydstrup,** in the parish of Skrydstrup, Gram Hd, was found in a marl-pit, in 1841: 1 *gold bracteate* (B) with runes; fig. A. 83; St. 18. A great part of it is gone. [K. M. 8676. — B. 408.]

479. In the parish of **Lintrup,** Kalslund Hd, 1 *gold bracteate* (D), lying upon the ground, was found by a woman from Dovre. [K. M. 10867. — A. T. 1849: 36; Worsaae »Slesvigs Oldtidsminder» p. 84, note.]

480. At **Galsted,** in the parish of Agerskov, N. Rangstrup Hd, were found in digging in a bog, before 1822: *a*) 1 *gold bracteate* (B) with runes; fig. A. 88; St. 21. [B. 412.] — *b*) 1 great fragment of a beautiful, bowshaped *silver fibula*, partly gilt; fig. AnO. 1844 Pl. 3 f. 6 and W. 429. [B. 755.] — *c*) Some *beads* of *glass*. [K. M. DCLVIII, DCCXXXVIII. — A. A. 4: 219, 230; B. 412; Worsaae »Slesvigs Oldtidsminder» p. 81 f. 3; E. Krag. 61.]

Sönderborg Amt.

481. At **Ullerup,** in the parish of Ullerup, Nyböl Hd, is found: *a*) 1 *gold bracteate* (C?) with runes(?); fig. A. 253, p. 8; St. 60. [K. M. 15807. — B. 473; Worsaae »Slesvigs Oldtidsminder» p. 84; E. Krag. 64.]

In the same place, other antiquities of gold are found in ploughing, as: *b*) 1 bowed *bar* of *electrum*, 275 m.m. long; has probably not been longer; is broken in old times. W:t 124.7 gr. ($8^{17}/_{32}$ L.). [K. M. 13335. — B. 812.]

482. In the neighbourhood of **Eckernförde,** were found together: *a*) 1 *gold bracteate* (C) with runes; fig. A. 117; St. 32. — *b*) 1 *gold bracteate* (C); fig. A. 124. [In the possession of the owner of Waterneversdorff. AnO. 1855: 313.]

Index to the plates.

Plate 1.

Gold coins (f. 1. 2. 4) and **Gold bracteates** (f. 3 and 5—25). — All figures in *full size*.

F. 1. Byzantine gold coin of Aelia Ariadne, the wife of Zeno; probably found in Gotland, Sweden. (Visby M. — „Fynd" No. 191.)
2. The *Rev.* of a cold coin of the Byzantine Emperor Theodosius II (A. D. 408—450); found at Skottgård, Medelpad, Sweden. (St. M. 3562. — „Fynd" No. 118.)
3. Found at Prestgården, parish of Vänge, Gotland, Sweden. (St. M. 3710. — „Fynd" No. 385.)
4. Gold coin of the Byzantine Emperor Justinianus I (A. D. 527—565); found at Alfveskogs, Gotland, Sweden. (St. M. 4070. — „Fynd" No. 237.)
5. Found at Vindum, Viborg A., Denmark. (K. M. C. 158. — „Fynd" No. 467.)
6. Found in Denmark; locality unknown. (K. M. 21588. — „Fynd" No. 407.)
7. Found in a grave at Vest-Ly, Stavangers A., Norway. See Pl. 8 f. 8. (Bergens M. 1849. — „Fynd" No. 263.)
8. Found in a grave at Garpestad, Stavangers A., Norway. See Pl. 5 f. 11. (Bergens M. 1877. — „Fynd" No. 262.)
9. Found at Hammenhög, Skåne, Sweden. (St. M. 2791: 352. — „Fynd" No. 348.)
10. Found at Eiby, Kjöbenhavns A., Denmark; together with f. 16. (K. M. C. 156. — „Fynd" No. 441.)
11. Found at Skodborg, Haderslev A., Denmark; together with another similar bracteate. (K. M. 22140. — „Fynd" No. 477.)
12. Found at Slängs, Gotland, Sweden; 2 specimens. See „Fynd" No. 395. (St. M. 2821. — „Fynd" No. 372.)
13. Found at Gerdstorp, Vestergötland, Sweden. (St. M. 1920. — „Fynd" No. 313.)
14. Probably found in Sweden; locality unknown. (Lunds M. — „Fynd" No. 286.)
15. Found in Norway; locality unknown. (Bergens M. 1887. — „Fynd" No. 245.)
16. Found at Eiby, Kjöbenhavns A., Denmark; together with f. 10; ringshaped, with a cross in the middle. (K. M. C. 157. — „Fynd" No. 441.)
17. Found in the parish of Dref, Småland, Sweden; ringshaped with a cross in the middle. (In the collection of D:r Vittlock, Vexiö. — „Fynd" No. 322.)
18. Found at Asmundtorp, Skåne, Sweden. (Lunds M. — „Fynd" No. 342.)
19. Found in the parish of Långaryd, Småland, Sweden. (In the collection of D:r Vittlock, Vexiö. — „Fynd" No. 324.)
20. Found at Gippersta, Nerike, Sweden. See Pl. 8 f. 4. (St. M. 2644. — „Fynd" No. 301.)
21. Probably found at Dybeck, Skåne, Sweden; 2 specimens. (In the collection of Mr Norén, Marseille. — „Fynd" No. 347.)
22 Found at Tösslanda, Vestergötland, Sweden. (Göteborgs M. — „Fynd" No. 309.)
23. Found at Tjusby, Öland, Sweden. (St. M. 2725. — „Fynd" No. 360.)
24. Found at Erska, Vestergötland, Sweden; 2 specimens. See Pl. 8 f. 17. (St. M. 3435. — „Fynd" No. 310.)
25. Found at Selvik, Stavangers A., Norway; together with Pl. 3 f. 1 etc. (Chr. M. 1324. — „Fynd" No. 259.)

Plate 2.

Gold bracteates, found in Sweden. *Full size.*

F. 1. Found at Kjeberg, Bohuslän. (St. M. 1483. — „Fynd" No. 305.)
2. Found (in a tumulus?) at Sandby, Öland. (St. M. 1304: 1841: 5. — „Fynd" No. 355.)
3. Found at Åkarp, Skåne; together with f. 9. (St. M. 2180. — „Fynd" No. 344.)
4. Found at Nors, Gotland. (St. M. 3604. — „Fynd" No. 370.)

F. 5. Found in a tumulus at Jernskogsboda, Vermland; 2 specimens. Together with a silver fibula, Pl. 6 f. 4. (St. M. 2786, 3309. — „Fynd" No. 302.)
6. Found at Börringe, Skåne; 2 specimens; together with f. 8. (St. M. 2119. — „Fynd" No. 346.)
7. Found at Hermanstorp, Skåne. (St. M. 685. — „Fynd" No. 343.)
8. Found at Börringe, Skåne; together with f. 6. (St. M. 2119. — „Fynd" No. 346.)
9. Found at Åkarp, Skåne; together with f. 3. (St. M. 2180. — „Fynd" No. 344.)
10. Found in the neighbourhood of Vadstena, Östergötland. (St. M. 70. — „Fynd" No. 317.)
11. Found at Lundeby, Öland. (St. M. 2214. — „Fynd" No. 362.)
12. Found at Lilla Istad, Öland. (St. M. 3714. — „Fynd" No. 361.)
13. Found at Kodings, Gotland. (St. M. 2536. — „Fynd" No. 399; see Nos. 364, (369), 375, (377), 381, 396, 402 and 403.)
14. Found at Ulfstorp, parish of Lefvene, Vestergötland. (St. M. 795. — „Fynd" No. 315.)
15. Found at Tufvasgården, Halland. (St. M. 2989. — „Fynd" No. 326.)
16. Found at Hulte, Gotland; together with f. (13 and) 21. (St. M. 2691. — „Fynd" No. 402.)
17. Probably found in Sweden; locality unknown. (St. M. 3111. — „Fynd" No. 287.)
18. Found at Skenäs, Södermanland; open-worked. (St. M. 2954. — „Fynd" No. 299.)
19. Found in Gotland; place unknown. (St. M. 2976. — „Fynd" No. 363.)
20. Found at Stora Ryk, Bohuslän. (St. M. 1537. — „Fynd" No. 303.)
21. Found at Hulte, Gotland; together with f. (13 and) 16. (St. M. 2691. — „Fynd" No. 402.)
22. Found at Thune, Gotland. (St. M. 2251. — „Fynd" No. 383.)
23. Found at Olofstorp, Vestergötland. (St. M. 895. — „Fynd" No. 314.)

Plate 3.

Gold bracteates, found in Norway. *Full size.*

F. 1. Found at Selvik, Stavangers A.; together with Pl. 1 f. 25; Pl. 3 f. 2, 7, 9. (Chr. M. 1325. — „Fynd" No. 259.)
2. Found at Selvik, Stavangers A.; see f. 1. (Chr. M. 1329. — „Fynd" No. 259.)
3. Found at Sletner, Smålenenes A.; together with Pl. 8 f. 10, 16 etc. Has been set with 11 garnets, 4 of which now are fallen away. (Chr. M. 2471. — „Fynd" No. 283.)
4. Found at Nedre Hoen, Buskeruds A.; together with f. 10. (Chr. M. 738. — „Fynd" No. 276.)
5. Found at Malde, Stavangers A.; together with f. 6, 11, 12, 14, 20, 22, 25; Pl. 8 f. 14; Pl. 9 f. 8 etc. (Chr. M. 4528. — „Fynd" No. 260.)
6. Found at Malde, Stavangers A.; see f. 5. (Chr. M. 4524. — „Fynd" No. 260.)
7. Found at Selvik, Stavangers A.; see f. 1. (Chr. M. 1326. — „Fynd" No. 259.)
8. Found at Övre Töyen, Akershus A.; 8 specimens. Together with f. 15, 24; Pl. 8 f. 15 etc. (Chr. M. 1727 and 3898. — „Fynd" No. 279.)
9. Found at Selvik, Stavangers A.; see f. 1. (Chr. M. 1328. — „Fynd" No. 259.)
10. Found at Nedre Hoen, Buskeruds A.; see f. 4. (Chr. M. 734. — „Fynd" No. 276.)
11. Found at Malde, Stavangers A.; 5 specimens. See f. 5. (Chr. M. 4529—4533. — „Fynd" No. 260.)
12. Found at Malde, Stavangers A.; see f. 5. (Chr. M. 4525. — „Fynd" No. 260.)
13. Found in a tumulus at Vigrestad, Stavangers A. (Chr. M. 3201. — „Fynd" N:o 264).
14. Found at Malde, Stavangers A.; 2 specimens. See f. 5. (Chr. M. 4534, 4535. — „Fynd" No. 260.)
15. Found at Övre Töyen, Akershus A.; 4 specimens. See f. 8. (Chr. M. 1792. — „Fynd" No. 279.)
16. Found at Lille Skjör, Smålenenes A. (Chr. M. 4068. — „Fynd" No. 284.)
17. Found in a tumulus at Riofve, Stavangers A. (Chr. M. 2022. — „Fynd" No. 261.)
18. Found at Opstad, Stavangers A. (Chr. M. 715. — „Fynd„ No. 266.)
19. Found in Christiania. (Chr. M. 1145. — „Fynd" No. 280.)
20. Found at Malde, Stavangers A.; see f. 5. (Chr. M. 4523. — „Fynd" No. 260.)
21. Found in a grave at Dalum, Nordre Throndhjems A.; 2 specimens. Together with f. 26; Pl. 5 f. 2. (Chr. M. 4565, 4566. — „Fynd" No. 250.)
22. Found at Malde, Stavangers A.; see f. 5. (Chr. M. 4526. — „Fynd" No. 260.)
23. Found in a tumulus at Berge, Listers and Mandals A. (Chr. M. 3325. — „Fynd" No. 269).
24. Found at Övre Töyen, Akershus A.; see f. 8. (Chr. M. 1727. — „Fynd" No. 279.)
25. Found at Malde, Stavangers A.; see f. 5. (Chr. M. 4527. — "Fynd" No. 260.)
26. Found in a grave at Dalum, Nordre Trondhjems A.; see f. 21. (Chr. M. 4567. — „Fynd" No. 250).

Plate 4.

Bowshaped fibulæ of **bronze** (f. 1—13, 15—20) or **silver** (f. 14); found in Sweden. *Full size.*

F. 1. The pin is of bronze. Found at Mossberga, in „Vipetorps Borg", parish of Högsrum, Öland; no other relics. (St. M. 2125.)
2. The pin of iron (?) is lost. Found at Häller, parish of Brastad, Bohuslän, in a sand-pit, near a human skeleton; together with a bronze pin and a ring of narrow bronze plate. (St. M. 1473.)
3. Found in a tumulus at Sörhoga, parish of Forssa, Helsingland. (The Museum at Hudiksvall.)
4. The pin of iron is lost. Probably found in the East part of Småland, or in the isle of Öland; place unknown. (St. M. 2076.)
5. The pin of iron (?) is lost. Probably found in Skåne; place unknown. Has been set with 3 (red) stones, 2 of which are lost. (St. M. 2549.)
6. The pin is of bronze. Found in a mound of stones („stenrör") at Kejlungs, parish of Lärbro, Gotland; together with 3 round bronze wires, 2 small spiral rings of bronze, 31 beads of amber, glass etc. (St. M. 2581.)
7. The pin of iron is lost. Probably found in the East part of Småland, or in the isle of Öland; place unknown. (St. M. 2076.)
8. The pin of iron is lost. Ornamented with zigzag-lines of silver thread. Found in the parish of Linde, Gotland, probably together with the bottom of a Roman bronze vessel; 3 spearheads, 1 sword, 1 knife, 1 umbo and the handle of a shield, all of iron; 1 pair of tweezers of bronze etc. (St. M. 3706).
9. The pin is of bronze. Found in Gotland; place unknown. (St. M. 2976.)
10. The pin is of bronze. Found in a tumulus in the parish of Långlöt, Öland, together with unburnt human bones and the iron boss of a wooden shield. (St. M. 1304: 1836: 41.)
11. The pin is of bronze. Found in Gotland; place unknown. (Visby M. 190).
12. The pin is of bronze. Found under a stone at Mörbylånga, parish of Mörbylånga, Öland; no other relics. (St. M. 1304: 1845: 25.)
13. The pin of iron is lost. Found in Wemmenhög H:d, Skåne. (St. M. 3217: 23.)
14. Of silver, partly gilt; broken. Pin of silver. Found in a mound of stones („stenrör") at Rydbo, parish of Glömminge, Öland; together with a glass bead and some fragments of bronze. (St. M. 3103.)
15. Overlaid with twisted silver threads. Pin of bronze, lost. Probably found in the East part of Småland or in the isle of Öland; place unknown. (St. M. 2076.)
16. Probably found in Skåne; place unknown. (St. M. 1518.)
17. The pin is of bronze. Found in a tumulus in the parish of Glömminge, Öland. (St. M. 2918.)
18. Found near the town of Christianstad, Skåne. (St. M. 2109: 1359.)
19. The pin is of bronze. Probably found in the East part of Småland, or in the isle of Öland; place unknown. (St. M. 2076.)
20. The pin is of bronze. Found near the town of Visby, Gotland, in breaking up a juniper; together with 1 oblong, Gotlandic brooch (= Pl. 11), 1 fibula = Pl. 4 f. 9, a part of a similar fibula, 1 ring, 1 pin etc., all of bronze. (St. M. 1358.)

Plate 5.

Bowshaped fibulæ. — F. 1, 3—12 *full size;* f. 2 *half size.*

F. 1. Of silver, richly gilt; with filigree-work and 4 garnets. Pin of silver, entire. Found in the parish of Grönby, Skåne, Sweden, together with f. 3. (Lunds M. 3653.)
2. Of silver, richly gilt; with niello and 11 blue glasses, 5 of which now are lost. Pin of silver, lost. Found in a grave at Dalum, Nordre Throndhjems A., Norway; together with the gold bracteates Pl. 3 f. 21, 26. etc. (Chr. M. — „Fynd" No. 250.) Half size.
3. Of silver, richly gilt. The pin is lost. Found in the parish of Grönby, Skåne, Sweden; together with f. 1. (Lunds M. 3654.)
4. Of bronze. Found in a mound of stones at Dimboholm, parish of Dimbo, Vestergötland, Sweden; probably together with an unburnt skeleton. No other relics. (In the collection of Mr. H. Werner, Ranten, near Falköping.)

F. 5. Of bronze. Found in Skåne, Sweden; place unknown. (Lunds M.)

6. Of bronze. Pin of iron, gone. A fragment of a bone is fixed (by fire) at the back. Found in a tumulus at Gullbringa, parish of Hålta, Bohuslän, Sweden; together with ashes, burnt bones, melted bronze, fragments of a bone comb and of an urn of clay. (Göteborgs M.)

7. Of bronze. Pin of iron, lost. Found in a sand-pit at Martorp, parish of Husaby, Vestergötland, Sweden; together with burnt bones and charcoal. (Skara M.)

8. Of bronze, not gilt. Pin of iron, lost. Found in digging in a meadow at Hade, parish of Hedesunda, Gestrikland, Sweden; together with the fibula engraved Pl. 6 f. 5, and 3 other fibulæ of bronze, 2 spear-heads and 1 knife of iron, the bronze ornaments of 2 (?) horns etc. (St. M. 1209. — See A. T. f. Sv. 2: —)

9. Of silver, decorated with twisted gold thread. Pin lost. Found in a tumulus at Castellegården, close by the town of Kongelf, Bohuslän, Sweden. (Göteborgs M.) Seen from the side and above.

10. Of bronze gilt. Pin lost. Found in the isle of Gotland, Sweden; place unknown. (Visby M. 194.)

11. Of silver gilt. Found in a tumulus at Garpestad, Stavangers A., Norway; together with a gold bracteate (Pl. 1 f. 8) etc. (B. M. 1781. — „Fynd“ No. 262.)

12. Of bronze (or iron?). Found in the parish of Väring, Vestergötland, Sweden, in or close by an urn of clay, together with charcoal and burnt bones. (Skara M.) Seen from the side and above.

Plate 6.

Bowshaped fibulæ, found in Sweden. *Full size.*

F. 1. Of bronze; the fore-side gilt, set with some red glasses. Found in a pasture-ground in the parish of Nähr, Gotland; no other relics. (St. M. 1079.)

2. Of bronze; the fore-side gilt, set with "verroterie cloisonnée". The head and the pin are gone. Found in digging at Hällen, parish of Jättendal, Helsingland. No other relics. (St. M. 934). A smaller fibula of bronze gilt, and of the same form, is also found at Hällen. (St. M. 1774.)

3. Of silver gilt; pin of iron, lost. Found at Ösby, parish of Gräsgård, Öland, in taking up potatoes. (St. M. 1297.)

4. Of silver gilt, with niello; a part of it and the pin (of iron?) are gone. Found (in a tumulus) at Jernskogsboda, Vermland; together with Pl. 2 f. 5. (St. M. 2564. — „Fynd“ No. 302.)

5. Of bronze, not gilt; set with garnets. Pin of iron, gone. Probably found at Hade, parish of Hedesunda, Gestrikland, together with Pl. 5 f. 8. (St. M. 1209. — See A. T. f. Sv. 2: —)

6. About the half of a fibula of silver; the fore-side richly gilt, set with garnets and niello. Found in Gotland; place unknown. (St. M. 1543.)

Plate 7.

Bowshaped fibulæ, found in Sweden. *Full size.*

F. 1. Of bronze, not gilt. Pin of bronze. Found in Gotland; place unknown. (Visby M. 1151.) c) and d) show the sides of the bow.

2. Of silver, partly gilt. Pin of bronze, broken. Found in Gotland; place unknown. (Visby M. 195.)

3. About the half of a fibula of silver gilt. Found in the parish of Björnekulla, Skåne. (St. M. 2110.)

4. Of bronze gilt, set with garnets etc. Pin of bronze. Found in a tumulus at Rikvide, parish of Nähr, Gotland, together with many other antiquities. (St. M. 2394. — „Fynd“ No. 396.)

5. Of silver, partly gilt and set with niello. Pin of silver. Found at Bostorp, parish of Norra Möckleby, Öland; no other relics. (St. M. 2389.)

6. Of bronze, not gilt. Pin of iron (?), gone. Probably found in Skåne; place unknown. (St. M. 1899.)

7. Of silver, not gilt; Finess c:a 78 %. The pin is gone. Found in a tumulus in the parish of Röra, Oroust, Bohuslän. The fibula lay in an urn of clay, together with ashes, „fragments of bones“, 18 beads of earth and some small tubes of silver, = AnO 1836—7 Pl. 4 f. 28. (St. M. 1472.)

8. Of silver, partly gilt. The pin is lost. Found in a little sea at Åker, near Trollhättan, Vestergötland, in the peat of the bottom, close by the remains of a bridge (?) of oak and an iron anchor, together with many ornaments of gold and silver, most of which were sold to some goldsmiths. (St. M. 581.)

F. 9. Of silver gilt, with niello; F:ness 92 %. Pin of iron (?), lost. Found in digging for gravel at Torestorp, parish of Brunn, Vestergötland; together with a golden finger ring with 3 elevated bands, = W. 436. (St. M. 3358.)

10. A part of a beautiful bronze fibula, not gilt. Pin of bronze. Found at Tule, parish of Halla, Gotland; no other relics. (St. M. 2813.)

11. Details from the bow of a very large, bowshaped fibula of bronze gilt, = Pl. 7 f. 4. L. 170 m. m.; Br. 65 m. m. Found in a cornfield at Gumbalde, parish of Stånga, Gotland. (St. M. 1078.)

Plate 8.

F. 1. Tutulus-shaped brooch of bronze. Pin of iron, lost. Found at Ullevi, Öland, Sweden; 2 specimens. (St. M. 1355. — 2:nd Section p. 23.) a) about $^2/_3$ of the actual size; b) full size.

2. Tutulus-shaped brooch of bronze. Pin of iron, lost. Found in the isle of Helgö, Småland, Sweden. (In the collection of D:r Vittlock, Vexiö. — 2:nd Section p. 23.) $^2/_3$ of the actual size.

3. About the half of an open gold ring. Found at Valla, Gotland, Sweden; together with a similar gold ring, a cold-coin of Titus etc. (St. M. 1152 and 1195. — „Fynd" No. 63.) Full size.

4. Finger ring of gold. Found at Gippersta, Nerike, Sweden; together with the gold bracteate, pl. 1 f. 20. (St. M. 2644. — „Fynd" No. 301.) Full size.

5. Finger ring of gold. Found near the church of Sanda, Gotland, Sweden; together with the ring f. 6, 5 Roman silver coins from the 2:nd century etc. (St. M. 2409. — „Fynd" N:o 52.) Full size.

6. Finger ring of silver, not gilt. Found together with f. 5. (St. M. 2409. — „Fynd" No. 52.) Full size.

7. Button of gold, with "verroterie cloisonnée". Found at Öfvede, Gotland, Sweden; together with 11 goldcoins from the 5:th century and 1 gold spiral ring. (St. M. 2747. -- „Fynd" No. 200.) Full size.

8. Glass drinking-vessel. Found in a grave at Vest-Ly, Stavangers A., Norway; together with the gold bracteate Pl. 1 f. 7 etc. (B. M. 1850. — „Fynd" No. 263.) Half of the actual size.

9. Bronze kettle, seen from the side and above. Found in a tumulus at Hauge, Nordre Bergenhus A., Norway; together with a gold bracteate etc. (B. M. 317. — „Fynd" No. 256.) $^1/_6$ of the actual size.

10. Gold ornament of a scabbard. Found at Sletner, Smålenenes A., Norway; together with Pl. 3 f. 3 and other gold bracteates etc. (Chr. M. 2468. — "Fynd" No. 283.) Full size.

11. Gold ornament of a scabbard. Found at Mällby, Vestergötland, Sweden; no other relics. (St. M. 437. — „Fynd" No. 283, note.) Full size.

12. Gold ornament of a scabbard. Found at Backa, Bohuslän, Sweden; no other relics. (St. M. 783. — „Fynd" No. 283, note.) Full size.

13. Gold ornament of a scabbard; both sides. Found at Thureholm, Södermanland, Sweden; together with many precious gold ornaments. (St. M. 29. — „Fynd" No. 283, note.) Full size.

14. Bead of gold. Five specimens. Found at Malde, Stavangers A., Norway; together with 13 gold bracteates etc., see Pl. 3 f. 5. (Chr. M. 4536. — „Fynd" No. 260.) Full size.

15. Bead of gold. Four specimens. Found at Övre Töyen, Akershus A., Norway; together with 13 goldbracteates etc., see Pl. 3 f. 8. (Chr. M. 1727. — „Fynd" N:o 279.) Full size.

16. Bead of gold. Found at Sletner, Smålenenes A., Norway; together with gold bracteates (Pl. 3 f. 3), the gold ornament Pl. 8 f. 10 etc. (Chr. M. 2470. — „Fynd" No. 283.) Full size.

17. Bead of gold. Two specimens. Found at Erska, Vestergötland, Sweden; together with 2 gold bracteates (Pl. 1 f. 24). (St. M. 3435. — „Fynd" No. 310.) Full size.

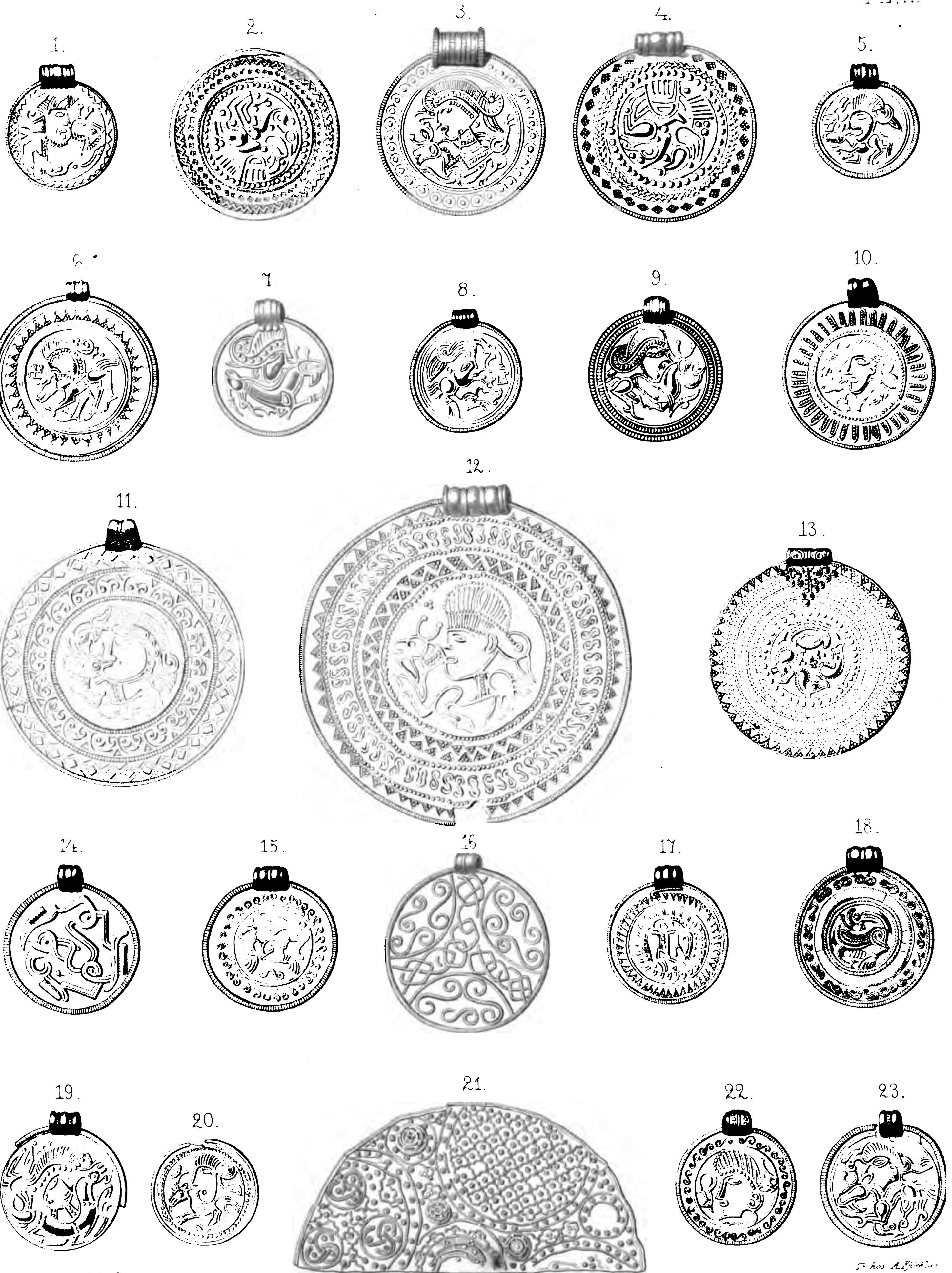
Abbreviations.

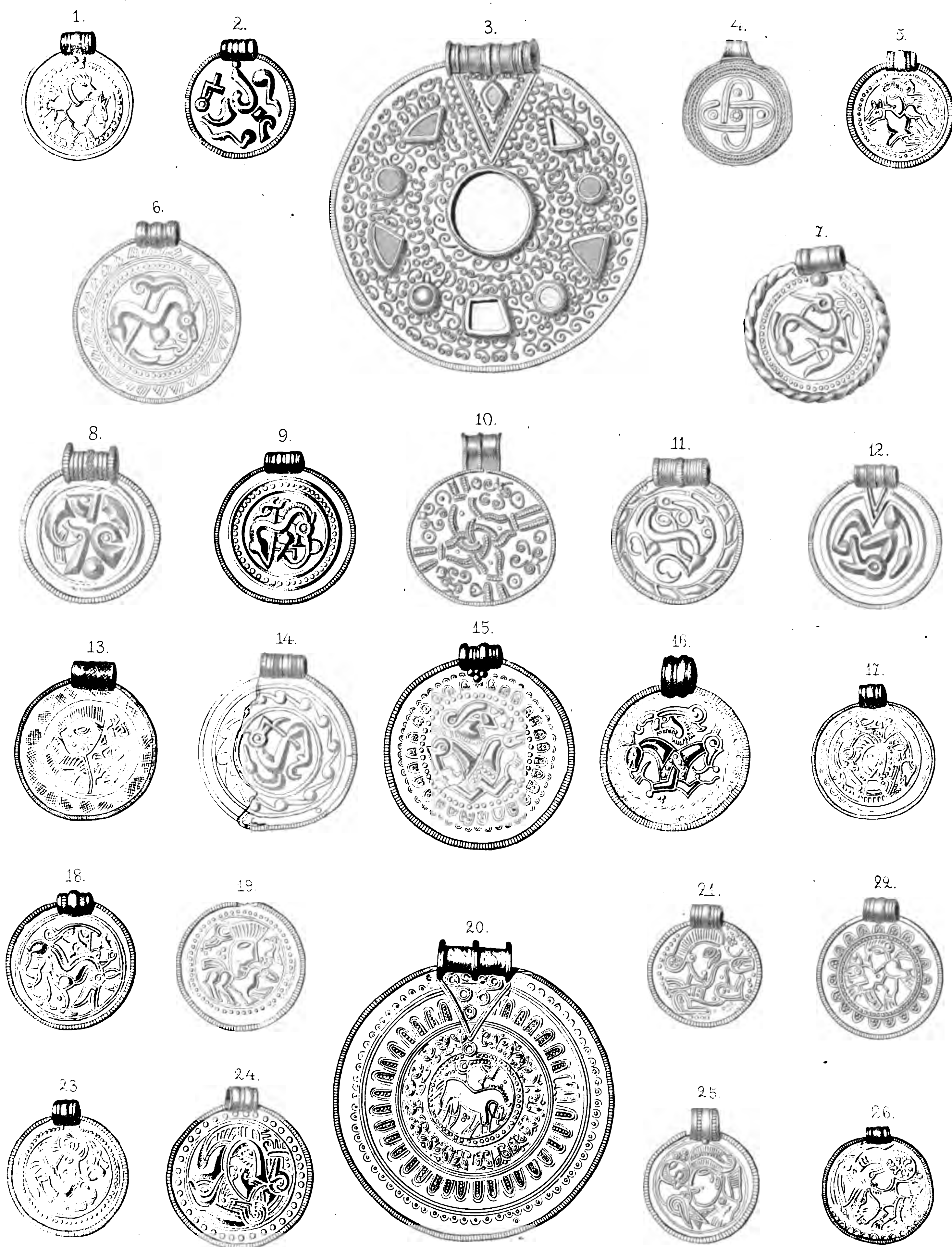
A = »Atlas for Nordisk Oldkyndighed», Kjöbenhavn 1857. The cipher indicates the No. of the engraved bracteates.
A. A. = »Antiqvariske Annaler», Kbhvn 1812—1827.
AnO. = »Annaler for Nordisk Oldkyndighed», Kbhvn 1836—1863.
Årb. = »Årböger for Nordisk Oldkyndighed», Kbhvn 1866—.
Årsb. = »Det Kongel. Nordiske Oldskrift-Selskabs Årsberetninger», Kbhvn. — Cfr. N. Årsb.
A. T. = »Antiqvarisk Tidskrift», Kbhvn 1843—1863.
A. T. f. Sv. = »Antiqvarisk Tidskrift för Sverige», Stockholm 1864—.
B. = Boye, »Oplysende Fortegnelse over Gjenstande af ædle metaller i Museet i Kjöbenhavn», Kbhvn 1859. The cipher indicates the No., not the page.
B. M. = The Museum at Bergen, Norway.
Br. = Breadth.
c. = circa, about.
Chr. M. = The Museum in Christiania.
Chr. Mynt S. = The collection of coins in Christiania.
ctm. = centimètre.
Diam. = Diameter; — *I. Diam.* = Interior Diameter.
E. Krag. = Engelhardt, »Kragehul Mosefund», Kbhn 1867. The cipher indicates ordinarily the No. of the finds.
E. Nyd. = Engelhardt, »Nydam Mosefund», Kbhvn 1865. The cipher indicates ordinarily the No. of the finds.
E. Th. = Engelhardt, »Thorsbjerg Mosefund», Kbhvn 1863.
Fig. = figured, engraved; but *f.* = figure.
F:ness = Fineness, standard (of the gold or silver).
„Fynd“ refers to the finds described in this work. — Cfr. Lilj. »Fynd».
gr. = gramme. 425.01 gr. are considered to be = 1 Swedish ℔; 233.855 = 1 Danish M.; 233.99 = 1 Norwegian M.
H. = Height.
Hd = Härad (Hundred).
K. M. = The Museum for Northern Antiquities in Kjöbenhavn.
K. Mönt S. = The collection of coins in Kjöbenhavn.
Kv. = Kvintin; see M.
L. = Length or Lod; see M.
Lilj. „Fynd“. = Liljegren, »Fynd i Svensk jord», in »Vitterhets-Akademiens Handlingar» Vol. XIII.
M. = Museum or Mark. 1 Mark = $^1/_2$ ℔ = 16 Lod; 1 Lod = 4 kvintin (or qvintin); 1 Norwegian kvintin = 64 æs.
m. = mètre.
mm. = millimètre.
N. = Nicolaysen, »Norske Fornlevninger», Christiania.
N. Årsb. = »Årsberetning af Foreningen till Norske Fortidsmindesmerkers Bevaring», Christiania. — Cfr. Årsb.
N. T. O. = »Nordisk Tidskrift for Oldkyndighed», Kbhvn 1832—1836.
Pgd. = Prestegjeld (cure).
qv. = qvintin; see M.
St. = Stephens »The Oldnorthern Runic Monuments», Kbhvn 1866—1868. The cipher indicates ordinarily the No. of the bracteates (p. 503—564 and p. 873—879).
St. M. = The Museum for Northern Antiquities in Stockholm.
Th. = Thickness.
Th. M. = The Museum at Throndhjem, Norway.
Ups. M. = The Museum at Upsala, Sweden.
W. = Worsaae, »Nordiske-Oldsager i Museet i Kjöbenhavn», Kbhvn 1859 (not 1854). The cipher indicates the No. of the figures.
W:t = weight.
x = An unknown number.
℔ = skålpund (pound). 1 ℔ = 2 Marker.

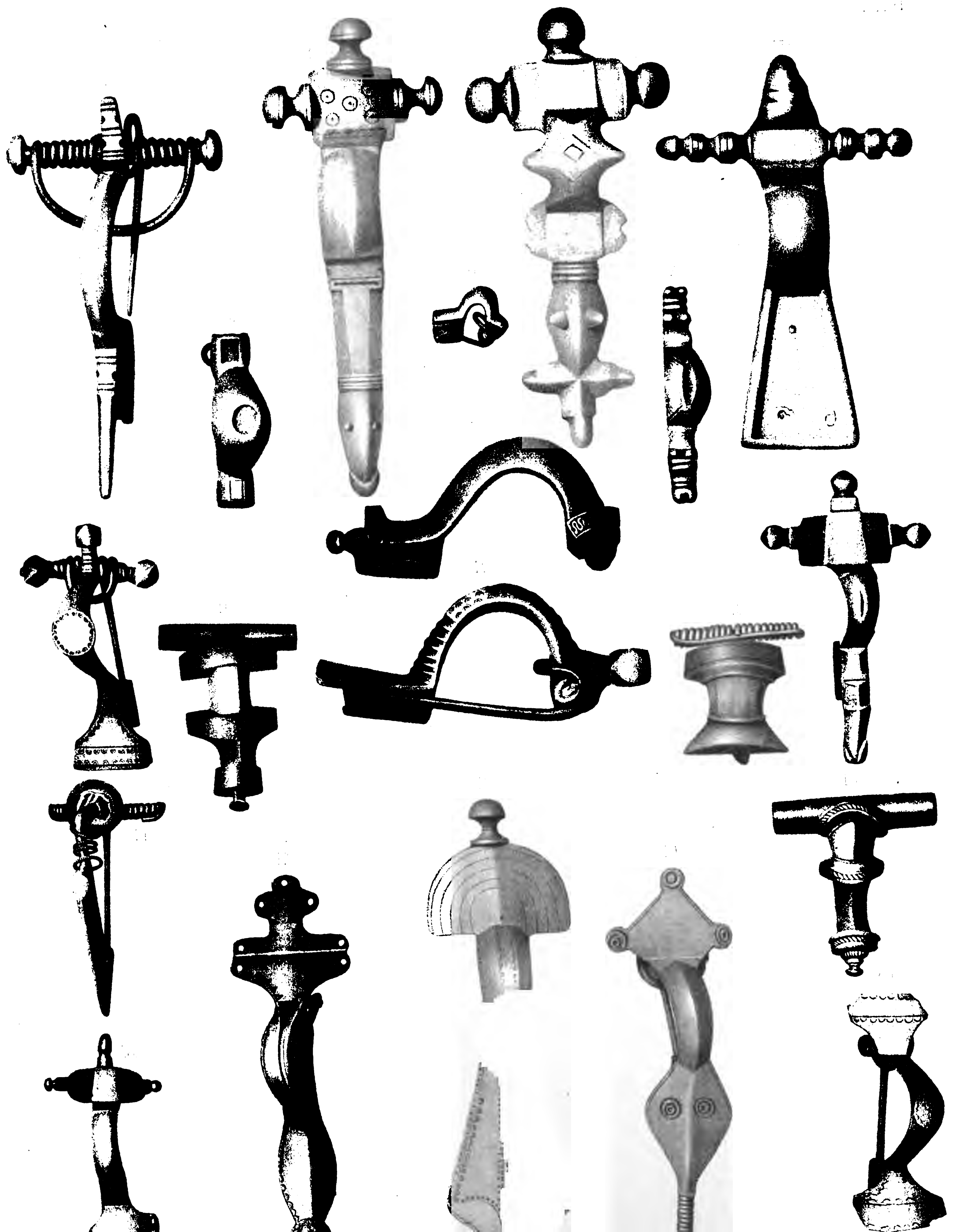
To avoid long descriptions of the bracteates, I have divided them into following classes:

(A) — Imitations of Roman or Byzantine gold-coins from the 4:th and 5:th century; with (barbarien imitations of) Roman letters.
(B) — With human figures, except the head over an animal. Often with runes.
(C) — With a human head over a (qvadruped) animal. Often with runes.
(D) — With drakes. Never with legends (except »Fynd» No. 416).
(E) — Similar to A. 163 and Pl. 2 f. 2, 4, 13. Never with legends.
(F) — With other animals, not drakes. Never with legends.
(G) — Imitations of coins, younger than A. D. 600.
(H) — No stamped figures; with filigree-work.

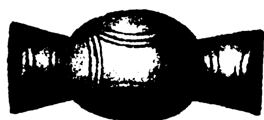
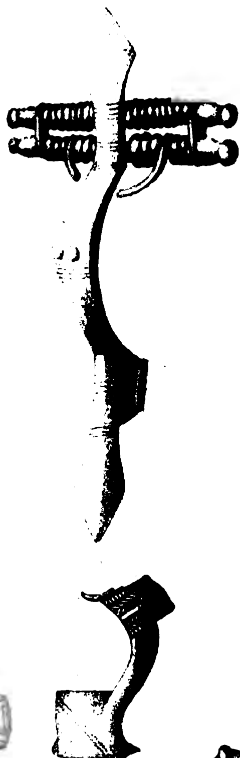

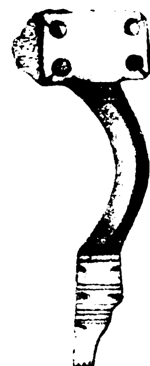
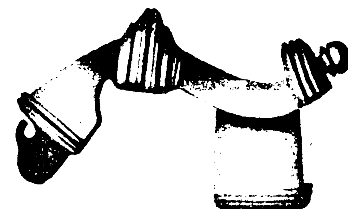

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23.
C F Lindberg Del e Sc.

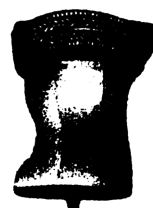
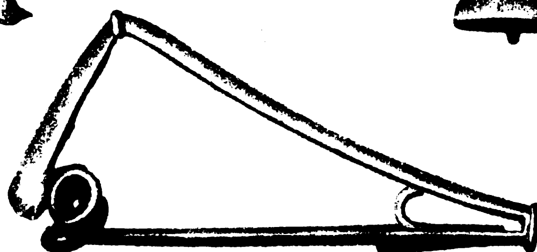
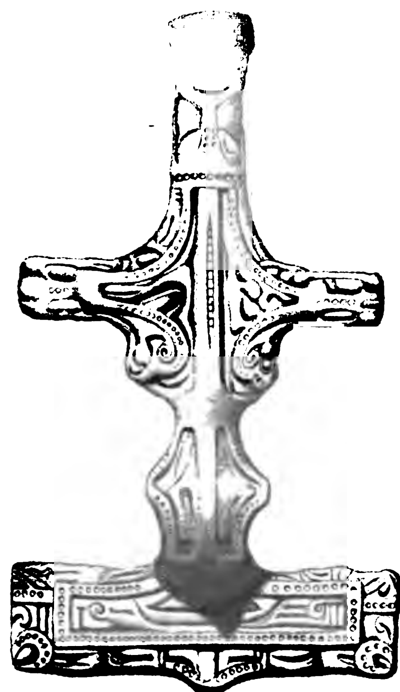
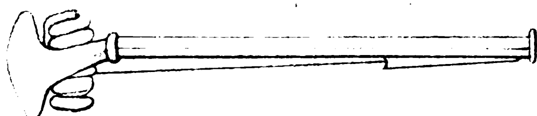

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23
24.
25.
26.

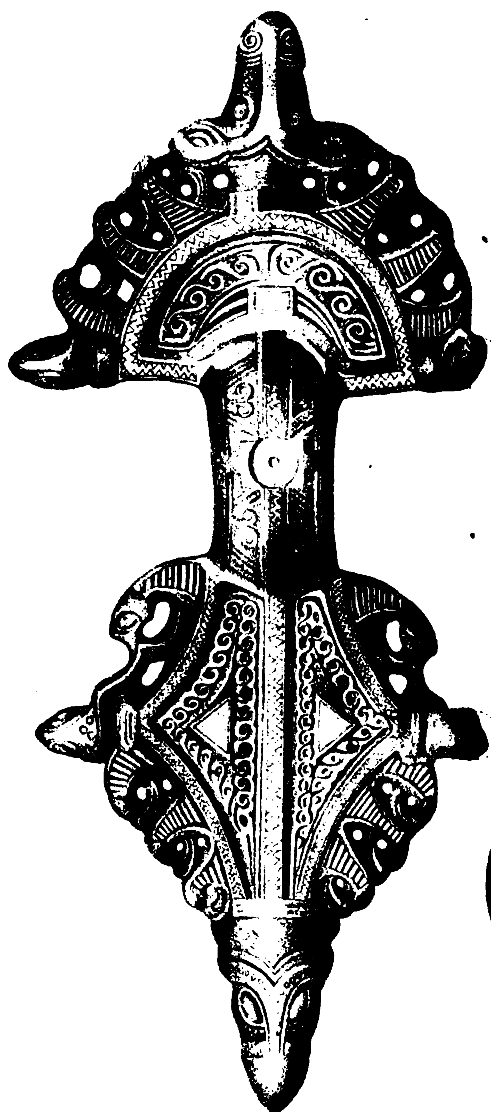

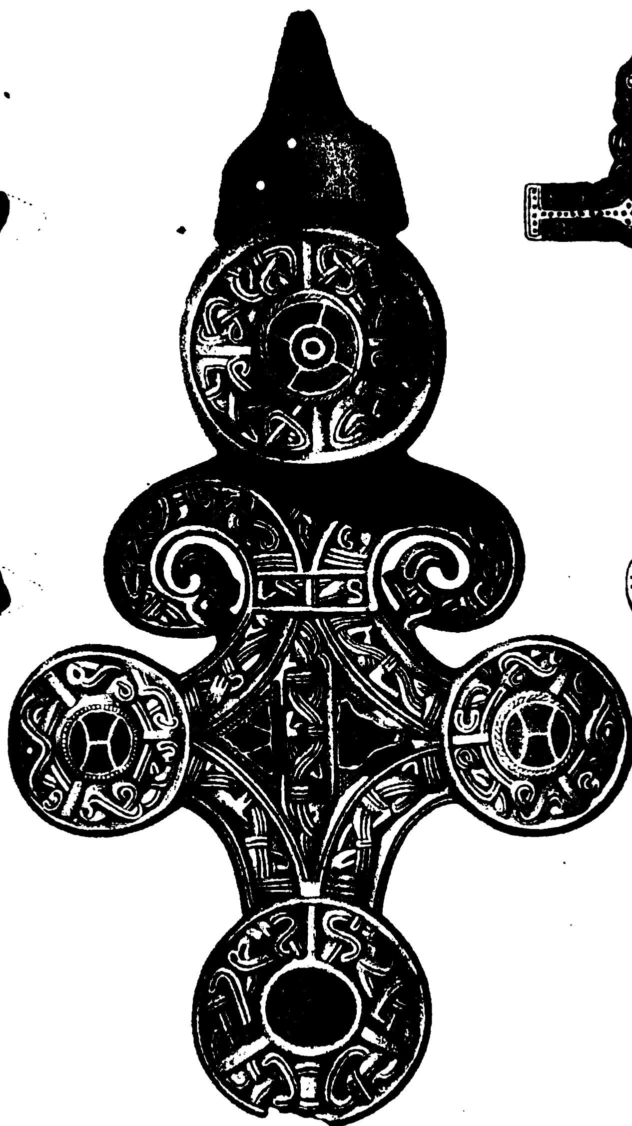

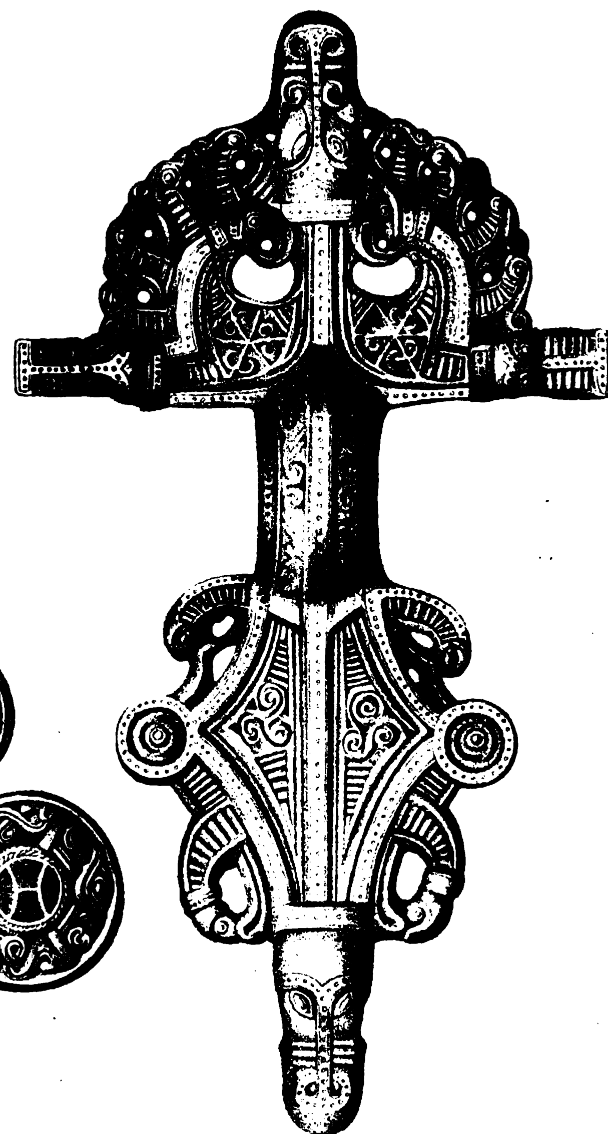
1.

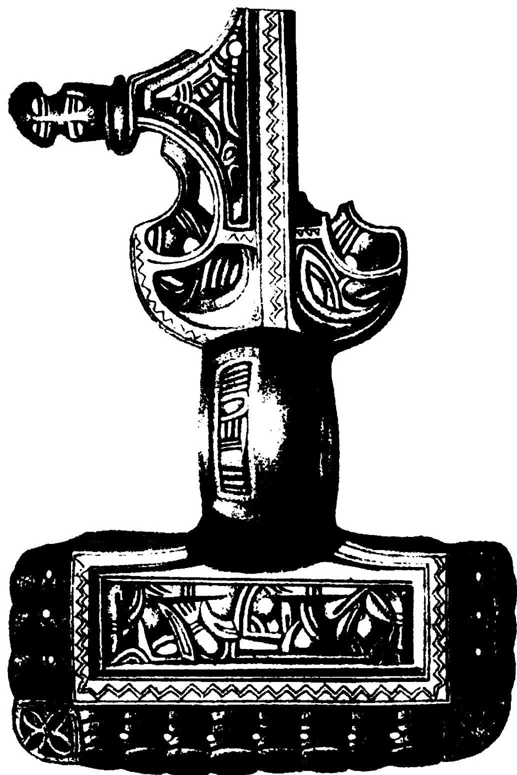
2.

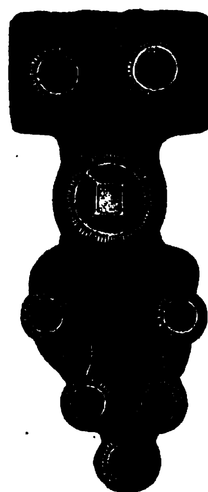
3.

4.

5.

6.

